

TAIVASSALON KUNNAN TILINPÄÄTÖS 2023

**Kunnanhallitus 27.3.2024
Valtuusto 10.6.2024**

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.1.3. Henkilöstö	7
1.1.4. Rehtori-sivistystoimenjohtajan katsaus	8
1.1.5. Teknisen johtajan katsaus	9
1.1.6. Taloudellinen kehitys vuonna 2023 ja arvio tulevasta kehityksestä	10
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta	18
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
1.3.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	22
1.3.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	24
1.3.3. Tase ja sen tunnusluvut	26
1.4. Kokonaistulot ja menot	30
1.5. Kuntakonsernin toiminta ja talous	31
1.5.1. Konsernin toiminnan ohjaus	31
1.5.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	31
1.5.3. Konsernitilinpäätös	34
1.5.4. Konsernin tuloslaskelma	34
1.5.5. Konsernin rahoituslaskelma	36
1.5.6. Konsernitase	39
1.6. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	43
2. TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	44
2.1. Talousarvion laadinnan tausta	44
2.1.1. Strategian arvot	44
2.1.2. Strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet	44
2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	45
2.2.1. Määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen	45
2.2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen toimielimittäin	46
2.3. Lautakuntien toiminta, talous ja tavoitteiden toteutuminen	47
2.3.1. Konsernihallinto	47
2.3.2. Sivistyslautakunta	52
2.3.3. Rakennetun ympäristön lautakunta	60
2.3.4. Tuloslaskelman toteutuminen	65
2.3.5. Investointien toteutuminen	67
2.3.6. Rahoitusosan toteutuminen	72
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	73
3.1. Tuloslaskelma	73
3.2. Rahoituslaskelma	74
3.3. Tase	75

3.4. Konsernilaskelmat.....	77
3.4.1. Konsernin tuloslaskelma	77
3.4.2. Konsernin rahoituslaskelma	78
3.4.3. Konsernin tase	79
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	81
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	81
4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	82
4.3. Tuloslaskelman liitetiedot	84
4.4. Tasetta koskevat liitetiedot.....	86
4.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	86
4.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	88
4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	90
4.6. Henkilöstöä koskevat ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	93
5. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	94
Tilinpäätöksen allekirjoitus	94
Tilinpäätösmerkintä	94
6. LUETTELOT JA SELVITYKSET	95

1. Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Muutosten ja uudistusten vuosi

Vuosi 2023 oli Taivassalolle monella tapaa muutosten ja uudistusten vuosi.

Kaikkien kuntien, myös Taivassalon kunnan toiminnan luonnetta muutti vuoden 2023 alussa voimaan tullut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen ja rakenteiden uudistus. Vaikka vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille, jäi kuntiin kuitenkin vastuu hyvinvointityöstä sekä lukuisia kunnan ja hyvinvointialueen rajapintapintatyöstä aiheutuvia tehtäviä.

Vuonna 2023 jatkettiin myös valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. TE-uudistuksen tavoitteena on toteuttaa palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta ja monipuolisuutta. TE-uudistuksen valmistelussa Varsinais-Suomessa on tehty aktiivista kuntayhteistyötä. Vuoden 2023 aikana Varsinais-Suomeen muodostui kaksi työllisyysaluetta, Turun ja Salon työllisyysalueet. Taivassalo on mukana Turun työllisyysalueessa, jonka muodostavat 23 varsinaissuomalaista kuntaa. Vastuukuntana toimii Turun kaupunki. Työllisyysalueet aloittavat toimintansa 1.1.2025, joten valmistelu operatiivisten toimintojen osalta jatkuu myös vuonna 2024.

Vuosi 2023 sujui Taivassalon oman palvelutuotannon ja kunnan kehittämisen kannalta hyvin. Kunnan palvelutarjonta oli laadukasta ja toiminta oli pääosin kustannustehokasta. Kuntien toimintaa haastoi vielä tilinpäätösvuonna edellisvuoden tapaan inflaatio, korkojen nousu ja epävarmuus. Myös kustannustaso on ollut aiempaa korkeampi, mikä on osaltaan vaikuttanut toiminnan liikkumavaraan ja toiminnan suunnitteluun. Olemme kuitenkin pystyneet keskittymään laadukkaaseen palvelutuotantoon ja tarjoamaan kuntalaisille monipuolisia palveluita.

Strategisia tavoitteita, yhteistyötä ja elinvoimaa

Kuntamme arvot, Kauneus – Onnellisuus – Yhdessä, ohjasivat toimintaamme koko vuoden ajan. Syksyllä 2023 jatkoimme vuonna 2022 alkanutta strategiatyötä hyvällä energialla ja kirkastimme kuntamme ”Vain taivas rajana” -strategiamme strategiset painopisteet ja tavoitteet. Strategiatyön ohella aloitimme kunnan arvojen mukaisen uuden toimintakulttuurin jalkauttamisen koko kuntaorganisaatiossa. Kunnan brändiä on vahvistettu ja palvelujen monipuolisuutta on pyritty tuomaan esille viestinnän eri keinoin. Uuden toimintatavan ytimessä on myös koko organisaation kattava toiminnan ja talouden yhteyden näkökulman painottaminen. Tavoitteenamme on myös jatkossa selkeyttää ja kehittää toimintaprosesseja ja työtapoja sekä osallistaa henkilöstöä ja sidosryhmiä. Kannustamme ja panostamme kunnan arvojen mukaiseen toimintaan niin organisaation sisällä kuin sen ulkopuolella. Kunnan toiminnassa pyritään positiivisuuteen ja hyvän esiintuomiseen. Yhteistyön ja kauniin käytöksen merkitystä korostetaan. Lisäksi yhteistyötä kuntalaisten, yritysten ja muiden kuntien kanssa on lisätty ja vahvistetaan edelleen.

Vuoden 2023 syksyllä jatkoimme hyvin alkanutta elinvoimatyötä. Käynnistimme säännölliset yritystilaisuudet ja vahvistimme yritysten kanssa käytävää keskustelua ja vuorovaikutusta. Käynnistimme myös keskustelun elinvoimalupauksesta, joka allekirjoitettiin kuluvan vuoden alussa. Elinvoimalupauksen ja muiden suunnitelmien laatimisen yhteydessä on myös pohdittu konkreettisia toimenpiteitä suunnitelmien toteuttamiseksi.

Kunnan asukasmäärä ylitti vuonna 2023 uuden sataluvun, ollen vuoden lopussa 1 701 asukasta. Väkiluku kasvoi siis kymmenellä asukkaalla. Myös kunnan yritysten määrä kasvoi. Yrityksiä oli vuoden 2023 lopussa 449, eli seitsemän enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tuloskehitys takaisin positiiviselle uralle

Taivassalon kunnan tuloskehitys kääntyi vuonna 2023 ilahduttavasti takaisin positiiviselle uralle vuoden 2022 negatiivisen tilinpäätöksen jälkeen. Kauniin saaristokuntamme vuosi purjehti vuonna 2023 päättäväisesti ja positiivisella vireellä myötätuudessa, vaikka maailman tilanteen epävarmuus heilutti koko kuntakentän, myös Taivassalon taivalta vuoden 2023 aallokoissa.

Tilikauden 2023 tulos oli 140 545 euroa ylijäämäinen, eli reilusti talousarviossa arvioitua parempi. Tulos oli noin 0,3 miljoonaa euroa edellisvuoden 2022 tulosta parempi. Kunnan toiminta oli toimintakatetasolla kustannustehokasta ja myös verotulojen toteuma oli arvioitua parempi.

Toimintatuotot olivat vuonna 2023 noin 1,2 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat noin 0,4 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Toimintakulut olivat noin -6,1 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat lähes suunnitellusti. Toimintakate oli -4,8 miljoonaa euroa ja se toteutui 0,4 miljoonaa euroa talousarviota paremmin. Kunnan vuosikate oli vuonna 2023 0,7 miljoonaa euroa eli 0,3 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi. Poistot olivat noin 0,6 miljoonaa euroa. Vuosikate kattoi poistot.

Tilikauden tuloksen ollessa ylijäämäinen, kunnan kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu noin 8,7 miljoonaa euroa.

Kunnan lainamäärä väheni vuoden 2023 aikana 0,3 miljoonaa euroa. Lainamäärä vuoden 2023 lopussa oli 6,7 miljoonaa euroa (3 966 euroa/asukas). Konsernin lainakanta oli 7,0 miljoonaa euroa (4 142 euroa/asukas). Investointimenot olivat vuonna 2023 noin 0,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2023 positiivisesta tuloksesta huolimatta, Taivassalon kunnan tulee jatkaa toiminnan ja talouden yhtäaikaista ja tarkkaa analysointia, jotta pystymme reagoimaan muun muassa valtakunnallisten toiminnallisten muutosten aiheuttamiin haasteisiin. Kuntien rahoitusjärjestelmä on muuttumassa lähivuosina, ja uusien palveluvelvoitteiden myötä kuntien tulee pystyä myös tarjoamaan uusi palveluita kustannustehokkaasti. Kunnallamme on mahdollisuus kestää tulevien vuosien haasteet suuren kumulatiivisen ylijäämän avulla. Mikäli toiminnan ja talouden analyysi antaa kuluvan vuoden aikana aihetta pohtia sopeutustoimia, niiden tarpeellisuushankinta tulee tehdä oikea-aikaisesti ja perustellen sitten, kun kuntataloutta tällä hetkellä haastavat epävarmuustekijät ovat laantuneet tai niiden vaikutukset ovat nykyistä paremmin ennustettavissa. Sitä ennen teemme aktiivista toiminnan ja talouden yhteyden tarkastelutyötä ja pidämme kulutason maltillisena, mitkä ovatkin nyt ja tulevaisuudessa kunnan talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeitä perustoimenpiteitä.

Vuoden 2023 tilinpäätöskatsausta kirjoittaessani, voin tyytyväisenä todeta, että vuonna 2023 tapahtui monia hyviä ja opettavaisia asioita. Haluankin kiittää koko kuntaorganisaatiotamme, viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä sekä Taivassalon kuntalaisia, yrittäjiä ja yhdistyksiä lämpimästi ja ystävällisesti uuden kunnanjohtajan vastaanotosta, erinomaisesta vuorovaikutuksesta, aktiivisuudesta ja ennen kaikkea upeasta yhteistyöstä. Ja edelleen, kuten elokuussakin vastikään Taivassalon uutena kunnanjohtajana aloittaneena eräässä lehtihaastattelussa totesin, uskon vahvasti siihen, että kaunis saaristokuntamme pärjää tulevien kuntavuosien tyrskyissä. Kauniisti, Onnellisesti, Yhdessä!

Taivassalossa 20.3.2024

Sanna Häkli
kunnanjohtaja

1.1.2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto

Valtuuston puheenjohtajana toimi Milla Lahdenperä (kok), I varapuheenjohtajana Maarit Salminen (kesk) ja II varapuheenjohtajana Susanna Merinen (vas).

Valtuusto on pitänyt viisi kokousta.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 31.12.2023 olivat seuraavat:

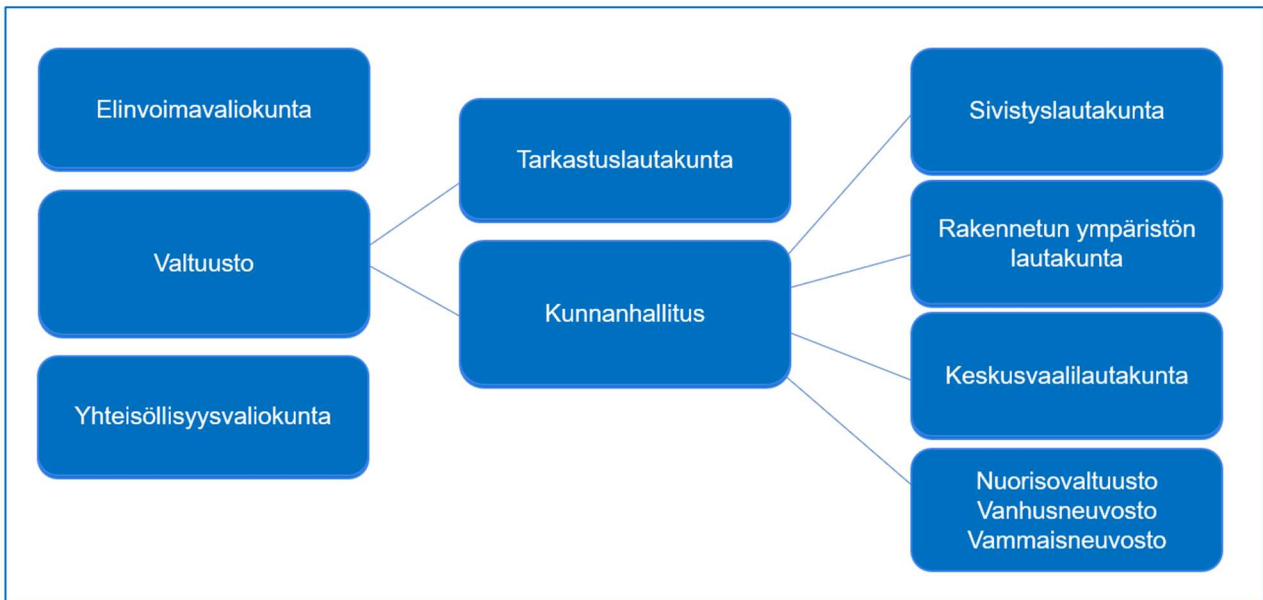
Kesk	8
Kok	6
PS	2
Vas	1

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Niina Anttila (kesk) ja varapuheenjohtajana Pia Lahtinen (kok). Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Sanna Häkli 1.8.2023 alkaen.

Kunnanhallitus piti 19 kokousta.

Kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan toimialat ja johtavat viranhaltijat

Kunnan toiminta jakautuu kolmeen toimialaan: konsernihallinto, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut. Kunnanjohtaja vaihtui vuoden 2023 aikana. Sanna Häkli aloitti virassaan Taivassalon kunnanjohtajana 1.8.2023. Aiempi kunnanjohtaja Vesa Rantala toimi tilinpäätösvuonna virassa ajalla 1.1.-30.6.2023. Osa-aikaisena viransijaisena 20.3.-31.7.2023 toimi Marja Tuohimaa.

Kunnan virkamiesjohto 31.12.2023

1.1.3. Henkilöstö

Taivassalon kunnan palveluksessa oli 31.12.2023 60 vakinaista ja 18 määräaikaista henkilöä. Vuoteen 2022 verrattuna vakinaisten määrä väheni 33 työntekijällä johtuen siitä, että 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystyö siirtyivät liikkeenluovutuksen yhteydessä kunnalta Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Työntekijöiden keski-ikä vuonna 2023 oli 46,95 vuotta ja se laski 0,13 vuotta edelliseen vuoteen verrattuna.

Henkilötyövuosien määrä oli 75,04 henkilötyövuotta, joka oli 39,89 vähemmän kuin vuonna 2022.

Taivassalon kunnan syksyllä 2023 valmistellut ja valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymät strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet pohjautuvat Taivassalon arvoihin. Henkilöstön osalta kuntastrategian painopisteet ovat henkilöstön jaksamista tukeva kannustava ja osallistava kulttuuri, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöstön ja esimiestyön ohjaus ja tukeminen sekä osaamisen kehittämisen mahdollistaminen.

Henkilöstön työterveyshuollosta vastasi 1.1.2023 alkaen Mehiläinen Oy. Työterveyshuolto painottuu ennaltaehkäisevään toimintaan.

Taivassalon kunnan henkilöstön hyvinvointia pyritään ylläpitämään ja edistämään eri tavoin, muun muassa tarjoamalla kulttuuri- ja liikuntaetua.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään henkilöstöraportissa.

1.1.4. Rehtori-sivistystoimenjohtajan katsaus

Taivassalon sivistystoimi saavutti vuoden 2023 aikana sille asetetut toiminnalliset tavoitteet. Sivistyslautakunnan talous toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Tuloissa tavoite ylitettiin, mutta menot ylittyivät pääosin henkilöstöresurssin lisäyksen johdosta. Resurssilla on vastattu kasvavaan tuen tarpeeseen ja myös lapsimäärän kasvun tuomaan tarpeeseen.

Suurin muutos sivistystoimessa hallinnollisesti on ollut hyvinvointialueiden perustaminen. Varsinais-Suomen hyvinvointialue, Varha, tuottaa esimerkiksi opiskeluhoitopalvelut ja lastensuojelupalvelut aiemman oman toiminnan sijaan. Henkilöstömuutokset ja moniammatillisen yhteistyön rakennemuutos on aiheuttanut osin haasteita toiminnan järjestämisen suhteen.

Alla olevan sivistystoimen SWOT- taulukon vahvuudet, heikkoudet, uhat ja mahdollisuudet olivat toteuman kannalta realistisia. Mitattavuus sivistystoimialalla on hyvin hankalaa muuten kuin taloudellisilla mittareilla.

<p>VAHVUUDET</p> <p>resurssit kunnan hyvä taloustilanne yhteisöllisyys hyvä palvelutaso koulutettu, pätevä henkilöstö kolmannen sektorin mukanaolo luonto, rakennettu ympäristö kunnossa luovuus</p>	<p>HEIKKOUEDET</p> <p>viranhaltijoiden määrä ja sijaistaminen yhteistyö yhteisten, kirjallisten toimintamallien puute tiedonkulkua, tiedottaminen perehdytys työmäärä ja sen sirpaleisuus viranhaltijaa kohden välimatkat toisen asteen koulutuksen liikennejärjestelyt henkilöstön vaihtuvuus henkilökunnan riittävyys mitattavuus</p>
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <p>uuden toimintakulttuurin luominen ennaltaehkäisyyn panostaminen veto- ja pitovoiman parantaminen palvelutason laadun kehittämisellä palkkatason tarkistamisella pätevän henkilöstön saaminen tekniikan kehittyminen-> mahdollistaa globalisaation ilman maantieteellisiä esteitä henkilökunnan osallistaminen ja sitouttaminen</p>	<p>UHAT</p> <p>väestöpohjan pieneneminen turvallisuus hyvinvointialueen myötä supistuvat terveys- palvelut työntekijöiden uupuminen työvoiman saanti</p>

Anna Kaskinen
rehtori-sivistystoimenjohtaja

Sivistyslautakunnan tilinpäätöskäsittely 14.3.2024 § 10

<https://taivassalo-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=52068>

1.1.5. Teknisen johtajan katsaus

Vuosi 2023 oli muutosten vuosi kokonaisuudessaan Taivassalon kunnan toiminnassa ja tämän johdosta myös teknisellä toimialalla. Pitkäaikaisen kunnanjohtajan siirryttyä toisen kaupungin palvelukseen ja uuden kunnanjohtajan aloitettua loppukesästä virassaan alkoi samalla uusien suuntaviivojen vetäminen kaikilla toimialoilla varsinkin uuden tavan toimia, joista merkittävimpinä taloudenpidon näkökulma ja henkilöstön osallistaminen. Näiden selkeyttä tuovien prosessien muutoksesta saamme enemmän tuloksia vielä lähivuosina, vuodelle 2023 nämä eivät ehtineet vielä kovin paljoa vaikuttaa. Positiivinen, hyvähenkkinen ja yhdessä tekemisen ajattelutapa on kuitenkin saatu jalkautettua läpi teknisen toimen koko organisaatioon.

Toiminnallisesti teknisen toimialan vuosi oli haastava. Taivassalo on sijainniltaan sellainen, että meillä on vaikeuksia löytää tekijöitä kaikkiin tekemisiin, varsinkin sairauslomien sijaisuudet ovat hyvin haasteellisia. Ajoittaisesta resurssipulasta huolimatta saimme hoidettua lakisääteiset velvollisuutemme onnistuneesti. Merkittävimpiä investointihankkeiden toteutuksia vuoden 2023 aikana olivat nuorisotila Popparin valmistuminen virastotalon alakertaan sekä Hakkenpään alueen kehittämisessä pääsy eteenpäin. Hakkenpään aluetta voidaan lähteä kehittämään kokonaisvaltaisesti, kun kunta sai ELY:ltä rannan tuntumasta maa-alueen omistukseensa ja samalla Hakkenpään kehittämiseen nimetty työryhmä sai konkreettisen ehdotuksensa valmiiksi ja tämän saunarakennuksen luonnos- ja ideointikuvat saatiin hyväksytyksi ja investointiin varattua rahaa vuodelle 2024. Muita vuoden 2023 investointihankkeita olivat mm. virastotalon ikkunoiden uusiminen, viljavaraston purkamisen aloitus, kunnan IT-palveluissa yhteistyön aloittaminen Kuntien Tieran kanssa sekä erilaiset laitehankinnat. Joidenkin investointihankkeiden läpiviemisessä oli resurssipulasta johtuvia haasteita ja osa näistä investointihankkeista siirtyy vuoden 2024 investointihankkeiksi.

Taivassalon kunnan teknisen toimialan vuoden 2023 tilinpäätös on melko yllätyksetön, eli muutokset talousarvioon on ollut tiedossa ja niihin on osattu reagoida ja muutenkin valmistautua vuoden aikana. Toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2022 verrattuna. Toimintatuottojen kasvuun oli monta syytä, esimerkiksi yhtenä merkittävänä tekijänä on hyvinvointialueen vuokraamat tilat vuoden 2023 alusta lukien. Toimintakulut kasvoivat niin ikään, mutta onneksi hyvin maltillisesti. Lämmityksen ja sähkön hinnan poikkeuksellisen suuret korotukset eivät ole olleet kokonaisuudessaan ennakoitavissa, joten kustannusarvioissa pitää jatkossakin olla jonkin verran pelivaraa.

Päättynyt tilivuosi 2023 antaa kuitenkin uskoa siihen, että tekninen toimiala pystyy jatkossakin suoriutumaan sille asetetuista tehtävistään. Uuden toimintakulttuurin ja strategisten valintojen avulla viemme asioita yhdessä eteenpäin ja olemme matkalla kohti parempaa Taivassaloa!

Asmo Liski
tekninen johtaja

Rakennetun ympäristön lautakunnan tilinpäätöskäsittely 13.3.2024 § 11

<https://taivassalo-julkaisu.triplancloud.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=51963>

1.1.6. Taloudellinen kehitys vuonna 2023 ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan maailmantalouden näkymät ovat kaksijakoiset. Sota Ukrainassa jatkuu edelleen ja se ylläpitää jännitystä Euroopassa. Yhdysvalloissa ja Japanissa talous kasvaa, mutta Euroopassa ja Kiinassa on näkyvissä taantumista. Rakentamisen vaikeus näkyy lähes koko maailmassa, mutta inflaatio on kuitenkin hidastunut. Maailmantalouden kasvu hidastui vuonna 2023, mutta vuonna 2024 on odotettavissa kasvua.

Yhdysvalloissa talouskasvu oli alkuvuonna 2023 melko nopeaa johtuen alkuvuonna reaalityulojen elpymisestä ja vahvasta työllisyystilanteesta. Teollisuuden näkymät viittaavat heikentymiseen, mutta palveluiden osalta näkymät ovat melko myönteisiä. Kiinan alkuvuosi näytti lupaavalta, mutta kotimaisen kulutuksen vähentyminen ja ulkomaankaupan laskusuunta ajoivat Kiinan tukalaan tilanteeseen. Japanissa inflaatio kiihtyi ja talous kasvoi vuoden toisella neljänneksellä.

Isossa-Britanniassa kuluttajahintojen kasvu hidastui keväästä lähtien. Kesästä lähtien talousnäkökulma oli jonkin verran odotettua parempaa, mutta EU-eron vaikutukset olivat vuonna 2023 yhä näkyvissä taloudessa. Venäjällä vienti heikentyi ja ruplan kurssi kääntyi voimakkaaseen laskuun, koska länsimaiden asettamat pakotteet alkoivat tehoata. Intiassa talouden hyvä suunta jatkui ja Intian myötävaikutus maailmantalouden kasvuun lähestyi jo Kiinaa.

Euroalueen talouskehitys on loppuvuoden 2023 perusteella hidastumassa ja näkymät ovat synkät johtuen teollisuuden heikosta tilanteesta sekä rakentamisen haasteista. Työttömyys on kuitenkin toisaalta ennätyskellisen vähäistä ja kuluttajat luottamus on elpymään päin. Euroopan ja koko maailman tulevien talousnäkökulmien ennakoiminen on edellisen vuoden tavoin haastavaa olemassa olevan maailman tilanteen vuoksi. Talouskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Kysynnän odotetaan kasvavan niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna johtuen korkojen nousu pysähtymisestä, hintojen nousu hidastumisesta alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntymisestä kasvusuhteeseen. Investointinäkökulmat näyttävät valoisilta, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen heikkenee rajusti.

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden vuositilinpäiden tarkentuneiden ennakkotietojen mukaan Suomen bruttokansantuotteen volyyymi laski vuonna 2023 1,0 prosenttia. Edellisenä vuonna kasvua oli 1,3 prosenttia. Viime vuoden hintojen nousu kuritti kotitalouksia, mutta hintojen nousu rauhoittui vuoden 2023 lopulla. Keskimäärin hinnat nousivat Suomessa 4,5 prosenttia vuonna 2023. Yksityiseen kulutukseen käytettiin vuonna 2023 aikaisempaa vähemmän rahaa, kun osa kotitalouksista pystyi kattamaan kallistuneita elinkustannuksia käyttämällä säästöjä. Kuluttajaindeksiin mukaan inflaatio hidastui. Hidastuminen on seurausta ennen kaikkea energian hintojen laskusta.

Palkat korottuivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla 6,1 prosenttia. Palkkasummaa nostivat sekä ansioiden, tulospalkkioiden että työllisyyden kohentuminen. Yksityinen kulutus väheni 0,2 prosenttia korkean hintatason ja nousevien korkojen hidastaessa kotitalouksien reaalityulojen kasvua. Vuonna 2023 liikevaihdon kasvua oli erityisesti kaupan aloilla. Liikevaihto väheni eniten sähkö- ja elektroniikkateollisuuden toimialalla.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan Suomen sekä työllisten että työttömien määrä kasvoi 2023. Työllisiä oli 8 000 enemmän ja työttömiä 14 000 enemmän kuin vuonna 2022. Työllisyysaste laski vuodesta 2022 0,2 prosenttiyksikköä. 20-64 -vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2023 77,9 prosenttia. Vuonna 2022 työllisyysaste oli 78,1 prosenttia. Työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2023 15-74 -vuotiaiden työttömyysaste oli 7,2 prosenttia Vastaava luku vuonna 2022 oli 6,8 prosenttia.

Lähteet: <https://www.vm.fi>, <https://www.stat.fi>

Kuntien ja kuntayhtymien taloudellinen tilanne

Vuoden 2023 julkaistujen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous asettui tasapainoon, joskin syksyllä 2023 ennakoitiin vieläkin vahvempaa tulosta. Taseen kertynyt ylijäämä pysyi edellisvuoden tasolla eli noin miljardissa eurossa. 12 kunnalla vuosikate oli negatiivinen. Edellisen vuoden vastaava lukema oli 14. Negatiivisten vuosikatteiden yhteenlaskettu määrä oli noin 9 miljoonaa euroa. Kuntayhtymiä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, oli 14, kun vuonna 2022 niitä oli 15. Kertyneen alijäämän määrä oli -14,7 miljoonaa euroa, kun vuonna 2022 se oli -24 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 oli 99 kuntayhtymää, kun vuonna 2022 luku oli 126. Syynä kuntayhtymien määrän vähentymiseen on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistus, jossa sairaanhoitopiirit ja erityishuoltopiirit siirtyivät hyvinvointialueille liikkeenluovutuksella vuoden 2023 alusta alkaen. Kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 12 miljoonaa euroa positiivinen, ja vuosikate oli poistojen ja nettoinvestointien tasolla.

Raportoinnin tiedossa oli puutteita sekä kunnilla että kuntayhtymillä. Tiedot olivat saatavilla kaikkiaan 93 kuntayhtymästä ja 5 puuttuvan kuntayhtymän tiedot lisättiin vuoden 2023 tilinpäätösennakkotiedoilla. Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna.

Sote-uudistus vaikeutti tilanteen tarkempaa vertailua aiempiin vuosiin. Arvioiden mukaan vuosikate vahvistui 790 miljoonalla eurolla 4,24 miljardiin euroon eli näin ollen lukema on 2000-luvun vahvin. Vuosikate riitti kattamaan hyvin sekä poistot että nettoinvestoinnit. Tilikauden tulos oli myös hyvin vahva, 1,8 miljardia euroa. Tämän takia taseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 1,9 miljardilla eurolla 16,81 miljardiin euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli edellisten vuosien tapaan positiivinen, mutta heikkeni edellisvuodesta noin 400 miljoonalla eurolla 240 miljoonaan euroon.

Tulorahoituksen vahvuuden ansiosta lainamäärä jatkoi laskuaan poikkeuksellisesti toista vuotta peräkkäin. Kuntien yhteenlaskettu lainamäärä väheni noin 243 miljoonalla eurolla 18,45 miljardiin euroon. Edellisvuonna vähennystä oli jopa 430 miljoonaa euroa. Eniten lainamäärä väheni yli 100 000 asukkaan sekä 40 000 – 100 000 asukkaan kunnissa. Myös alle 2 000 asukkaan kunnissa lainamäärä väheni. Manner-Suomen asukaskohtainen lainamäärä oli vuonna 2023 3 334 €/asukas. (v. 2022 3 380 €/asukas). Alle 2000 tuhannen asukkaan kunnissa lainamäärä oli 3 449 €/asukas (v. 2022 3 523 €/asukas).

Kuntien rahavarat vähenivät peräti vajaalla miljardilla eurolla, mikä vaikuttaa hieman ristiriitaiselta, kun huomioidaan tulorahoituksen vahvuus. Rahavarojen huomattavaa heikentymistä selittänee osaltaan nettoinvestointien merkittävä kasvu, joka oli 1,66 miljardia euroa. Nettoinvestointien kasvu selittyy suurelta osin luovutustulojen yli 1,5 miljardin vähenemisellä. Kunnat myivät huomattavan paljon omaisuutta vuonna 2022. Vuonna 2023 omaisuuden myynnit jäivät vähäisemmäksi. Korkotaso nousi vuoden takaisesta, mikä tarkoittaa sitä, että kunnat eivät nostaneet uusia lainoja samassa määrin kuin aiempina vuosina, jolloin korot olivat matalampia. Kunnat käyttivät aiempaa enemmän rahavaroja investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhennyksiin.

Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

Vahvan tuloksen taustalla on osaltaan sote-uudistuksen niin sanottu verohäntä, jonka vaikutus kuntien verotuloihin oli noin 1,29 miljardia euroa, jotka koostuivat suurelta osin kunnallisverosta ja osin yhteisöverosta. Kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja sote-uudistusta edeltävän laajemman (leikkaamattoman) veropohjan mukaan, vaikka uudistukseen liittyvät kustannukset olivat

kokonaisuudessaan jo poistuneet kunnilta. Edellisen lisäksi valtionosuuksien osalta on huomioitava, että sote-uudistukseen liittyvä valtionosuuksien vähennystarve kasvoi lopullisten laskelmien myötä noin 0,5 mrd. eurolla, mikä tarkoittaa sitä, että kunnat saivat liikaa valtionosuuksia vuonna 2023. Kyseinen, vuoden 2023 määrä (0,5 mrd. euroa) tullaan vähentämään kuntien valtionosuuksista vuosina 2025-2027. Edellisen lisäksi, valtionosuuksien taso alenee pysyvästi kyseisellä määrällä vuodesta 2024 lähtien.

Sote-uudistuksen takia verotulojen kokonaismäärä laski 12,3 miljardia euroa (-46 prosenttia) vuodesta 2022, josta kunnallisveron osuus oli 11,4 miljardia euroa ja yhteisöveron vajaa 1 miljardi. Kiinteistövero ei siirretty sote-uudistuksen yhteydessä. Kiinteistöveron määrä kasvoi noin 90 miljoonaa euroa lähes 2,2 miljardiin euroon. Kiinteistöveron määrä ylitti yhteisöveron määrän noin 130 miljoonalla eurolla. Edellisinä vuosina yhteisöveron määrä on ollut suurempi kuin kiinteistöveron määrän, joten sote-uudistuksen seurauksena tilanne muuttui. Verotulojen kokonaismäärä supistui noin 14,5 miljardiin euroon. Vuonna 2022 verotulojen määrä oli 26,8 miljardia euroa.

Sote-uudistuksesta johtuen kunnilta siirrettiin verotulojen lisäksi huomattava osa valtionosuuksista. Valtionosuudet vähenivät 7,1 miljardia euroa eli noin 66 prosenttia. Valtionosuuksien kokonaismäärä supistui 3,63 miljardiin euroon. Vuonna 2022 valtionosuuksien määrä oli 10,74 miljardia euroa. Sote-uudistuksen tulojen siirron takia sekä verotulojen että valtionosuuksien reaalista muutosta on vaikea analysoida pelkästään tilinpäätöstietoja vertaamalla. Myös toimintakatteiden osatekijöiden eli toimintatuottojen ja toimintakulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on sote-uudistuksen takia haasteellista. Toimintatuotot laskivat 2,1 miljardilla eurolla kuuteen miljardiin euroon. Toimintakulut vähenivät jopa 22,2 miljardia euroa 20,3 miljardiin euroon. Toimintakulut siis kaiken kaikkiaan puolittuivat vuoteen 2022 nähden. Vähennys oli suurinta palvelujen ostoissa, yhteensä yli 17 miljardia euroa. Henkilöstökulut vähenivät yli neljä miljardia euroa. Aiemmin palvelujen ostot ovat muodostaneet suurimman osan toimintakuluista, mutta vuonna 2023 henkilöstökulut olivat lähes kaksinkertaiset palvelujen ostoihin verrattuna. Toimintakate supistui yli 20 miljardilla eurolla noin -14,3 miljardiin euroon.

Lähteet: <https://www.vm.fi>, <https://www.kuntaliitto.fi>, <https://www.stat.fi>

Taivassalon kunnan taloudellinen kehitys

Taivassalon kunnan tulos oli vuonna 2023 ylijäämäinen. Näin ollen Taivassalon tuloskulku palaa alijäämäisen vuoden 2022 jälkeen jälleen myönteisen positiiviselle uralle. Tilikauden tulos oli 140 545 euroa, eli reilusti talousarviossa arvioitua parempi. Kunnan toiminta on ollut toimintakatetasolla kustannustehokasta, myös verotulojen toteuma oli arvioitua parempi. Maailman tilanteen epävarmuus on osaltaan haastanut kuntia, myös Taivassalon kuntaa. Kustannukset ovat nousseet, mikä on osaltaan vaikuttanut toiminnan liikkumavaraan ja toiminnan suunnitteluun. Olemme kuitenkin pystyneet keskittymään laadukkaaseen palvelutuotantoon ja tarjoamaan kuntalaisille monipuolisia palveluita.

Vaikka vuosi 2023 sisälsi talousarviossa ennakoimattomia eriä muun muassa henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta, toimialat pystyivät toimimaan myös vuoden 2023 syyskaudella kustannustehokkaasti palvelutason pysyessä korkeatasoisena.

Tilikauden tulos oli noin 304 tuhatta edellisvuoden 2022 tulosta parempi. Toimintatuotot olivat vuonna 2023 noin 1,2 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat noin 408 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmin. Toimintakulut olivat noin -6,1 miljoonaa euroa ja ne ylittivät hieman muutetun talousarvion, noin 13 tuhannella eurolla. Henkilöstökulut toteutuivat noin 104 tuhatta euroa alle muutetun talousarvion. Palvelujen ostojen toteuma oli noin 67 tuhatta euroa talousarviota suurempi. Vuoden 2023 toimintakate oli noin -4,8 miljoonaa euroa. Toimintakate toteutui peräti 395 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmin pääosin toimintatuottojen arvioitua positiivisemmän toteuman johdosta. Myös toimintakulujen lähes talousarvion mukainen toteutuminen myötävaikutti toimintakatteen hyvään toteutumiseen.

Kunnan verotulot olivat tilinpäätösvuonna noin 4,0 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat noin 113 tuhatta euroa muutettua talousarviota paremmin. Kunnallisverotulot olivat noin 2,4 miljoonaa euroa, ja ne toteutuivat noin 71 tuhatta euroa arvioitua paremmin. Yhteisöverotulot toteutuivat noin 11 tuhatta euroa arvioitua paremmin, ollen noin 250 tuhatta euroa. Kiinteistöverojen toteuma oli noin 1,3 miljoonaa euroa, eli noin 32 tuhatta euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Taivassalon kunnan valtionosuudet olivat tilinpäätösvuonna noin 1,7 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat lähes muutetussa talousarviossa arvioidun mukaisesti.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat kokonaisuudessaan muutettua talousarviota positiivisemmin. Poistojen määrä oli noin 585 tuhatta euroa, mikä on noin 18 tuhatta euroa arvioitua enemmän.

Kunnan vuosikate oli vuonna 2023 725 tuhatta euroa miljoonaa euroa eli 280 tuhatta euroa edellisvuotta parempi. Kunnan poistot olivat 585 tuhatta euroa. Vuosikate kattoi poistot. Tunnusluku "vuosikate/poistot, %" parantui edellisvuoden 73 prosentista vuoden 2023 124 prosenttiin.

Tilikauden tuloksen ollessa 140 545 euroa ylijäämäinen, kunnan kertyneeksi ylijäämäksi muodostuu noin 8,699 miljoonaa euroa.

Kunnan lainamäärä väheni vuoden 2023 aikana 292 tuhatta euroa muun muassa kasvaneiden verotulojen ja arvioitua pienempien investointien vuoksi. Lainamäärä vuoden 2023 lopussa oli 6,7 miljoonaa euroa ja 3 966 euroa/asukas. Konsernin lainakanta oli 7,0 miljoonaa euroa eli 2,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 4 142 euroa/asukas.

Investoinnit toteutuivat kokonaisuudessaan talousarviota pienempänä. Investointimenot olivat vuonna 2023 noin 475 tuhatta euroa. Taivassalon kunnalla ei itsellään ole lähivuosina suunnitelmassa valtavan suuria yksittäisiä investointeja. Kuntakonsernin osalta jätevesien johtamiseen liittyvä investointitarve tulee kuitenkin lähivuosina lisäämään kuntakonsernin investointimäärää, mikä lisää koko kuntakonsernin lainamäärää. Kunnalta ja kuntakonsernilta edellytetään tulevana vuosina kokonaisuudessaan tarkkaa toiminnan ja talouden tarkastelua ja ajantasaista reagointia.

Kunnan asukasluku 31.12.2023 oli ennakkotietojen mukaan 1 701 asukasta, joten asukasmäärä kasvoi kymmenellä asukkaalla edellisvuodesta.

Vuoden 2023 positiivisesta tuloksesta huolimatta, Taivassalon kunnan tulee jatkaa toiminnan ja talouden yhtäaikaista ja tarkkaa analysointia, jotta pystymme reagoimaan muun muassa valtakunnallisten toiminnallisten muutosten aiheuttamiin haasteisiin. Kuntien rahoitusjärjestelmä on muuttumassa lähivuosina ja uusien palveluvelvoitteiden myötä kuntien tulee pystyä myös tarjoamaan uusi palveluita kustannustehokkaasti.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut sote-uudistus vaikutti sekä kunnan organisaatorakenteeseen että toimintaan. Soteuudistuksen jälkeen kuntaan jääneen hyvinvointityön rooli on kasvanut ja hyvinvointityötä tehdään monella eri saralla. Soteuudistuksen myötä tuloja ja menoja siirtyi hyvinvointialueelle, mutta kunnalle jäi hoidettavakseen lainat ja tulevat investoinnit aiempaa pienemmällä tulorahoituksella. Kunnalta edellytetäänkin yhä suurempaa panostusta tehtävien toimien talousvaikutusten tarkasteluun sekä ennen kaikkea suunnitelmallisuutta ja ennakkointia toiminta ja talous samanaikaisesti keskustelussa pitäen.

Kuntatalouden asiantuntijat ovat korostaneet, että kuntien on syytä huomioida tulevien vuosien taloudellisten haasteiden vaikutukset. Toiminnan ja talouden tasapainon huolellinen analysointi ja kulutason pitäminen maltillisena on tulevaisuudessa kunnan talouden pitkäaikaisen tasapainon saavuttamiseksi ja rakenteellisen alijäämän välttämiseksi ensiarvoisen tärkeää. Toiminnan, talouden ja kunnan kehittämisen yhtälössä onkin tarkoituksenmukaista laajentaa toiminnan ja talouden tarkastelua lähitulevaisuuden lisäksi useamman vuoden päähän. Lisäksi tulee pohtia keinoja kunnan asukasluvun ylläpitämiseen ja maltilliseen kasvattamiseen, eli pitovoiman ja vetovoiman kehittämiseen. Suunnitelmallisella ja pitkäjänteisellä kehittämistyöllä voidaan varmistaa kunnan elinvoimaisuuden säilyminen ja paraneminen tulevina vuosina. Kunnan kehittämiseen tarvitaan myös erilaisia investointeja, joilla voidaan luoda pitkäjänteisesti sekä tulevaisuuden hyvinvointia että positiivista tulovirtaa.

Kunnat tulevat tulevina vuosina olemaan suurten taloudellisten haasteiden edessä, ja ne kunnat, jotka tekevät asioita kunnan kehittämiseksi tulevaisuusnäkökulmaa kokonaistarkastellen, tulevat todennäköisesti olemaan tulevaisuuden kuntakentällä voittajien joukossa.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Talous- ja tuloperusteiden muutokset

Taivassalon valtuusto päätti vuoden 2023 veroprosenteista 11.12.2022 § 17.

Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentit muuttuivat vuodelle 2023 sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirryttyä hyvinvointialueille. Kuntien vuoden 2023 tuloveroprosenttien määräämisestä on säädetty sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta annetun lain 55 §:n muuttamisessa annetussa laissa.

Tämän johdosta kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin vuodelle 2023 12,64 prosenttiyksiköllä. Taivassalon kunnan tuloveroprosentti ennen edellä mainittua alentamista oli 19,50 prosenttia. Vuonna 2023 tuloveroprosentti on ollut 6,86 %. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,15 %, vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,65 % ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 1,35 %.

Lautakuntien tiinpäätöksissä kuvataan merkittävimmät lautakuntakohtaiset talous- ja tuloperusteiden muutokset.

Olennaiset organisaatiomuutokset

Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirryttyä hyvinvointialueille, sillä oli vaikutusta myös kunnan hallintoon ja organisaatorakenteeseen. Taivassalon kunnan vuoden 2023 organisaatiossa toimialoja olivat konsernihallinto, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut. Konsernihallinnon lautakunta on kunnanhallitus, sivistyspalveluiden sivistyslautakunta ja teknisten palveluiden rakennetun ympäristön lautakunta. Hyvinvoinnin edistämisen tehtävä jäi kuntien vastuulle, ja hyvinvointityö on Taivassalon organisaatiossa sivistyspalveluiden ja täten sivistyslautakunnan vastuualueella.

Kunnan ylimmässä johdossa tapahtui vuoden 2023 aikana viranhaltijamuutos. Uusi kunnanjohtaja aloitti virassaan 1.8.2023. Aiemman kunnanjohtajan virkasuhde päättyi 30.6.2023. Kunnanjohtajan juoksevia operatiivisia tehtäviä hoiti 20.3.-31.7.2023 välisenä aikana osa-aikainen viransijainen.

Merkittävimmät ja olennaiset muutokset tilinpäätösvuoden talousarvioon

Valtuusto on päättänyt muutoksista vuoden 2023 talousarvioon seuraavasti:

KV 6.11.2023 § 18 talousarviomuutokset investointiosaan:

Lisämääräraha 70 000 euroa viljavaraston purkamista ja mahdollisia maantäyttötöitä varten.

KV 11.11.2023 § 21 talousarviomuutokset tuloslaskelmaosaan:

Verotulojen lisäys:

Kunnan tulovero +72 000 euroa

Kiinteistövero +30 000 euroa

Osuus yhteisöveron tuotosta +10 000 euroa

Valtionosuuksien vähennys: -12 210 euroa

Korkokulujen lisäys: -140 000 euroa

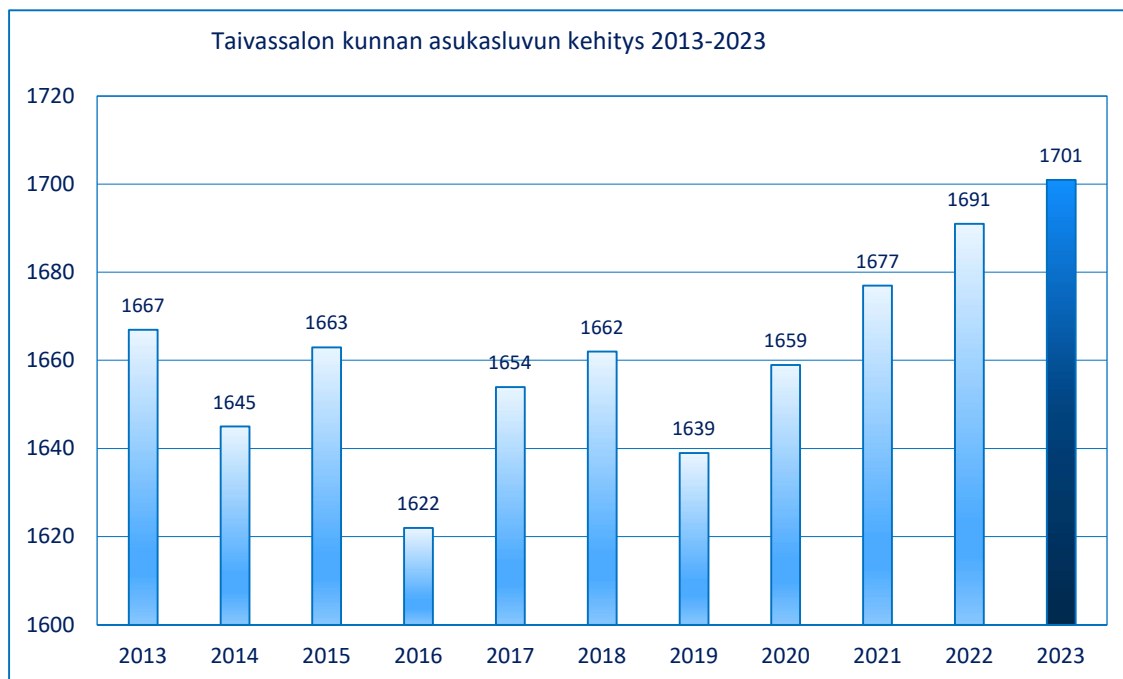
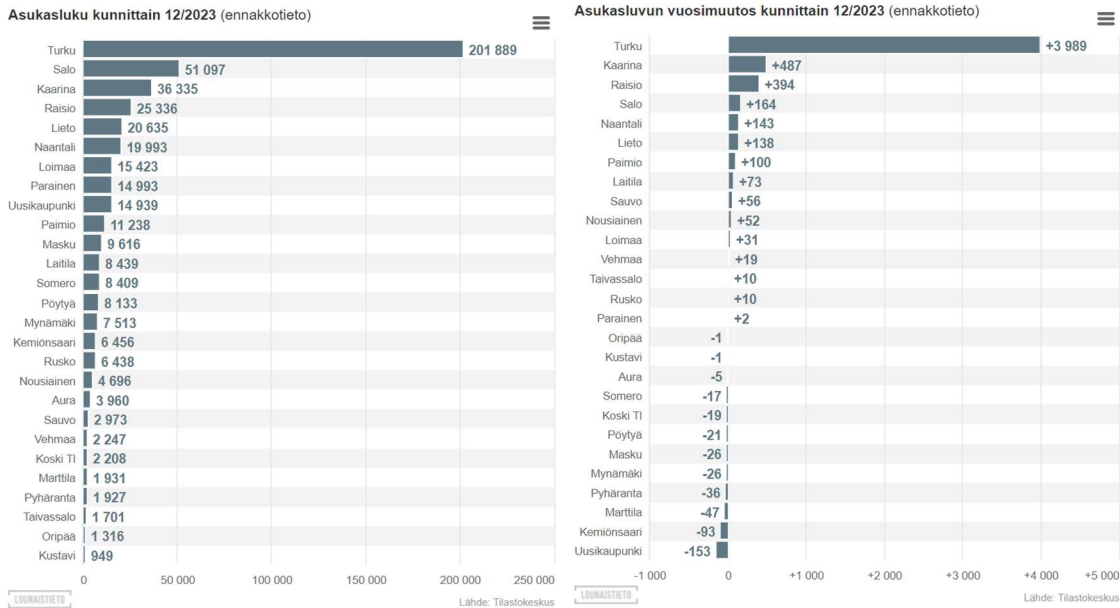
Muiden rahoituskulujen lisäys: -50 000 euroa

Poistojen lisäys: -154 900

Väestö

Taivassalon kunnan asukasluku kasvoi vuonna 2023, ollen vuoden lopussa 1701 (ennakkotieto). Asukasmäärä kasvoi kymmenellä. Laskennallinen väestönkasvu oli vuoden 2023 aikana 0,6 prosenttia.

Taivassalon asukasluvun kasvua voidaan pitää verrattain hyvänä, kun sen suhteuttaa seudun väestönmuutokseen. Vakka-Suomen väestönmuutos oli negatiivinen, -0,3 prosenttia. Koko Varsinais-Suomen väestönkasvu oli 1,1 prosenttia. Varsinais-Suomen kunnista asukasluku kasvoi 15 kunnassa, ja laski 12 kunnassa.

(Lähde: <https://www.lounaistieto.fi/tilastot/vaesto/>, 16.3.2023)

Työllisyyskehitys

Maailman tämänhetkinen tilanne haastaa koko maan elinkeinoelämää ja työllisyystilannetta. Työ- ja elinkeinoministeriön ja TE-palveluiden työllisyyskatsauksen mukaan Taivassalon työttömyysprosentti oli vuoden 2023 lopussa 10,8 prosenttia (vuoden 2022 lopussa 9,0 prosenttia). Koko Varsinais-Suomen työttömyysprosentti vuoden 2023 lopussa oli 10,0 prosenttia (vuoden 2022 lopussa 9,4 prosenttia).

Työttömien työnhakijoiden määrä oli pienempi kuin vuotta aiemmin neljässä Varsinais-Suomen kunnassa, 23 kunnassa se oli sitä suurempi. Varsinais-Suomen kuntien väliset erot työttömyydessä olivat merkittäviä. Korkein työttömyysprosentti oli Turun kaupungissa (13 prosenttia) ja matalin Ruskolla (4,8 prosenttia). Koko maan tasoon (11,2 prosenttia) verrattuna työttömyysaste oli alempi 25 Varsinais-Suomen kunnassa.

(Lähteet: Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ja TE-palvelut, Työllisyyskatsaus, Joulukuu 2023, Varsinais-Suomi; Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ja TE-palvelut, Työllisyyskatsaus, Joulukuu 2022, Varsinais-Suomi)

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kunnassa on käytössä kunnanhallituksen hyväksymä riskienhallinnan toimintaohje ja riskianalyysi, joilla pyritään saavuttamaan organisaatiolle tavoiteltu turvallisuustaso pienimmillä mahdollisilla kokonaismenetyksillä. Riskianalyysi sisältää tarkastelun seuraavista olennaisista riskiluokista: toiminta-, henkilö-, tieto- ja tietojärjestelmien, sopimus- ja vastuu-, yhteiskunnan, talous-, ympäristöriskit ja omaisuuden vahinkoriskit. Perustoiminnan riskianalyyseissä ei ole havaittu mitään suurta tai poikkeavaa negatiivista muutosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Tämänhetkinen maailmantilanne vaikuttaa myös Taivassaloon. Kunta on lisännyt varautumiseen liittyvää keskustelua, ohjeistusta ja varautumistoimia. Yksi talouteen liittyvä epävarmuustekijä liittyy työllisyyteen ja sitä kautta kuntalaisten hyvinvointiin ja myös kunnan talouteen muun muassa verotulokertymän kautta. Lisäksi kunnan talouden osalta mainittavaa on valtionosuuksien määrän muutokset ja mahdolliset leikkaukset sekä valtakunnallisesti tekeillä olevan rahoitusjärjestelmämuutoksen mahdolliset vaikutukset yksittäisiin kuntiin. Mainittavaa on myös mahdollisesta lainamäärän kasvusta johtuva korkoriski, joka ei kuitenkaan lainamäärän tämänhetkellä tasolla sekä kiinteiden korkojen vuoksi tule vaikuttamaan merkittävästi taloudelliseen tilanteeseen merkittävän negatiivisesti.

Huomionarvoista talouden näkökulmasta on myös maailmassa käynnissä olevien sotien heijastevaikutukset talous- ja energiavaikutusten kautta kaikkien talouteen.

Ympäristötekijät ja kestävä kehitys

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä, lupa- ja valvontamenettelyistä sekä ympäristön tilan seurannasta ja ympäristön kunnostamisesta on vastannut lupa- ja ympäristölautakunta, joka toimii Uudenkaupungin kaupungin organisaatiossa. Yllättäviin ympäristövahinkoihin tai laajempiin tutkimuksiin ei ole talousarviossa varauduttu, eikä sellaisista ole ilmoitettu.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Kuntalain 14 §:n mukaan sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää. Se on johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on itsearviointia. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Riskienhallinta kuuluu keskeisenä osana sisäiseen valvontaan ja se on mainittu kuntalaissa erikseen.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtävistä. Valtuuston tulee päättää muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäistä valvontaa suoritetaan erilaisten raportointikäytäntöjen ja työruutiinien kautta sekä normaalien johtamiskäytäntöjen osana. Johto seuraa esimerkiksi määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten toimeenpanoa. Kvartaaliraportit menevät valtuustolle tiedoksi. Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat toiminnan ja talouden tilannetta säännöllisesti.

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu, minkä yhteydessä on samalla pyritty varmistamaan vakuutusturvan olevan tarkoituksenmukaisella tasolla.

Taivassalon kunnan hallintosäännön luku 10 sisältää määräykset kunnanhallituksen, lautakuntien sekä viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä. Hallintosäännössä on myös määräykset sisäisen tarkastuksen tehtävistä.

Kuntakonserniin kuuluu kuntayhtymien lisäksi kolme kunnan määräysvallassa olevaa osakeyhtiötä, joille on annettu konserniohje. Hallintosäännössä ja konserniohjeessa on määritelty kunnan näkemys siitä, miten yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää.

Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinta kytketään organisaation strategisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan kunnan toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta, parantaa raportoinnin luotettavuutta, varmentaa lakien ja ohjeiden noudattamista sekä turvata voimavarojen kohdentamista.

Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin. Strategiset riskit uhkaavat kunnan tavoitteiden ja strategian toteuttamista vaarantaen toiminnan edellytykset ja vision toteutumisen. Riskit liittyvät keskeisesti strategian toteuttamisen mahdollisuuksiin ja etenkin ulkoisen toimintaympäristön muutoksiin. Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin tekijöihin, sijoituksiin, rahoitukseen sekä rahoitusmarkkinoihin. Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation sisäisiin prosesseihin sekä asiakasprosesseihin, palvelun epäonnistumiseen, tietojärjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäyttöihin ja muuhun lainvastaiseen toimintaan. Vahinkoriskit ovat usein seurausta odottamattomista ja äkillisistä, monesti vakuuttamiskelpoisista, tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoontuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Talousarviossa 2023 on esitetty riskejä ja niiden hallintakeinoja sekä hallintakeinojen toteuma:

Strategiset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2023	TOTEUMA TP2023
Kunnan ja asumisen vetovoiman riittävyys	Riskinä kunnan hidas tai negatiivinen väestönkasvu. Syntyvyys laskee ja kuolleisuus nousee, eli syntyneiden enemmitys pienenee. Kunta kärsii muuttotappiosta. Hallintakeinoina kunnan brändin vahvistaminen, perheystävällisten palveluiden kehittäminen, asumisen ja elämisen ratkaisujen monimuotoisuus, työpaikkojen luominen sekä hyvät ja monipuoliset palvelut. Tietoisella brändityöllä, markkinointiviestinnällä ja aktiivisella viestinnällä positiivisista onnistumisista tuetaan kunnan brändin positiivista kehitystä.	Taivassalon vetovoimatekijöitä on pyritty tunnistamaan syksyllä 2023 tehdyn strategisten tavoitteiden valmistelun yhteydessä. Kunnan brändiä on vahvistettu ja palvelujen monipuolisuutta on pyritty tuomaan esille viestinnän eri keinoin. Vuoden 2024 aikana valmistellaan viestintäsuunnitelma. Kunnan toiminnassa pyritään positiivisuuteen ja hyvän esiintuomiseen. Lisäksi yhteistyötä sekä kuntalaisten, yritysten että muiden kuntien kanssa on lisätty ja vahvistetaan edelleen. Kunnan väkiluku kasvoi vuonna 2023 10 asukkaalla.
Taivassalo-brändi ja kunnan toiminta ja teot eivät kohtaa	Riskinä, että kuntalaisten odotukset kunnan toimintaa ja palveluita kohtaan ovat ristiriidassa kunnan tekojen kanssa. Meidän on pystyttävä lunastamaan tehdyt lupaukset. Tekojen ja toiminnan laatua on kyettävä nostamaan, "me teemme yhdessä uutta" -kulttuurimuutosta on läpivietävä kunnan strategian mukaisesti ja asiakaspalvelulupauksen tavoitteet täytettävä. Tämä edellyttää hyvää johtamista, riittäviä resursseja sekä muutoksen määrätietoista läpivientiä. Myös tavoitteiden ja resurssien on oltava tasapainossa. On huolehdittava, että kaikki positiiviset asiat tulevat viestittyä. Jokaisen tulisi tiedostaa oma mainelähtetilään roolinsa –olemme sitä kaikki omissa verkostoissamme.	Syksyllä 2023 valmisteltujen strategisten tavoitteiden sekä jo aiemmin hyväksytyjen arvojen jalkauttamistyö on aloitettu ja jatketaan edelleen. Yhteistyön ja kauniin käytöksen merkitystä korostetaan. Lisäksi kunnan johtamisprosesseja nykyaikaistetaan ottamalla käyttöön uusia johtamistapoja sekä jalkauttamalla uutta toimintakulttuuria.

Toiminnalliset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2023	TOTEUMA TP2023
Kyberturvallisuus-uhkien kasvaminen, jatkuvuudenhallinta ja tietoliikennehäiriöt	Riskien hallitsemiseksi on vahvistettu osaamista sekä vastuutettu tehtäviä tietoturvaan ja kyberturvallisuuteen liittyen, jatkuvuudenhallinnan edellytyksistä huolehtimiseen ja varautumiseen. Kunnan sopimuksissa kiinnitetään huomiota jatkuvuuden hallintakeinoin.	Kunnan tietoturvaan on tehty panostuksia ja sopimushallintaan on kiinnitetty huomiota.
Hajanainen kehittäminen ja toimintatavat ottaen huomioon rajalliset resurssit	Kehittämisen toimintamallien uudistaminen ja käyttöönotto. Toimintatapojen uudistaminen. Tavoitteiden ja tekemisen priorisointi.	Uusia toimintamalleja on otettu käyttöön ja uutta toimintakulttuuria jalkautetaan parhaillaan organisaatioon.
Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja uudistumiskyky, työhyvinvointi ja jaksaminen	Uudistumiskyvyn ja tavoitteiden saavuttaminen, hyvä johtaminen ja henkilöstön osaamisesta huolehtiminen. Muutostilanteissa osallisuuden ja yhteisöllisyyden varmistaminen ja yhteiskehittäminen. Esimiesten ja henkilöstön kouluttaminen. Yhteisöllinen työskentely ja hyvä viestintä mahdollistaa ennakkointia ja muutokseen varautumista.	Yhteistyötä on lisätty ja sisäistä viestintää tehostettu ja tehostetaan myös jatkossa. Talousarviossa on huomioitu koulutusportaalin hankkiminen ja viestintäsuunnitelman valmistelu. Viestintää on tehostettu ja esihenkilökokouksia tehostettu.

Taloudelliset riskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2023	TOTEUMA TP2023
Velkataakka ja investoinnit	Taivassalo investoi voimakkaasti suunnitelmakaudella. Rakentamishankkeiden priorisointi ja aikataulutus, vaihtoehtoiset toteutus- ja rahoitustavat.	Kunnan velkamäärä pieneni vuonna 2023. Vuoden 2024 aikana tehdään päätös siirtoviemäri ratkaisusta. Projektin toteuttaminen tulee lisäämään konsernin velkamäärää tulevina vuosina. Korkoriskiä pyritään hallitsemaan lainatarjousten korkovaihtoehtojen vertailulla ja tarkalla analyysillä.
Verorahoituksen muutokset	Kunnan taloudellisen toimintaympäristön riskit liittyvät keskeisesti verorahoituksen muutoksiin sekä hyvinvointialueen rahoitusratkaisuihin. Suurin osa kunnan tulopohjasta perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin. Hallintakeinoina kunnan vetovoimasta ja väestönkasvusta huolehtiminen.	Kunnan vetovoimatekijöitä on lähdetty vahvistamaan ja kunnan positiivisesta brändistä viestimään. Kunta pyrkii mahdollisuuksien mukaan mahdollistamaan yritysten toimintamahdollisuuksia, jotta työpaikkojen määrä olisi tarvittavalla tasolla.
Ukrainan sota		Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät valtakunnallisesti muun muassa materiaalien hintojen nousuna ja väestöliikkeenä. Taivassalon kunnan näkökulmasta tätä ei ole vielä nähty kunnan talouteen merkittävästi vaikuttavana tekijänä, vaan on pyritty tehostamaan toimintaa ja tekemään hankintoja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vahinkoriskit

Riski ja sen merkittävyys	Hallintakeinot TA2023	TOTEUMA TP2023
Tietosuojavelvoitteiden täyttäminen	Yksi EU:n GDPR:n keskeisimmistä periaatteista on rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus, jonka mukaan rekisterinpitäjän (kunta) on pyrittävä aktiivisesti todentamaan, että se noudattaa toiminnassaan tietosuojasääntelyä. Tarvittavia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä ovat mm. tietosuojavaikutusten arvioinnit, rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen, tietosuojatyön dokumentoiminen, sopimushallinta, henkilöstön kouluttaminen ja ohjeistaminen, henkilötietojen käsittelyprosesseihin kohdistuvien riskien arvioiminen sekä henkilötietojen tietoturvaloukkauksiin varautuminen. Riskin osoitusvelvollisuuden täyttämiseksi muodostavat mm. tietosuojatyön liian vähäinen resursointi, puutteet henkilöstön osaamisessa ja ohjeistuksissa, epäselvyydet henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimintamalleissa, prosesseissa ja vastuissa, sekä puutteet hankintoihin kohdistuvien tietosuojanäkökohtien huomioimisessa.	Kunnassa noudatetaan tietosuojan osalta ajantasaisia ohjeistuksia ja koulutetaan henkilöstöä.

Kunnanhallitus ja muut tilivelvolliset viranomaiset ovat vastuullisia sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu muun muassa kuntalakiin sekä kunnan johto- ja toimintasääntöihin sekä niissä määrättyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

Toiminnassa ja päätöksenteossa tiedostetaan erilaisia toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä. Tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet ovat velvollisia johtamaan, suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi ja riskien hallitsemiseksi toiminnan luonteen mukaisesti. Toiminnan ja talouden seurannan ja arvioinnin perusteella heidän tulee myös reagoida merkittäviin riskeihin ja poikkeamiin. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa osaltaan kunnanhallitus. Sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä

riskienhallinta voi tuottaa kuitenkin vain kohtuullisen varmuuden yllä mainittujen sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisesta ja erilaisten riskien hallinnasta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 19.10.2020 hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen kuntakonsernissa.

Sisäinen valvonta tulee, toimintayksikön talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden, toteuttaa asianmukaisesti. Tällöin varmistetaan toiminnan tuloksellisuus, varojen ja resurssien turvaaminen, lakien ja johdon ohjeiden mukainen toiminta sekä riittävä ja luotettava informaatio. Sisäisen valvonnan järjestämisessä kunnanhallituksen ja tilivelvollisten viranomaisten tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida kunnan sekä sen konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyiden toimivuutta. Tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat sekä muut esimiehet ovat lisäksi valvontavastuussa sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyiden toimeenpanosta ja kehittämisestä. Viranhaltijaorganisaation tehtävänä on toteuttaa sisäistä valvontaa ohjeistuksen mukaisesti osana johtamistaan.

Tällä hetkellä voimassa oleva hallintosääntö hyväksyttiin joulukuussa 2022, jossa on määritelty toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Ohjeiston mukaan toimielimet hyväksyvät velvoittavat ohjeet ja johtava viranhaltija vastaa niin sisäisen valvonnan kuin riskienhallinnankin asianmukaisesta järjestämisestä ja toimivuudesta. Sisäinen valvonta ja hyvä johtamis- ja hallintotapa ohje sekä kunnan johtosäännöt muodostavat toimivan perustan hyvälle hallintotavalle ja kuntakonsernin johtamisjärjestelmän sekä sisäisen valvontajärjestelmän asianmukaiselle kehittämiselle.

Hallintosäännön tarkastamisen prosessi on uudelleen käynnistetty vuonna 2023 ja päivitetty hallintosääntö on tarkoitus tuoda päätöksentekoon vuoden 2024 aikana.

Kunnanhallitus esittää lausumanaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä käynnistettyjen kehittämistoimien sekä oman, jatkuvan toiminnan ja talouden seurannan ja sisäisen tarkastuksen arviointi- ja varmistustoiminnan perusteella että kunnan hallinto on toiminut kuntalain, kunnan johto- ja toimintasääntöjen sekä kunnanhallituksen hyväksymän ohjeen ”Sisäinen valvonta ja hyvä johtamis- ja hallintotapa” sekä kunnan riskipolitiikka asiakirjan mukaisesti ja että sisäinen valvonta on yleisesti ottaen toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty.

Kunnassa ei ole vielä erillistä ohjeistusta sopimustoiminnasta. Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta on asianmukaista ja vastuutettua. Toimialoja koskevien sopimusten seurannan ja valvonnan koetaan olevan kunnossa. Tavoitteena on siirtää sopimuksia asianhallintaan vuoden 2024 aikana.

Kunnassa on käytössä monipuoliset tiedonkulun kanavat, joilla pyritään takaamaan kunnan henkilöstön oikean tiedon saanti oikea-aikaisena. Sisäisen tiedonkulun kanavat ovat tehokkaita ja niitä käytetään tottuneesti. Ulkoisen tiedotuksen menettelytapoja on edelleen kehitetty. Tiedottaminen on avointa ja läpinäkyvää. Kunnassa on parhaillaan valmistelussa viestintäsuunnitelma, jonka myös tiedottamisen toimintamalli ja ohjeistus on tarkoitus saattaa vielä nykyistäkin paremmalle tasolle. Vireille tulevat asiat ja niiden käsittelyvaiheet rekisteröidään asianhallintajärjestelmään. Asiakirjat ovat julkisia, jollei julkisuuslaissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Hallitus esittää kannanottonaan, että sisäinen valvonta tuottaa pääosin varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä. Sisäinen valvonta ei kuitenkaan perustu systemaattiseen riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan.

Kunnassa ei ole havaittu olennaisia puutteita lainmukaisuusvalvonnassa. Toimialoilla seurataan ja arvioidaan järjestelmällisesti omaa toimintaa, varojen käyttöä ja tavoitteiden saavuttamista sekä raportoidaan niistä. Syksystä 2023 alkaen uuden toimintakulttuurin jalkauttamistyön myötä,

toiminnan ja talouden yhteyttä ja täten niihin liittyviä mahdollisia riskejä on aiempaa helpompi havaita ja tarvittaessa reagoida aiempaa ajantasaisemmin.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2023 1 000 €	2022 1 000 €	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	1 248	1 633	-385	-23,6 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0		
Toimintakulut	-6 090	-13 088	6 998	-53,5 %
Toimintakate	-4 842	-11 455	6 613	-57,7 %
Verotulot	4 013	7 041	-3 028	-43,0 %
Valtionosuudet	1 689	5 051	-3 362	-66,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	16	16	0	-2,0 %
Muut rahoitustuotot	90	34	56	164,2 %
Korkokulut	-239	-98	-141	144,9 %
Muut rahoituskulut	-2	-144	142	-99,0 %
Vuosikate	725	445	280	62,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-585	-608	24	-3,9 %
Satunnaiset erät	0	0		
Tilikauden tulos	141	-163	304	-186,2 %
Tilinpäätössiirrot	0	0		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	141	-163	304	-186,2 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	20,5	12,5
Vuosikate / Poistot, %	124	73
Vuosikate, euroa / asukas	426	263
Asukasmäärä	1 701	1 692

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

Tunnusluvulla kuvataan maksurahoituksen osuutta toimintamenoista. Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Toimintatuotot	1 248 075	1 632 972
Toimintakulut	6 090 224	13 088 154
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	6 090 224	13 088 154
	20,5	12,5

Vuosikate prosenttia poistoista

Vuosikate osoittaa tulo- ja poistojen suhteesta, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on vähintään vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja poistojen suhteesta on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot.

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo- ja poistojen suhteesta heikko.

100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate	725 069	445 391
Poistot ja arvonalentumiset	584 524	608 477
	124	73
Vuosikate, euroa / asukas		
Vuosikate	725 069	445 391
	426	263

1.3.2. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	725	445
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	1
	725	446
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-475	-487
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	21
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	0	3
	-475	-463
Toiminnan ja investointien rahavirta	251	-17
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	34	33
	34	33
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-292	-292
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
	-292	-292
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset	-1	-1
Vaihto-omaisuudet muutos	0	0
Saamisten muutos	32	336
Korottomien velkojen muutos	-249	353
	-218	688
Rahoituksen rahavirta	-476	430
Rahavarojen muutos	-225	413
Rahavarat 31.12.	6 471	6 697
Rahavarat 1.1.	6 697	6 283
Rahavarojen muutos	-225	413

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	3 356	3 775
Investointien tulorahoitus, %	152,8	95,7
Lainanhoitokate	1,8	1,4
Kassan riittävyys, pv	333	173
Asukasmäärä	1 701	1 692
*) Kassastamaksut, M €	7	14

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta	v.2012	-696 562
	v.2013	-1 990 966
	v.2014	-2 655 851
	v.2015	184 306
	v.2016	1 966 704
	v.2017	1 364 529
	v.2018	670 017
	v.2019	353 821
	v. 2020	2 118 325
	v. 2021	649 863
	v. 2022	-16 600
	v. 2023	250 528
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä		4 025 954

Huom! Vertailuvuoden luku laskettu 5 vuodelta (2017-2021)

Investointien tularahoitus, %

. = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tularahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

Vuosikate		725 069
Investointimenot	474 541	
./ Rahoitusosuudet	<u>0</u>	474 541
		152,8

Lainanhoitokate (Lainanhoitokyky; arvo yli 2 = hyvä, 1-2 = tyydyttävä, alle 1 = heikko)

. = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tularahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun Tularahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Vuosikate	725 069	
korkokulut	<u>239 056</u>	964 124
Korkokulut	239 056	
Lainanlyhennykset	<u>291 734</u>	530 790
		1,8

Kassan riittävyys, pv

365 pv * rahavarat 31.12 / Kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Rahavarat 31.12	6 471 255	
Kassastamaksut tilikaudella	7 097 060	333

*) Kassastamaksut, M e

Tuloslaskelmasta

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön	6 090 224	
./ Valmistus omaan käyttöön	0	
Korkokulut	239 056	
Muut rahoituskulut	1 505	
Rahoituslaskelmasta		
Investointimenot	474 541	
Antolainojen lisäys	0	
Pitkäaik.lainojen vähennys (lyhennykset)	<u>291 734</u>	7 097 060

1.3.3. Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat hyödykkeet	8	0
Muut pitkävaikutteiset menot	105	65
Ennakkomaksut	0	0
Aineettomat hyödykkeet	113	65
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 854	1 854
Rakennukset	8 402	8 482
Kiinteät rakenteet ja laitteet	724	879
Koneet ja kalusto	188	164
Muut aineelliset hyödykkeet	45	45
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	191	140
Aineelliset hyödykkeet	11 404	11 564
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 105	2 151
Muut lainasaamiset	1 546	1 580
Muut saamiset	36	36
Sijoitukset	2 687	3 767
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 204	15 396
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	207	215
Muut toimeksiantojen varat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	207	215
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Vaihto-omaisuus	0	0
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	184	103
Lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	44	62
Siirtosaamiset	12	106
Lyhytaikaiset saamiset	239	271
Saamiset	239	271
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	6 471	6 697
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 710	6 968
VASTAAVAA	21 122	22 578

VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040	3 799
Arvonkorotusrahasto	1 098	1 098
Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)	8 558	8 721
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	141	-163
OMA PÄÄOMA	12 837	13 456
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	241	248
Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	241	248
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 454	6 746
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saadut ennakot	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 454	6 746
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	292	292
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	118	16
Ostovelat	328	277
Muut velat	71	90
Siirtovelat	782	1 453
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 590	2 128
VIERAS PÄÄOMA	8 045	8 874
VASTATTAVAA	21 122	22 578

TASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	61,1	59,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	114,1	64,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	114,2	64,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 699	8 558
Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	5 114	5 058
Lainakanta 31.12., 1000 €	6 746	7 038
Lainakanta 31.12., e/asukas	3 966	4 160
Lainasaamiset, 1000 €	1 546	1 580
Asukasmäärä	1 701	1 692
*) Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	19,7	21,7
*) Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-715	-1 117

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste,%

$\% = 100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

oma pääoma		12 837 047		13 455 731
koko pääoma	21 122 106		22 577 995	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>117 855</u>	21 004 251	<u>15 913</u>	22 562 082
		61,1		59,6

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

vieras pääoma	8 044 548		8 874 005	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	<u>117 855</u>	7 926 693	<u>15 913</u>	8 858 092
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 248 075		1 632 972	
* verotulot	4 013 269		7 040 931	
* valtionosuudet	<u>1 688 542</u>	6 949 885	<u>5 050 806</u>	13 724 709
		114,1		64,5

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = $100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

vieras pääoma	8 044 548		8 874 005	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	117 855		15 913	
vuokravastuut	<u>13 287</u>	7 939 980	<u>0</u>	8 858 092
käyttötulot;				
* tilikauden toimintatuotot	1 248 075		1 632 972	
* verotulot	4 013 269		7 040 931	
* valtionosuudet	<u>1 688 542</u>	6 949 885	<u>5 050 806</u>	13 724 709
		114,2		64,5

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 558 396		8 721 481	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>140 545</u>	8 698 941	<u>-163 086</u>	8 558 396
		8 699		8 558

Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän

	8 698 941	5 114	8 558 396	5 058
--	-----------	-------	-----------	-------

Lainakanta 31.12., 1000 € = Vieras pääoma -(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa

vieras pääoma	8 044 548		8 874 005	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	117 855		15 913	
ostovelat lyhytaikaiset	327 521		276 718	
siirtovelat lyhytaikaiset	781 553		1 453 063	
muut velat pitkäaikaiset	0		0	
muut velat lyhytaikaiset	71 461	6 746 159	90 417	7 037 893

Lainakanta = **korollinen vieras pääoma**; tarkistus

lainat rah.ja vakuutuslaitoksilta (pit+lyh)	6 746 159		7 037 893	
lainat julkisyhteisöiltä (pitkäaik+lyhytaik)	0		0	
lainat muilta luotonantajilta	0	6 746 159	0	7 037 893
		6 746		7 038

Lainakanta 31.12., e/asukas 6 746 159 3 966 7 037 893 4 160

Lainasaamiset, 1000 € = Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Sijoitukset, muut lainasaamiset 1 546 195 1 546 1 579 747 1 580

***) Oman pääoman sidottujen erien osuus, %**

= 100 x (peruspääoma + sijoitusrahaston pääoma +

käyttöomaisuuden arvonkorotukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

peruspääoma	3 040 139		3 799 368	
muut (sijoitus) rahaston pääoma	1 097 967		1 097 967	
käyttöomaisuuden arvonkorotukset	0	4 138 106	0	4 897 335
koko pääoma	21 122 106		22 577 995	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	117 855	21 004 251	15 913	22 562 082
		19,7		21,7

***) Rahoitusvarallisuus, e/asukas**

.(saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) - (vieras pääoma - saadut ennakot)/asukasmäärä

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja

vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa määrän, mikä rahoitusomaisuudesta jää jäljelle kun vieras

pääoma on maksettu. Negatiivinen erotus osoittaa määrän, joka vieraasta pääomasta jää rahoitusomaisuudella

kattamatta.

Saamiset	239 087		271 211	
rahoitusarvopaperit	0		0	
rahat ja pankkisaamiset	6 471 255	6 710 342	6 696 566	6 967 777
vieras pääoma	8 044 548		8 874 005	
saadut ennakot, pitkäaikaiset	0		0	
saadut ennakot, lyhytaikaiset	117 855	7 926 693	15 913	8 858 092
		-1 216 351		-1 890 314
		-715		-1 117

1.4. Kokonaistulot ja menot

	2023	2022
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	1 248 074,65	1 632 971,75
Verotulot	4 013 268,80	7 040 931,07
Valtionosuudet	1 688 542,00	5 050 805,91
Korkotuotot	16 111,80	16 444,00
Muut rahoitustuotot	89 856,44	34 005,08
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vast.hyöd.luovutusvoitot (-)	0,00	1 057,00
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	20 912,99
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	0,00	2 565,00
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	33 551,80	33 219,60
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (netto)		
Oman pääoman lisäykset (netto)		
Kokonaistulot yhteensä	7 089 405,49	13 832 912,40
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	6 090 224,07	13 088 154,03
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Korkokulut	239 055,50	97 615,09
Muut rahoituskulut	1 505,34	143 997,33
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis (+), väh (-)	0,00	0,00
- Pysyvien vast.hyöd.luovutustappiot (-)	0,00	0,00
Investoinnit		
Investointimenot	474 541,21	486 526,22
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	291 734,00	291 734,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys (netto)	0,00	0,00
Oman pääoman vähennykset (netto)		
Kokonaismenot yhteensä	7 097 060,12	14 108 026,67
Täsmäytys		
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-7 654,63	-275 114,27
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-217 656,05	688 381,39
Rahavarojen muutos	-225 310,68	413 267,12
	-7 654,63	-275 114,27

1.5. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Valtuusto on hyväksynyt konserniohjeet 2008. Konserniohjeiden mukaan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohton päätökset eivät sido oikeudellisesti tytäryhteisöjen toimitelmiä. Niillä on kuitenkin painoarvoa pääomistajan kannanottona. Konsernijohton päätökset ohjaavat myös kunnan valitsemien edustajien toimintaa tytäryhteisöjen toimitelmissä. Erillisiä omistajapoliittisia linjauksia kuntaan ei ole hyväksytty. Syksyllä 2020 hyväksytty hyvä hallintotapaa koskeva ohjeistus koskee myös tytäryhtiöitä.

1.5.1. Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjeet

Valtuusto on hyväksynyt konserniohjeet 2008. Konserniohjeiden mukaan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Konsernijohton päätökset eivät sido oikeudellisesti tytäryhteisöjen toimitelmiä. Niillä on kuitenkin painoarvoa pääomistajan kannanottona. Konsernijohton päätökset ohjaavat myös kunnan valitsemien edustajien toimintaa tytäryhteisöjen toimitelmissä. Erillisiä omistajapoliittisia linjauksia kuntaan ei ole hyväksytty. Syksyllä 2020 hyväksytty hyvä hallintotapaa koskeva ohjeistus koskee myös tytäryhtiöitä.

Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet

Tavoitteet tytäryhteisöille ja muulle kuntakonsernille on asetettu kunnan talousarviossa. Kunnanhallituksen talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa on ohjeistettu raportoinnista kunnanhallitukselle. Konsernivalvonnassa ei havaittu puutteita kuluneella tilikaudella.

1.5.2. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen osalta vuonna 2023 ei tapahtunut merkittäviä investointeja tai muita olennaisia muutoksia.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Konserniohjeissa on määritelty melko täsmällisesti konsernijohto ja sen vastuut. Kuntakonsernissa on noudatettu hyvää hallintotapaa vuonna 2023.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Konserniohjeiden mukaan kunnanhallitus antaa ohjeet yhtiökokousedustajikseen valituille sekä kuntaa tytäryhteisössä edustaville kunnan kannan ottamisesta kulloinkin käsiteltävänä oleviin asioihin. Tytäryhteisöissä oleville kunnan edustajille on annettu ohjeita muun muassa kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Tytäryhteisöt ovat toimineet pääosin annettujen ohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisöt noudattavat osakeyhtiölakia.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniohjeissa on suosituksia koskien hankintayhteistyötä, rahoitus- ja sijoitustoimintoja, perintää, vakuutusten kilpailuttamisesta, riskien hallintaa, tietohallintoa, markkinointia ja ympäristöpolitiikkaa. Konserniohjeeseen ei sisälly yksiselitteisiä velvoitteita käyttää keskitettyjä konsernitoimintoja lukuun ottamatta arkistointia.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kunta on asettanut tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat antaneet oikean kuvan konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta. Tavoitteenasettelu on toiminut asianmukaisesti. Tavoitteena on, että konsernijohto voi asetettujen tavoitteiden seurannan perusteella saada entistä paremman kuvan konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta.

Tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Taivassalon Vuokratalot Oy

Tavoite:

Asumispalvelujen tuottaminen ja kehittäminen siten, että asuntokanta kohdentuu kuntalaisten tarpeisiin ja on tehokkaassa käytössä.

Toteuma:

Asuntojen vuokrausaste on ollut päättyneen vuoden aikana 85,2 %. Kunnasta puuttuu edelleen hyväkuntoiset vuokra-asunnot.

Tavoite:

Vuokrasaatavien perintä on tehokasta.

Toteuma:

Vuokrasaatavien perintä on ollut tehokasta vuokratalojen pienet resurssit huomioon ottaen. Perintätoimiston toimintaa ja tuloksia seurataan jatkuvasti ja havaittuihin epäkohtiin puututaan nopeasti.

Tavoite:

Yhtiö huolehtii omaisuuden arvon säilymisestä. Yhtiö varaa riittävät taloudelliset resurssit asuntokannan kunnossapitotoimenpiteitä ja peruskorjauksia varten sekä toteuttaa niitä suunnitelmallisesti.

Toteuma:

Taivassalon Vuokratalot Oy:n kaikki kiinteistöt on rakennettu 1970- ja 1980 -luvuilla ja sen aikaisen harmittavan yleisen tavan mukaisesti kiinteistöjä ei huollettu eikä yhtiötä muutenkaan hoidettu tämän päivän käsityksen mukaisesti. Vuokratalot Oy:n hallitus on todennut 2022 kokouksessaan, että kiinteistöjen korjausvelka on kasvanut liian suureksi ja korjausvelan kurominen on taloudellisesti kannattamatonta.

Tavoite:

Yhtiö rahoittaa asuntokannan peruskorjaukset ilman kunnan lisäpanostusta, kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena ja kilpailukykyisenä.

Toteuma:

Vuoden 2023 tilinpäätös on positiivinen ja asuntojen vuokrausaste on ollut hyvä. Suurempia peruskorjauksia ei ole tehty, ainoastaan välttämättömiä pintaremontteja on tehty.

Tavoite:

Kiinteistöjen kuntokartoituksen laadinta ja peruskorjaustarpeen määrittely

Toteuma:

Insinööri toimisto Aalto-Setälä teki PTS:n vuonna 2023 (Kiinteistön pitkän tähtäimen suunnitelman), jossa todettiin rakennusten korjausvelan olevan kohtuuton jokaisessa rakennuksessa.

Taivassalon Vesi Oy

Tavoite:

Korkeatasoisten juomavesi- sekä jätevesipalveluiden tuottaminen toiminta-alueella asuville kuntalaisille ja siellä sijaitseville yrityksille.

Toteuma:

Taivassalon Vesi Oy on selviytynyt perustehtävästään erittäin hyvin. Prosessit ovat toimineet eikä merkittäviä häiriötekijöitä ole ilmaantunut.

Tavoite:

Taksat tulee pitää kilpailukykyisinä.

Toteuma:

Taksoja nostettiin pakon sanelemana vuoden 2024 alusta lukien. Sekä puhtaan veden hankintahinta, että jäteveden käsittelykustannukset nousivat vuoden 2023 aikana huomattavasti ennakoitua enemmän. Puhtaan veden kuluttajahintoihin tuli n. 10% korotus ja jäteveden kuluttajahintoihin n. 20% korotus. Kuluttajahinnat ovat kuitenkin myös korotusten jälkeen samalla tasolla alueen muiden vesilaitosten hinnoittelun kanssa.

Tavoite:

Peruskorjaukseen tulee varata riittävät taloudelliset resurssit, jotta verkoston ikääntyminen voidaan pysäyttää.

Toteuma:

Ei ole toteutunut. Yhtiöllä ei ole taloudellisia resursseja verkoston ikääntymisen pysäyttämiseksi. Aika ajoin ilmaantuneet ongelmat ja vuotokohdat on saatu korjattua, mutta mihinkään ennakoiviin korjaustarpeisiin ei ole ollut varaa.

Tavoite:

Yhtiön talouden korjaaminen

Toteuma:

Taivassalon Vesi Oy yhtiöitettiin vuonna 2016. Perustettava yhtiö sai silloin huomattavan velkataakan kunnan arvotettua vesi- ja jätevesiverkostot euromäärältään melko korkealle tasolle. Taivassalon Vesi Oy ei ole onnistunut toistaiseksi lyhentämään velkaansa kunnalle.

Tavoite:

Päätös siirtoviemäri vaihtoehtoista Q4/2023

Toteuma:

Siirtoviemäri vaihtoehtoja selvitetään edelleen vuoden 2024 puolella ja lopullinen päätös asiaan saataneen H2/ 2024

1.5.3. Konsernitilinpäätös

1.5.4. Konsernin tuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA	2023 1 000 €	2022 1 000 €	Muutos	Muutos%
Toimintatuotot	2 054	8 058	-6 004	-74,5 %
Toimintakulut	-6 832	-19 151	12 319	-64,3 %
Osuus osakkuusyht.voitosta+/tappiosta-	0	-4	4	-100,0 %
Toimintakate	-4 778	-11 097	6 320	-56,9 %
Verotulot	3 993	7 022	-3 029	-43,1 %
Valtionosuudet	1 689	5 051	-3 362	-66,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	1	1	0	24,8 %
Muut rahoitustuotot	90	21	70	337,5 %
Korkokulut -	-250	-139	-111	80,1 %
Muut rahoituskulut -	-2	-145	143	-98,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-160	-262	102	-39,0 %
Vuosikate	744	714	30	4,3 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-712	-963	251	-26,1 %
Omistuksen eliminointierot	0	22	-22	-100,0 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-100,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-712	-941	229	-24,4 %
Satunnaiset tuotot	0	0		
Satunnaiset kulut	0	0		
Satunnaiset erät	0	0		
Tilikauden tulos	32	-227	260	-114,2 %
Tilinpäätössiirrot	0	0		
Tilikauden verot	0	0		
Laskennalliset verot	0	0		
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	33	1	32	3599,4 %
Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	65	-226	291	-128,7 %

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	30,1	42,1
Vuosikate / Poistot, %	104,5	75,8
Vuosikate, euroa / asukas	437,7	422,0
Asukasmäärä	1 701	1 692

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista (%)

. = $100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on konsernin tulorahoitus riittävä.

Toimintatuotot	2 054 268,50	8 058 311,47
Toimintakulut	-6 831 885,11	-19 151 317,73
	30,07	42,08

Vuosikate prosenttia poistoista (%)

. = $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{arvonalentumiset})$

Vuosikate	744 477,35	714 021,32
Poistot	-712 110,00	-941 346,01
Arvonalentumiset	0,00	-403,09
	104,55	75,82

Vuosikate euroa / asukas

Vuosikate	744 477,35	714 021,32
Asukasmäärä	1 701	1 692
	437,67	422,00

1.5.5. Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	744	714
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	-2
	744	712
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-475	-1 923
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	59
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	12
	-475	-1 853
Toiminnan ja investointien rahavirta	270	-1 140
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 548
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-317	-835
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	187
	-317	900
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po. muutos	-1	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	11
Saamisten muutos	31	389
Korottomien velkojen muutos	-253	365
	-222	765
Rahoituksen rahavirta	-539	1 664
Rahavarojen muutos	-269	524
Rahavarat 31.12.	6 775	7 311
Rahavarat 1.1.	7 044	6 787
Rahavarojen muutos	-269	524
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	2 356	2 914
Investointien tulorahoitus, %	156,9	38,3
Lainanhoitokate	1,8	0,9
Kassan riittävyys, pv	314	120
*) Kassastamaksut M €	8	22

TAIVASSALON KUNTA

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavirtoja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Toiminnan ja investointien rahavirta	v.2013	-2 121 052
	v.2014	-2 428 314
	v.2015	317 282
	v.2016	963 098
	v.2017	1 426 915
	v.2018	827 961
	v.2019	146 673
	v.2020	2 181 086
	v.2021	898 510
	v.2022	-1 140 499
	v.2023	<u>269 949</u>
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä yhteensä		2 355 719

Huom! Vertailuvuoden luku laskettu 5 vuodelta (2018-2022)

INVESTOINNIT	2023		2022
Investointien tulorahoitus, %			
= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$			
<i>Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.</i>			
Vuosikate		744 477,35	714 021,32
Investointimenot	474 541,21		1 923 236,67
./.. Rahoitusosuudet	<u>0,00</u>	474 541,21	<u>58 592,03</u>
		156,88	38,29
Pääomamenojen tulorahoitus, %			
= $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$			
<i>Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.</i>			
Vuosikate		744 477,35	714 021,32
Investointien omahankintameno	474 541,21		1 864 644,63
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00
./.. Antolainasaamisten vähennykset	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	<u>316 796,88</u>	791 338,09	<u>835 286,80</u>
		94,08	26,45
LAINANHOITO			
Lainanhoitokate (Tunnusluvun arvo > 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, <1 heikko)			
= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$			
<i>Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhtiöiden omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.</i>			
Vuosikate	744 477,35		714 021,32
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	<u>249 618,23</u>	994 095,58	<u>138 615,89</u>
Korkokulut (konsernituloslaskelmasta)	249 618,23		138 615,89
Lainanlyhennykset	<u>316 796,88</u>	566 415,11	<u>835 286,80</u>
		1,76	0,88
MAKSUVALMIUS			
Kassan riittävyys, pv			
= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$			
<i>Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.</i>			
Rahavarat 31.12.	6 774 562,60		7 310 953,61
Kassastamaksut tilikaudella	7 874 554,84	314,01	22 193 586,22
*) Kassastamaksut M €			
<i>Konsernituloslaskelmasta</i>			
Toimintakulut	6 831 885,11		19 151 317,73
Korkokulut	249 618,23		138 615,89
Muut rahoituskulut	1 713,40		145 129,14
Konsernirahoituslaskelmasta			
Investointimenot	474 541,21		1 923 236,67
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	<u>316 796,88</u>	7 874 554,84	<u>835 286,80</u>
			22 193 586,22

1.5.6. Konsernitase

VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8	0
Muut pitkävaikutteiset menot	105	66
Ennakkomaksut	0	0
Aineettomat hyödykkeet	113	67
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	893	969
Rakennukset	9 158	12 394
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 134	1 308
Koneet ja kalusto	209	589
Muut aineelliset hyödykkeet	58	60
Enn.maksut ja keskeneräiset	191	287
Aineelliset hyödykkeet	11 643	15 608
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	0	70
Muut osakkeet ja osuudet	62	82
Muut lainasaamiset	4	4
Muut saamiset	36	45
Sijoitukset	102	200
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 858	15 875
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	20	16
Lahjoitusrahastojen varat	207	223
Muut toimeksiantojen varat	44	40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	272	279

	2 023	2 022
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	0	71
Keskeneräiset tuotteet	0	0
Valmiit tuotteet	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0	0
Vaihto-omaisuus	0	71
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	269	242
Lainasaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Saamiset kunnalta	0	0
Muut saamiset	0	0
Siirtosaamiset	0	3
Pitkäaikaiset saamiset	269	245
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	165	338
Lainasaamiset	0	0
Laskennalliset verosaamiset	0	0
Saamiset kunnalta	0	0
Muut saamiset	56	172
Siirtosaamiset	13	185
Lyhytaikaiset saamiset	233	696
Saamiset	502	941
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut arvopaperit	0	8
Rahoitusarvopaperit	0	8
Rahat ja pankkisaamiset	6 775	7 303
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 277	8 323
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 406	24 477

VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040	3 799
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	0
Ylikurssirahasto	0	0
Arvonkorotusrahasto	0	0
Muut omat rahastot	22	25
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	7 425	7 747
Tilikauden yli- / alijäämä	65	-226
OMA PÄÄOMA	10 552	11 346
VÄHEMMISTÖOSUUDET	36	74
KONSERNIRESERVI		
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	1
Muut pakolliset varaukset	0	228
PAKOLLISET VARAUKSET	0	229
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	20	16
Lahjoitusrahastojen pääomat	241	257
Muut toimeksiantojen pääomat	44	40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	305	313

	2 023	2 022
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 728	8 655
Pääomalainat	0	0
Lainat kunnalta	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	1
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	23	18
Korottomat velat kunnalta	0	0
Muut velat	26	8
Siirtovelat	0	0
Laskennalliset verovelat	0	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 778	8 682
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	317	739
Pääomalainat	0	0
Lainat kunnalta	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	121	65
Ostovelat	419	751
Korottomat velat kunnalta	0	0
Muut velat	93	192
Siirtovelat	786	2 087
Laskennalliset verovelat	0	0
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 736	3 833
VIERAS PÄÄOMA	8 513	12 515
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 406	24 477

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2023	2022
Omavaraisuusaste %	54,6	46,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	108,5	61,8
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	108,8	65,7
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000 €	7 490	7 521
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, € / asukas	4 403	4 445
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	7 045	9 394
Konsernin lainat, € / asukas	4 142	5 552
Konsernin lainsaamiset 31.12., 1000 €	4	4
Asukasmäärä	1 701	1 692

1.6. Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen poistoeroja, varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden 2023 tulos on 140 544,84 euroa. Vastaava vuoden 2022 tilikauden tulos oli -163 085,51 euroa.

Taivassalon kunnan taseessa ei ole kertynyttä alijäämää.

Tilikauden 1.1.2023 - 31.12.2023 tulos osoittaa 140 544,84 euron ylijäämää.

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

-tilikauden 1.1.2023 - 31.12.2023 ylijäämä 140 544,84 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan tilikauden ylijäämätilille.

Vuoden 2023 140 544,84 euron ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa on edellisten tilikauden ylijäämää 8 698 940,79 euroa.

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Talousarvion laadinnan tausta

2.1.1. Strategian arvot

Taivassalon kuntastrategiatyötä aloitettiin vuonna 2022 ja valtuusto hyväksyi Taivassalon kunnan strategian arvot kokouksessaan 14.11.2022 § 26.

Visio: Vain taivas Rajana

Arvot:

- **Kauneus: Taivassalo on kaunis, viehättävä ja pittoreski. Me satsaamme ympäristön viihtyvyyteen. Kauniit ajatukset, kaunis puhe ja kaunis käytös.**
- **Onnellisuus: Taivassaloa tituleerataan onnellisten saareksi. Täällä on onnellista asua ja elää ja yrittää. Pidämme huolta ihmisistä, itsestämme ja toisistamme sekä luonnosta. Positiivisuus tuo onnellisuutta.**
- **Yhdessä: Yhdessä tekeminen ja yhteisöllisyys on tärkeää. Kaikilla on vastuu niin kehittämisestä, ideoista, kestävästä toiminnasta ja Taivassalon positiivisesta viestimisestä sekä viihtyisyydestä. Teemme yhteistyötä moneen eri suuntaan.**

2.1.2. Strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet

Kunnan strategisten arvojen lisäksi strategiakokonaisuuden valmiiksi saattamiseksi strategiatyötä jatkettiin syksyllä 2023.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 11.12.2023 § 24 talousarvion 2024 hyväksymisen yhteydessä kunnan strategian strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet. Strategisten tavoitteiden määrittämisessä tehtiin johdonmukaista yhteistyötä kunnan johtoryhmässä sekä toimialoilla syksyn 2023 aikana. Kunnan luottamushenkilöitä osallistettiin strategiatyöhön valtuuston iltakoulun työpajassa, hallituksen seminaarissa sekä ajankohtaisten kokousasioiden yhteydessä.

Syksyllä 2023 jatkettiin kuntastrategian kehittämistä arvoihin pohjaavien strategisten painopisteiden ja strategisten tavoitteiden kirkastamisella. Kunnan johtoryhmässä laadittiin elokuussa 2023 prosessi strategiatyön jatkamiseksi ja valmiiksi saattamiseksi. Viikottaisissa johtoryhmäkokouksissa valmisteltu strategisten tavoitteiden luonnos käytiin läpi kunnanhallituksen talousarvioseminaarissa lokakuussa 2023. Kunnanhallituksen evästysten pohjalta syntyi Taivassalon kunnan "Vain taivas rajana" -strategian painopisteet ja tavoitteet.

Kuntastrategia ja sen toteuttamistoimenpiteet tarkistetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa. Strategia on voimassa, kunnes päivitys hyväksytään valtuustossa. Kuntaorganisaatiossa tehdään jatkuvasti strategiatyötä yhteistyössä kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden sekä luottamushenkilöiden kanssa. Myös kunnan sidosryhmiä huomioidaan strategiatyössä.

Taivassalon kunnan strategiset painopisteet ja strategiset tavoitteet pohjautuvat Taivassalon arvoihin. Arvot näkyvät painopisteiden yhteydessä sekä ohjaavat strategisia tavoitteita.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä arvioidaan vuoden 2023 talousarviossa esitettyjen tavoitteiden toteutumista.

2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1. Määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen

TAivassalo yhteensä	TP2022	TA2023	TA- muutokset 2023	TAM2023	TP2023	Tot-% 2023
Toimintatuotot	2 666 021	1 883 200	0	1 883 200	2 306 523	122,5 %
ulkoiset	1 632 972	840 200	0	840 200	1 248 075	148,5 %
sisäiset	1 033 050	1 043 000	0	1 043 000	1 058 449	101,5 %
Toimintakulut	-14 121 204	-7 120 283	0	-7 120 283	-7 148 673	100,4 %
ulkoiset	-13 088 154	-6 077 283	0	-6 077 283	-6 090 224	100,2 %
sisäiset	-1 033 050	-1 043 000	0	-1 043 000	-1 058 449	101,5 %
Toimintakate	-11 455 182	-5 237 083	0	-5 237 083	-4 842 149	92,5 %
Verotulot	7 040 931	3 788 000	112 000	3 900 000	4 013 269	102,9 %
Kunnan tulovero	5 387 734	2 300 000	72 000	2 372 000	2 442 640	103,0 %
Kiinteistövero	1 284 185	1 259 000	30 000	1 289 000	1 321 060	102,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	369 012	229 000	10 000	239 000	249 569	104,4 %
Valtionosuudet	5 050 806	1 695 000	-12 210	1 682 790	1 688 542	100,3 %
Kunnan peruspalv.valt.osuus	3 508 033	1 344 000	0	1 344 000	1 356 648	100,9 %
Verotuloihin perustuva valtion	823 999	395 000	-3 000	392 000	392 070	100,0 %
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-377 075	-380 000	-9 210	-389 210	-402 458	103,4 %
Verotulomenetysten kompensatio	1 095 850	336 000	0	336 000	342 282	101,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-191 163	-94 200	-190 000	-284 200	-134 593	47,4 %
Korkotuotot	16 444	2 000	0	2 000	16 112	805,6 %
Muut rahoitustuotot	34 005	5 000	0	5 000	89 856	1797,1 %
Korkokulut	-97 615	-100 000	-140 000	-240 000	-239 056	99,6 %
Muut rahoituskulut	-143 997	-1 200	-50 000	-51 200	-1 505	2,9 %
Vuosikate	445 391	151 717	-90 210	61 507	725 069	1178,8 %
Poistot	-608 477	-411 400	-154 900	-566 300	-584 524	103,2 %
Poistot aineettomista oikeuksi	0	0	0	0	-139	
Poistot muista pitkävaik.menoi	-22 630	0	-30 300	-30 300	-32 534	107,4 %
Poistot rakennuksista	-291 621	-251 000	-20 000	-271 000	-297 906	109,9 %
Poistot kiint.rakenteista ja l	-204 555	-117 000	-70 500	-187 500	-176 343	94,0 %
Poistot koneista ja kalustosta	-89 671	-43 400	-34 100	-77 500	-77 602	100,1 %
Tilikauden tulos	-163 086	-259 683	-163 086	-504 793	140 545	-27,8 %

Valtuusto on päättänyt muutoksista vuoden 2023 talousarvioon seuraavasti:

KV 11.11.2023 § 21 talousarviomuutokset tuloslaskelmaosaan: Verotulojen lisäys: Kunnan tulovero +72 000 euroa; Kiinteistövero +30 000 euroa; Osuus yhteisöveron tuotosta +10 000 euroa; Valtionosuuksien

vähennys: -12 210 euroa; Korkokulujen lisäys: -140 000 euroa; Muiden rahoituskulujen lisäys: -50 000 euroa; Poistojen lisäys: -154 900.

KV 6.11.2023 § 18 talousarviomuutokset investointiosaan:

Lisämääräraha 70 000 euroa viljavaraston purkamista ja mahdollisia maantäyttötöitä varten.

2.2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen toimielimittäin

10 Konsernihallinto Kunnanhallitus	TP 2022	TA 2023	TA-muutokset 2023	TAM2023	TP 2023	Tot-% 2023
Toimintatuotot	114 822	32 000	0	32 000	84 085	262,8 %
ulkoiset	114 209	32 000	0	32 000	84 872	265,2 %
sisäiset	613	0	0	0	-787	
Toimintakulut	-880 472	-917 986	0	-917 986	-847 448	92,3 %
ulkoiset	-879 327	-915 986	0	-915 986	-845 666	92,3 %
sisäiset	-1 146	-2 000	0	-2 000	-1 782	89,1 %
Toimintakate	-765 650	-885 986	0	-885 986	-763 363	86,2 %
Poistot	-22 253	-6 000	-18 800	-24 800	-26 660	107,5 %
Tilikauden tulos	-787 904	-891 986	-18 800	-910 786	-790 023	86,7 %
20 Peruspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA-muutokset 2023	TAM2023	TP 2023	Tot-% 2023
Toimintatuotot	620 395	0	0	0	0	
ulkoiset	620 395	0	0	0	0	
sisäiset	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-7 589 296	0	0	0	0	
ulkoiset	-7 258 974	0	0	0	0	
sisäiset	-330 322	0	0	0	0	
Toimintakate	-6 968 901	0	0	0	0	
Poistot	-21 114	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-6 990 015	0	0	0	0	
30 Sivistyspalvelut Sivistyslautakunta	TP 2022	TA 2023	TA-muutokset 2023	TAM2023	TP 2023	Tot-% 2023
Toimintatuotot	394 993	243 000	0	243 000	291 678	120,0 %
ulkoiset	394 993	243 000	0	243 000	291 678	120,0 %
sisäiset	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-3 462 301	-4 140 833	0	-4 140 833	-4 009 360	96,8 %
ulkoiset	-2 840 114	-3 110 833	0	-3 110 833	-3 005 147	96,6 %
sisäiset	-622 187	-1 030 000	0	-1 030 000	-1 004 212	97,5 %
Toimintakate	-3 067 308	-3 897 833	0	-3 897 833	-3 717 681	95,4 %
Poistot	-42 530	-31 900	0	-31 900	-31 450	98,6 %
Tilikauden tulos	-3 109 838	-3 929 733	0	-3 929 733	-3 749 131	95,4 %
40 Tekniset palvelut Rakennetun ympäristön lautakunta	TP 2022	TA 2023	TA-muutokset 2023	TAM2023	TP 2023	Tot-% 2023
Toimintatuotot	1 535 811	1 608 200	0	1 608 200	1 930 761	120,1 %
ulkoiset	503 374	565 200	0	565 200	871 525	154,2 %
sisäiset	1 032 437	1 043 000	0	1 043 000	1 059 235	101,6 %
Toimintakulut	-2 189 134	-2 061 464	0	-2 061 464	-2 291 865	111,2 %
ulkoiset	-2 109 740	-2 050 464	0	-2 050 464	-2 239 411	109,2 %
sisäiset	-79 394	-11 000	0	-11 000	-52 454	476,9 %
Toimintakate	-653 323	-453 264	0	-453 264	-361 104	79,7 %
Poistot	-522 580	-373 500	-136 100	-509 600	-526 415	103,3 %
Tilikauden tulos	-1 175 902	-826 764	-136 100	-962 864	-887 519	92,2 %

2.3. Lautakuntien toiminta, talous ja tavoitteiden toteutuminen

2.3.1. Konsernihallinto

Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa kunnan tavoitteiden toteutuminen ja kuntakonsernin yksiköiden toimiminen koko konsernin näkökulmasta parhaalla mahdollisella tavalla.

Konsernihallinto sisältää kunnan ylimpään päätöksentekoon liittyvät toimielimet.

Konsernihallinnossa edistetään koko kuntaorganisaatiota koskevien toiminnan tavoitteiden toteutumista. Konsernihallinnon tehtävä ulottuu kuntaorganisaation lisäksi tytäryhtiöihin ja yhteisöihin. Konsernihallinnon toimielin on kunnanhallitus.

Vuoden 2023 osalta konsernihallinnon strategiapäämääränä oli ”Hyvä johtaminen kunnan menestystekijäksi”. Päämäärää edistetään monella tavalla. Uusi kunnanjohtaja aloitti virassaan elokuussa 2023, minkä jälkeen alettiin valmistella talousarvioyön rinnalla strategiatyön loppuunsaattamista. Syksyn aikana valmisteltiin uudet strategiset tavoitteet, jotka pohjautuvat strategian arvoihin Onnellisuus, Kauneus ja Yhdessä. Syksyn 2023 aikana organisaatioon alettiin jalkauttaa uutta positiivista ja yhteistyötä korostavaa toimintakulttuuria. Johtoryhmytyöskentely on ollut aktiivista ja esihenkilöille on alettu pitää säännöllisiä kokouksia, jossa jaetaan keskustellen tietoa poikkihallinnollisesti. Henkilöstön tukeen ja esihenkilövalmennuksiin on tehty resursointeja ja henkilöstön koulutusmahdollisuuksia päätettiin parantaa muun muassa koulutusportaalin avulla. Henkilöstön osalta strategisiksi tavoitteiksi nostettiin ”Henkilöstön jaksamista tukeva kannustava ja osallistava kulttuuri”, Henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen”, Henkilöstön ja esimiestyön ohjaus ja tukeminen” ja ”Henkilöstön osaamisen kehittämisen mahdollistaminen”.

Vuonna 2023 aloitettiin talouspalveluiden osalta palvelutuotantotavan kartoitus ja irtisanottiin sopimus nykyisen palvelutuottajan kanssa loppumaan vuoden 2024 loppuun. Uutta toimivaa tapaa valmistellaan parhaillaan.

Kunnan elinvoimatyötä edistettiin vuoden 2024 loppupuolella aloittamalla säännölliset yrittäjätapaamiset ja vuoropuhelu yrittäjien ja yhteisöjen kanssa. Kunnanhallituksen alaisena toimii elinvoimavaliokunta, joka kokoontui syksyn aikana kolme kertaa. Kunnan viestintää tehostettiin ja kunnan imagotyötä alettiin tehdä laajemmalla rintamalla.

Kunnan konsernirakenne muuttui vuoden 2023 alussa, kun Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminta lakkasi ja toiminta siirtyi Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueudistuksen myötä kunnan tuloveroista siirtyi 12,64 prosenttiyksikön leikkauksen verran valtiolle. Soten aiemmin hoitamista toiminnoista hyvinvointityö jäi kunnille. Lisäksi hyvinvointialueen ja kuntien toimintojen koordinoitua varten on perustettu erilaisia työryhmiä, joihin kunnan nimettyjen viranhaltijoiden tulee pyrkiä osallistumaan.

Strategiavalinta	2023 tavoite	Mittari	Toteuma 2023
Talous on kestäväällä pohjalla	Vakaan talouden ja kestävä kasvun turvaaminen.	Taseeseen kertynyt yli/alijäämä, kuntakonsernin lainamäärä/asukas.	Talous kääntyi vuonna 2023 tuloksellisesti jälleen positiiviselle uralle, tilikauden tuloksen ollessa 140 545 €. Talous toteutui arvioitua paremmin. Taseen kertynyt ylijäämä TP2023:ssa on 8,7 M€. Kuntakonsernin asukaskohtainen lainamäärä väheni edellisvuodesta, ollen TP2023:ssa 4 142 €/as. (TP2022: 5 552 €/as.)
Strategian jalkauttaminen Onnellisuuskysely	Toteutetaan työtyytyväisyyskysely (henkilökunnalle) ja elinvoimakysely yrittäjille.		Kunnan strategiatyötä jatkettiin elokuusta 2023 alkaen strategisten tavoitteiden ja toiminnallisten tavoitteiden osalta. Valtuusto hyväksyi strategiset tavoitteet kokouksessaan KV 11.12.2023 § 24. Uudessa strategiassa vuoden 2024 tavoitteiksi elinvoimaohjelman päivittämisen kyselyt vetovoimatekijöiden kartoittamiseksi. Vuoden 2024 aikana tehdään myös työtyytyväisyyskysely.

Keskusvaalilautakunta 100

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on vaalilain mukaisesti huolehtia valtiollisten ja kuntavaalien järjestämisestä ja tarvittavasta päätöksenteosta kuntatasolla. Valtio korvaa kunnalle valtiollisten vaalien kulut laskennallisin perustein. Kuntavaalit järjestetään kunnan omalla kustannuksella ilman valtion korvausta.

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	2 388	3 740		3 254
Kulut	-13 401	-11 045	-7 241	-2 869
Netto	-11 013	-7 306	-7 241	-385

Toteuma: -5,32%

Talous toteutua arvioitua paremmin. Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit. Keskusvaalilautakunta kokoontui vuonna 2023 kolme kertaa.

Tarkastuslautakunta 110

Tarkastuslautakunta järjestää kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin kuntalain mukaisesti. Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston kunnalle ja kuntakonsernille asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko kuntalain tarkoittamalla tavalla määritelty kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta valmistelee valtuustolle sen päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo lakisääteisen sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja raportoi siitä valtuustolle.

Tilintarkastajana toimiva tilintarkastusyhteisö huolehtii kunnan hallinnon ja talouden lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot				
Kulut	-13 790	-11 836	- 9 550	-11 550
Netto	-13 790	-11 836	- 9 550	-11 550

Toteuma: 120,9%

Kustannukset toteutuivat arvioitua suurempina, mutta samalla tasolla kuin edellisvuonna 2022. Tarkastuslautakunnan toiminta on säännöllistä ja talouden toteutumiseen suuruusluokka suhteellisen hyvin arvioitavaa. Vuoden 2024 talousarvio on valmisteltu realistisemmin, noudattaen aiempaa toteumaa. Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2023 neljä kertaa.

Valtuusto 120

Valtuusto vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Se päättää, mitä toimielimiä kunnassa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken. Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää kunnan asukkaiden yhteisistä asioista. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	2 300			-450
Kulut	-12 319	-18 484	-15 300	-31 296
Netto	-10 019	-18 484	-15 300	-31 746

Toteuma: 207,49%

Kustannukset toteutuivat arvioitua suurempina. Luottamusmiespalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset ja ICT-palvelut toteutuivat arvioitua suurempina. Valtuusto kokoontui vuonna 2023 viisi kertaa, edellisvuonna 2022 valtuusto kokoontui neljä kertaa. Valtuusto hyväksyi talousarvion 2024 hyväksymisen yhteydessä kunnan strategiset tavoitteet, joiden linjauksissa kunnan kehittämistä viedään eteenpäin ja palvelutuotantoa pyritään parantamaan vielä entisestään. Kesäkuussa 2023 valtuusto valitsi Taivassalolle uuden kunnanjohtajan.

Kunnanhallitus 130

Kunnanhallituksen tehtäväalue sisältää kunnanhallituksen, kuntien yhteistoiminnan, suhdetoiminnan ja edustuksen, kunnallisverotuksen, hallintopalvelut, kopiointi- ja postituspalvelut, maksuliikenteen, kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran, henkilöstöpalvelut, työterveyshuollon, tyhy-toiminnan, palkanlaskennan, työsuojelun, väestönsuojelun, Varsin Hyvän, Saaristomeren kalatalousryhmän, elinvoiman kehittäminen, matkailun edistämisen, markkinoinnin, Silakrysäyksen, ystävyyskuntatoiminnan sekä kaavoituksen koordinoitutyön (valmistelutyö ja operatiiviset toimet tehdään teknisissä palveluissa/rakennusvalvonnassa).

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	78 177	111 082	32 000	81 281
Kulut	-681 477	-839 107	-885 895	-801 733
Netto	-603 300	-728 025	-853 895	-720 452

Toteuma: 84,37%

Kunnanhallituksen alaisten toimintojen toimintatuotoista etenkin myyntituotot ja muut toimintatuotot toteutuivat merkittävästi arvioitua paremmin. Samalla kun myös kustannusten toteuma oli positiivinen kustannusten alittaessa talousarvion, toimintakate toteutui huomattavan paljon talousarviota paremmin. Talousarvion sitovuus on toimielintasolla, joten kunnanhallituksen talouden hyvä toteuma kompensoi osaltaan muiden tehtäväalueiden talousarvioylityksiä. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2023 19 kertaa, edellisvuonna 2022 kunnanhallitus kokoontui 16 kertaa.

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Kunnanhallitus 10 Konsernihallinto	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	2 000	0	2 000	26 657	24 657	1232,8 %	1332,8%
MAKSUTUOTOT	2 000	0	2 000	2 450	450	22,5 %	122,5 %
TUET JA AVUSTUKSET	13 000	0	13 000	8 721	-4 279	-32,9 %	67,1 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 000	0	15 000	47 043	32 043	213,6 %	313,6 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	32 000	0	32 000	84 872	52 872	165,2 %	265,2 %
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-454 836	0	-454 836	-230 767	224 069	49,3 %	50,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-253 408	0	-253 408	-161 303	92 105	36,3 %	63,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-201 428	0	-201 428	-69 464	131 964	65,5 %	34,5 %
ELÄKEKULUT	-193 796	0	-193 796	-64 077	129 719	66,9 %	33,1 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-7 632	0	-7 632	-5 387	2 245	29,4 %	70,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-395 250	0	-395 250	-505 592	-110 342	-27,9 %	127,9 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-14 600	0	-14 600	-12 303	2 297	15,7 %	84,3 %
AVUSTUKSET	-19 100	0	-19 100	-80 478	-61 378	-321,3 %	421,3 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-32 200	0	-32 200	-16 526	15 674	48,7 %	51,3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-915 986	0	-915 986	-845 666	70 320	7,7 %	92,3 %
TOIMINTAKATE	-883 986	0	-883 986	-760 794	123 192	13,9 %	86,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-6 000	-18 800	-24 800	-26 660	-1 860	-7,5 %	107,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 000	-18 800	-24 800	-26 660	-1 860	-7,5 %	107,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-889 986	-18 800	-889 986	-787 454	121 332	13,6 %	88,5 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-889 986	-18 800	-889 986	-787 454	121 332	13,6 %	88,5 %

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset ja sisäiset, € Kunnanhallitus 10 Konsernihallinto	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	2 000	0	2 000	25 632	23 632	1181,6 %	1281,6 %
MAKSUTUOTOT	2 000	0	2 000	2 450	450	22,5 %	122,5 %
TUET JA AVUSTUKSET	13 000	0	13 000	8 721	-4 279	-32,9 %	67,1 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 000	0	15 000	47 282	32 282	215,2 %	315,2 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	32 000	0	32 000	84 085	52 085	162,8 %	262,8 %
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-454 836	0	-454 836	-230 767	224 069	49,3 %	50,7 %
PALKAT JA PALKKIOT	-253 408	0	-253 408	-161 303	92 105	36,3 %	63,7 %
HENKILÖSIVUKULUT	-201 428	0	-201 428	-69 464	131 964	65,5 %	34,5 %
ELÄKEKULUT	-193 796	0	-193 796	-64 077	129 719	66,9 %	33,1 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-7 632	0	-7 632	-5 387	2 245	29,4 %	70,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-397 250	0	-397 250	-507 374	-110 124	-27,7 %	127,7 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-14 600	0	-14 600	-12 303	2 297	15,7 %	84,3 %
AVUSTUKSET	-19 100	0	-19 100	-80 478	-61 378	-321,3 %	421,3 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-32 200	0	-32 200	-16 526	15 674	48,7 %	51,3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-917 986	0	-917 986	-847 448	70 538	7,7 %	92,3 %
TOIMINTAKATE	-885 986	0	-885 986	-763 363	122 623	13,8 %	86,2 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-6 000	-18 800	-24 800	-26 660	-1 860	-7,5 %	107,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-6 000	-18 800	-24 800	-26 660	-1 860	-7,5 %	107,5 %
TILIKAUDEN TULOS	-891 986	-18 800	-910 786	-790 022	120 764	13,3 %	86,7 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-891 986	-18 800	-910 786	-790 022	120 764	13,3 %	86,7 %

2.3.2. Sivistyslautakunta

Palvelulautakunta muuttui 1.1.2023 alkaen sivistyslautakunnaksi ja sen jäsenmäärä nousi viidestä seitsemään jäseneseen.

Hyvinvointi- ja nuorisovastaavan nimike muuttui 1.1.2023 alkaen hyvinvointi- ja nuorisopalveluvastaavaksi ja kirjasto- ja kulttuurisihteerin nimike kirjasto- ja kulttuuripalveluvastaavaksi. Koulusosionomin nimike muuttui 18.12.2023 alkaen kouluvalmentajaksi.

Sivistystoimi nousi vuonna 2023 kunnan suurimmaksi toimialaksi hyvinvointialueen alkaessa järjestää kunnan sosiaali- ja terveystoimen palvelut. Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 7seitsemän kertaa.

Sivistyspalveluita ja sivistyspalvelujen palvelurakennetta on onnistuttu kehittämään turvallisuutta luovaksi ja globaalikasvatusta tukevaksi. Kaikessa toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon suvaitsevaisuus, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat. Päätöksenteko on johdonmukaista, tasa-arvoista ja avointa.

Sivistyspalveluiden toiminta on tavoitteellista ja taloudellisesti tasapainoista. Sivistystoimialan henkilöstö, viranhaltijat ja luottamushenkilöt toimivat luottamuksella ja avoimesti yhteisen päämäärän eteen toisiaan kunnioittaen ja kunnan eettisiä periaatteita noudattaen.

Sivistystoimen tavoitteiden mittarit ovat hankalasti määriteltävissä. Toiminnan laadulliset tavoitteet näkyvät pitkällä aikavälillä. Sivistyslautakunnan strategiset tavoitteet toteutuivat kiitettävästi.

Sivistyslautakunta 300

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	12 000	2 450	500	-20
Kulut	-90 703	-46 075	-57 088	-44 545
Netto	-78 703	-43 625	-56 588	-44 564

Toteuma: 78,8%

Varhaiskasvatuspalvelut 305

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	58 492	66 957	45 000	56 017
Kulut	-940 139	-1 013 626	-1 305 634	-1 238 734
Netto	-881 647	-946 669	-1 260 634	-1 182 716

Toteuma: 93,8%

Taivassalon varhaiskasvatus on keskittynyt päiväkoti Pikkupoijuun, jossa toimi vuonna 2023 viisi lapsiryhmää. Päiväkodissa toimi myös esiopetus. Kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville pystyttiin järjestämään varhaiskasvatuspaikka lain määräämässä aikataulussa.

Varhaiskasvatuksessa edistetään suunnitelmallisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Kasvatus päiväkoti Pikkupoijussa perustuu varhaiskasvatuslakiin ja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi saatiin palkattua valtion avustuksella lisäresurssia henkilökuntaan yhden henkilön verran.

Pikkupoijun päiväkodissa arvioidaan säännöllisesti toiminnan laatua. Arvioinnin avuksi aloitettiin syksyllä 2023 valtakunnallinen Valssi arviointiprojekti. Valtionavustuksella palkattiin lisäresurssia Valssitoiminnan aloittamiseksi.

Varhaiskasvatuksen strategiset tavoitteet toteutuivat kiitettävästi.

Perusopetus 310

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	242 563	270 226	169 000	200 369
Kulut	-1 885 201	-2 044 003	-2 360 847	-2 350 595
Netto	-1 642 638	-1 773 778	-2 191 847	-2 150 226

Toteuma: 98,1%

Pandemian vaikutukset näkyvät edelleen voimakkaasti lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteissa. Oppimisvajeen lisäksi on selkeästi havaittavissa puutteita sosiaalisen kanssakäymisen osaamisessa. Haasteisiin vastattiin monialaisella yhteistyöllä Varhan kanssa.

Hankerahoituksella voitiin kokeilla uusia työskentelymuotoja erityisesti resurssiopetuksessa ja vakiinnuttaa niistä parhaita käytänteitä osaksi toimintaa. Tuotoissa hankerahoituksella on positiivinen vaikutus ja avustuksia saatiin suunniteltua enemmän.

Koulun tiloissa aloitti syksyllä 2023 toimimaan nuorisotila Toppari. Yhteistyötä perusopetuksen ja nuorisotoimen kanssa on kehitetty ja lisätty. Kokemus yhteistyöstä on ollut myönteistä ja toimintaa jatketaan.

Tavoitteita mitattiin mm. henkilöstön ja oppilaiden hyvinvointikyselyillä, joissa keskiarvoksi saatiin oppilaskyselyssä 3,5/5 ja henkilöstön hyvinvointikyselyssä 4/5.

Kehityskeskustelut pidettiin koko henkilöstölle. Asiakastyytyväisyyskysely järjestetään toukokuussa, kun lukuvuosi päättyy.

Henkilöstön saatavuus on lyhytaikaisten sijaisten suhteen ollut osin haasteellista, mutta pidemmät määräaikaisten sijaisuudet on pystytty täyttämään pätevällä henkilöstöllä.

Perusopetuksen strategiset tavoitteet toteutuivat kiitettävästi.

Musiikkiopisto 320

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot		1 787	1 500	2 458
Kulut	-30 921	-24 466	-32 000	-21 439
Netto	-30 921	-22 679	-30 500	-18 982

Toteuma: 62,2%

Musiikkiopistossa annettavan opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaiden valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen sekä alan ammattiopintoihin.

Musiikkiopisto on toiminut laaja-alaisena musiikin oppimiskeskuksena ja järjestänyt kuntalaisille hyvinvointia edistäviä palveluita. Näihin tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Musiikkiopiston toiminnan tavoitteena on säilyttää musiikkiopiston talous tasapainossa ja sekä tuottaa että kehittää palveluita niin kustannustehokkaasti kuin kilpailukykyisesti. Myös nämä tavoitteet on saavutettu hyvin.

Opiskelijamäärän pienenemisen vuoksi opetustunnit ovat vähentyneet ja tästä syystä budjetti on alittunut. Palautusta saatiin 8560,58e. Opetustuntien kohdalla tavoitteisiin ei ole päästy.

Kansalaisopisto 330

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot		-7 250		2 983
Kulut	-35 109	-27 080	-35 950	-46 521
Netto	-35 109	-34 330	-35 950	-43 538

Toteuma: 121,1%

Vakka-Suomen kansalaisopiston tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta. Kuntalaisten aktiivinen osallistuminen kursseille ja kurssien kysynnän määrän ylittyminen osoittaa, että tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Vakka-opiston toiminnallisina tavoitteina on tarjota alueensa asukkaille monipuolisia luentoja ja kursseja, jotka mahdollistavat elinikäisen oppimisen toteutumisen. Kurssisuunnittelussa huomioidaan paikkakunnan ominaispiirteet tehden yhteistyötä mm. kunnan vapaa-aikatoimen ja kurssisuunnittelussa naapurikuntien Kustavin ja Vehmaan osastojen kanssa. Näihin tavoitteisiin on päästy kiitettävästi. Palvelun kasvaneen kysynnän vuoksi tuntimäärät ovat hieman ylittyneet ja tästä syystä myös talousarvio ylittyi. Ylityksen määrä on 1716,92e.

Vuoden 2022 lisälasku saapui kuntaan vasta vuonna 2023, mistä syystä se näkyy vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Vuokratuottoja ei ole aiemmin erikseen eritelty, mutta tuotot näkyvät tuloina 2023 tilinpäätöksessä.

Kulttuuri- ja kirjastotoimi 340

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	2 153	2 734		2 031
Kulut	-104 977	-117 697	-152 516	-114 835
Netto	-102 824	-114 963	-152 516	-112 804

Toteuma: 74%

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa vuosi 2023 oli mitä vilkkain. Kirjastoaineistojen kokonaislainaus oli suurin kymmeneen vuoteen, yhteensä 23 400 (+ 11 %). Kirjoja lainattiin 21 447 (+ 13 %), mikä on enemmän kuin koskaan tilastointihistorian aikana. Tietokirjallisuuden osuus lainoista kasvoi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna, aikuisten aineiston + 40 % ja lasten aineiston + 28 %. Kotipalvelun kautta asiakkaille toimitettiin yhteensä 16 kassillista luettavaa. Sekä fyysiset että verkkokäynnit lisääntyivät, kuten myös kirjaston omatoimiasiointi. Kirjastossa järjestettiin yhteensä 60 tapahtumaa ja käyttäjäkoulutusta ja niihin osallistui 1084 henkilöä.

Kirjaston kuukausittain toistuvia tapahtumia (satutunnit, lukupiirit ja taidenäyttelyt) järjestettiin entiseen malliin. Vuoden aikana järjestetyt konsertit ja runoillat vetivät hurjasti väkeä, ja syksyn aikana kokeilimme myös uudenlaista toimintaa. Jatkuvaan oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen kannustavat tiedeluennot sekä luovuutta edistävät taideterapiaohjaukset ja interaktiivinen ääni-installaatio eivät houkutelleet valtavia osallistujamääriä, mutta saimme niistä runsaasti kiitävää palautetta. Varsinaista kulttuuria (VARKU) -hankkeen ansiosta Taivassaloon saatiin lokakuussa oma seututaiteilija, joka järjesti sekä lapsille ja nuorille että aikuisille tanssiesityksiä ja -työpajoja. Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tuetaan kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja kulttuurin & taiteen tekemiseen ja kokemiseen, sekä pyritään sisällyttämään vuosittain toimintaan ja tapahtumakalenteriin myös innovatiivisia kokeiluja.

Sivistyslautakunnan hyväksymä yhtenäiskoulun ja kirjaston yhteistyösuunnitelma otettiin käyttöön lukukauden 2023–2024 alussa ja sen toteuttaminen eteni suunnitellusti. Kirjastossa järjestettiin yhteistyössä kunnan hyvinvointipalvelujen kanssa lapsille ja nuorille suunnatut Harry Potter ja Soturikissat -tapahtumat, ja kirjaston henkilökunta kävi MLL:n perhekerhossa esittelemässä palvelujamme, sekä kohderyhmää kiinnostavaa uutuuskirjallisuutta.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen roolia sivistystoimen ja hyvinvointipalvelujen osana vahvistettiin muun muassa kuntapäätäjäkampanjalla, jonka tarkoituksena oli lisätä päätäjien tietoja kirjastosta ja kirjaston tarjoamista palveluista. Kirjasto- ja kulttuuripalveluvastaava on Varhan kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintatyöryhmän jäsen ja osallistuu työryhmän kokouksiin aina kun mahdollista. Tavoitteisiin on päästy kiittävästi.

Hyvinvointi- ja nuorisopalvelut 350

	TP 2022	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	7 978	58 090	27 000	27 839
Kulut	-166 123	-173 784	-178 198	-176 701
Netto	-158 145	-115 694	-151 198	-148 862

Toteuma: 98,5%

Hyvinvointi- ja nuorisotoimessa vuosi 2023 piti sisällään monipuolista ja vilkasta toimintaa. Alkuvuoden merkittävin puristus oli uuden nuorisotilan remontointi sekä nuorisotoiminnan suunnittelu ja käynnistäminen. Nuorisotoimeen palkattiin hankerahoituksella määräaikaan työsuhteisiin kokoaikainen nuoriso-ohjaaja (koulunuorisotyön hanke) sekä 0,4 htv:n osuudella etsivä nuorisotyöntekijä maaliskuusta alkaen. Etsivän nuorisotyöntekijän irtisanoutuessa elokuussa 2023 tehtävä jätettiin täyttämättä ja nuorisotilalle palkattiin tuntityöntekijä 4 h/vko. Nuoriso-ohjaajan vakanssia esitettiin vakainaistettavaksi TA2024.

Nuorisotilan ovet avattiin maaliskuussa ja tila sai välittömästi suuren suosion. Nuorisotyössä rakennettiin vuoden aikana toimintamallit koulussa tehtävään nuorisotyöhön sekä nuorisotilatoimintaan. Lisäksi nuorisotyön osalta järjestettiin erilaisia retkiä, leirejä, pop-up tapahtumia. Nuorisotoimen osalta olimme mukana alueellisessa maakunnallisen nuorisotyön kehittämishankkeessa (manukoodi), jonka myötä pääsimme kehittämään omaa osaamistamme alueellisessa verkostossa. Työllisyyden edistämiseksi järjestimme Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten kanssa yhteistyössä hygieniapassititilaisuuden, jossa oli 14 osallistujaa. Osallistujista 14 oli alle 18-vuotiaita.

Liikuntatoimi oli mukana Lounais-Suomen liikunta- ja urheilu ry:n Rajattomasti liikuntaa -kumppanuusverkostossa. Kumppanuusverkoston myötä olimme mukana Talviliikkuja, Haastepyöräily sekä Syysliikkuja kampanjoissa. Lisäksi kunta tarjosi ilmaiset salivuorot Yhdessä Taivassalossa -harrastuksiin salibandyssä sekä lentopallossa. Koululaisille mahdollistettiin osallistuminen Saaristoliiikunnan tapahtumiin: Amazing Skärgårdiin 6.lk sekä Saaristosähly 5.-6.lk ja yläkoululle. Yhteistyössä Taivassalon Tahdin kanssa järjestettiin kunnanmestaruushiihdot sekä -yleisurheilukilpailut.

Kunta ilmoittautui mukaan Voimaa vanhuuteen-toimintaohjelmaan, jota toteutetaan yhdessä Varhan ja Rajattomasti liikuntaa -verkoston rajapinnoilla. Vuoden aikana liikuntaneuvonnan palveluketju on puhuttanut paljon viranhaltijaverkostoissa, ja sen kehittämisen tarpeellisuus paikallisella tasolla on tunnustettu. Liikuntaneuvonnan palveluketjussa puhutaan liikennevalomallista (vihreä-toimintakykyinen, keltainen-rajallinen toimintakyky, punainen-kriittinen toimintakyky). Taivassalossa kolmas sektori sekä Vakka-Opisto tarjoaa pienen kunnan mittarilla hyvin erilaisia vihreän toimintakyvyn liikuntamahdollisuuksia, mutta keltaisen ja punaisen toimintaa tarvittaisiin enemmän. Vuoden aikana havaittiin, että kunnan kannattaa suunnata

liikuntatoimen resursseja nimenomaan vähän liikkuvien joukkoon sekä kehittää liikuntaneuvonnan paikallista palveluketjua.

Liikuntatoimi järjesti voima- ja tasapainoryhmän ikäihmisille keväällä ja syksyllä (Virinä-jumppa), joka on osin keltaisen toimintakyvyn toimintaa. Haasteena kuitenkin on osaavan ja ammattitaitoisen liikunnanohjaajan löytäminen ryhmiä ohjaamaan.

Hyvinvointi- ja nuorisotoimen avustuksia myönnettiin paikallisen liikunta- ja nuorisotoiminnan edistämiseen. Vuoden aikana osallistettiin kuntalaisia, luottamushenkilöitä sekä viranhaltijoita hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laadintaan. Luonnos hyteasiakirjoista esiteltiin joulukuussa sivistyslautakunnalle. Hytetyössä korostui yhteistyön rakentaminen Varhan kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen saralla. Rajapinnalla toimivia verkostoja oli vuoden 2023 aikana useita, osin myös päällekkäisiä (ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö, lasten ja nuorten hyvinvointityö, hytekoordinaattoriverkosto). Hyvinvointi- ja nuorisopalveluvastaavan tehtävään kuului myös kuntouttavan työtoiminnan yhdyshenkilönä toimiminen.

Hyvinvointi- ja nuorisotoimen merkittävin toimintariski liittyy osaavan henkilöstön saatavuuteen. Hyvinvointi- ja nuorisotoimen strategiaan tavoitteisiin on päästy kiitettävästi.

Joukkoliikenne 360

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot				
Kulut	-795	-1 521	-4 000	0
Netto	-795	-1 521	-4 000	0

Toteuma: 0,0%

Tavoite: Välttämättömien joukkoliikennepalveluiden ja asiainnin mahdollistaminen.

Toteuma: Tavoitteisiin on päästy ja palveluita kyetty lisäämään joukkoliikennevuorojen osalta.

Joukkoliikenteen kulut on budjetoitu investointeihin talousarviossa 2023 toiminnan kokeiluluonteisuuden vuoksi.

Ammatilliset koulut 370

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot				
Kulut	-13 625	-14 049	-14 600	-15 989
Netto	-13 625	-14 049	-14 600	-15 989

Toteuma: 109,5%

Ammatillisen koulutuksen oppilashuoltopalveluiden ja eläkemaksujäämien kustannukset.

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Sivistyslautakunta 30 Sivistyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	175 500	0	175 500	218 861	43 361	24,71%	124,71%
MAKSUTUOTOT	53 500	0	53 500	38 692	-14 808	-27,68%	72,32%
TUET JA AVUSTUKSET	12 000	0	12 000	29 178	17 178	143,15%	243,15%
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 000	0	2 000	4 946	2 946	147,3%	247,3%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	243 000	0	243 000	291 678	48 678	20,03%	120,03%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-2 391 968	0	-2 391 968	-2 443 444	-51 476	-2,15%	102,15%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 967 743	0	-1 967 743	-1 968 087	-344	-0,02%	100,02%
HENKILÖSIVUKULUT	-424 225	0	-424 225	-475 357	-51 132	-12,05%	112,05%
ELÄKEKULUT	-360 829	0	-360 829	-396 791	-35 962	-9,97%	109,97%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-63 396	0	-63 396	-78 566	-15 170	-23,93%	123,93%
PALVELUJEN OSTOT	-450 340	0	-450 340	-331 750	118 590	26,33%	73,67%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-142 875	0	-142 875	-137 512	5 363	3,75%	96,25%
AVUSTUKSET	-103 700	0	-103 700	-72 911	30 790	29,69%	70,31%
MUUT TOIMINTAKULUT	-21 950	0	-21 950	-19 530	2 420	11,03%	88,97%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 110 833	0	-3 110 833	-3 005 147	105 686	3,4%	96,6%
TOIMINTAKATE	-2 867 833	0	-2 867 833	-2 713 469	154 364	5,38%	94,62%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-31 900	0	-31 900	-31 450	450	1,41%	98,59%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-31 900	0	-31 900	-31 450	450	1,41%	98,59%
TILIKAUDEN TULOS	-2 899 733	0	-2 899 733	-2 744 919	154 814	5,34%	94,66%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 899 733	0	-2 899 733	-2 744 919	154 814	5,34%	94,66%

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset ja sisäiset, € Sivistyslautakunta 30 Sivistyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio- muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	175 500	0	175 500	218 861	43 361	24,71%	124,71%
MAKSUTUOTOT	53 500	0	53 500	38 692	-14 808	-27,68%	72,32%
TUET JA AVUSTUKSET	12 000	0	12 000	29 178	17 178	143,15%	243,15%
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 000	0	2 000	4 946	2 946	147,3%	247,3%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	243 000	0	243 000	291 678	48 678	20,03%	120,03%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-2 391 968	0	-2 391 968	-2 443 444	-51 476	-2,15%	102,15%
PALKAT JA PALKKIOT	-1 967 743	0	-1 967 743	-1 968 087	-344	-0,02%	100,02%
HENKILÖSIVUKULUT	-424 225	0	-424 225	-475 357	-51 132	-12,05%	112,05%
ELÄKEKULUT	-360 829	0	-360 829	-396 791	-35 962	-9,97%	109,97%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-63 396	0	-63 396	-78 566	-15 170	-23,93%	123,93%
PALVELUJEN OSTOT	-903 340	0	-903 340	-799 963	103 377	11,44%	88,56%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-142 875	0	-142 875	-137 512	5 363	3,75%	96,25%
AVUSTUKSET	-103 700	0	-103 700	-72 911	30 790	29,69%	70,31%
MUUT TOIMINTAKULUT	-598 950	0	-598 950	-555 530	43 420	7,25%	92,75%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 140 833	0	-4 140 833	-4 009 360	131 473	3,18%	96,82%
TOIMINTAKATE	-3 897 833	0	-3 897 833	-3 717 682	180 151	4,62%	95,38%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-31 900	0	-31 900	-31 450	450	1,41%	98,59%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-31 900	0	-31 900	-31 450	450	1,41%	98,59%
TILIKAUDEN TULOS	-3 929 733	0	-3 929 733	-3 749 131	180 602	4,6%	95,4%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 929 733	0	-3 929 733	-3 749 131	180 602	4,6%	95,4%

Merkittävimmät muutokset ja keskeisimmät poikkeamat ovat henkilöstösivukuluissa. Tämä johtuu siitä, ettei talousarvioon ole laskettu vuosittaisia korotuksia, eli henkilöstösivukulut ovat arvioitu talousarviossa 2023 liian alhaisiksi.

Yleisesti ottaen kaikki elintarvike- ja materiaalikulut ovat vuoden 2023 nousseet merkittävästi. Nuorisotilan kalustehankinnat ylittivät budjetin, koska ne olivat arvioitu liian alhaisiksi talousarvioon 2023.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä lautakunnan toiminnan ja talouden näkökulmasta

Sivistystoimialan suurimmat haasteet tulevat olemaan pätevän henkilöstön saamisessa ja resurssien ohjaamisessa ennaltaehkäisevään toimintaan sekä laadun takaamiseen kaikessa toiminnassa.

Alati muuttuvassa ja kansainvälistyvässä toimintaympäristössä henkilökunnalta vaaditaan ketteryyttä ja osaamisen kehittämistä käyttäjälähtöisen toiminnan ja uusien palvelukonseptien kehittämiseksi.

Varhaiskasvatuksessa alle kolmevuotiaitten määrän väheneminen vuosiin 2020 ja 2021 verrattuna vaikuttaa henkilökunnan määrän vähenemiseen 2024 syksystä alkaen.

Kuntatalouden heikkeneminen, valtionosuuksien määrät ja hankerahoitusten supistuminen ovat uhkana nykyisen laadukkaan toiminnan järjestämiselle esi- ja perusopetuksessa.

Väestön ikääntyminen, kuntien talouskehitys, kulttuurinen moninaisuus ja ilmastonmuutos luovat kehykset sille, minkälaisessa toimintaympäristössä kirjasto- ja kulttuuripalveluja tuotetaan. Toimintaa toteutetaan ja kehitetään paikallisten tarpeiden pohjalta yhteistyössä kuntalaisten sekä kunnan muiden palvelusektoreiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Kunnassa huomioidaan kirjasto- ja kulttuuripalvelujen monipuolinen merkitys hyvinvoinnin edistäjänä ja kulttuuritoiminnan rooli ennaltaehkäisevässä työssä korostuu. Laadukkaat kulttuuripalvelut lisäävät alueen elinvoimaisuutta ja vaikuttavat myönteisesti kunnan imagoon.

Musiikkiopiston oppilasmäärän heikkeneminen on uhkana toiminnan pysyvyyden takaamiseksi, mutta kansalaisopiston kurssimäärän kysynnän lisääminen on positiivista vapaan sivistystyön pysyvyyden kannalta.

Joukkoliikenteen vuorojen lisääminen koululaisia palveleviksi turvaa tulevaisuudessa vaihtoehtojen tarjoamista toisen asteen koulutukseen ja lisää näin kunnan veto- ja pitovoimaa.

Hyvinvointi- ja nuorisotoimen yhteiset hankkeet ja henkilöstön liikkuvuus lisäävät yhteistyömahdollisuuksia yli kuntarajojen ja tätä tulisi tietoisesti pyrkiä lisäämään myös yli toimialarajojen.

2.3.3. Rakennetun ympäristön lautakunta

Teknisen toimialan vuosi 2023 oli osaltaan haastava resurssipulan aiheuttamista haasteista sekä kustannusten nousun tuomista ennakoimattomista kustannusten noususta johtuen. Suurimmaksi osaksi teknisen toimialan tavoitteet saavutettiin.

Strategiaavalinta	2023 tavoite	Toteuma 2023
Tavoitteellisuus Avoimuus Luonto Viihtyvyyden parantaminen Vetovoimatekijöiden säilyttäminen ja lisääminen	Tuottaa ja järjestää kunnallishallinnolle, yksityisille kuntalaisille, kesäasukkaille ja yrityksille kunnan resurssit huomioon ottaen hyvät tekniset palvelut. Pitää huolta kunnan omaisuudesta siten, että rakennusten, infrastruktuurin ja ympäristön tila, sekä omaisuuden arvo säilyy hyvänä. Kunnassa oleskelevien viihtyvyys ja hyvinvointi paranee ja muuttaminen kuntaan on houkuttelevaa. Elinympäristöä ja alueen elinvoimaa kehitetään yhdessä kuntalaisten kanssa.	Tekniset palvelut tuotettiin strategian edellyttämällä tavalla ja niillä resursseilla, joita kunnalla oli mahdollisuus hyödyntää vuonna 2023.

Rakennetun ympäristön lautakunta 400

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	24 360	24 630	57 000	121 197
Kulut	-269 606	-288 920	-359 383	-321 275
Netto	-245 246	-264 291	-302 383	-200 078

Tuottaa kunnallishallinnolle, yksityisille kuntalaisille, kesäasukkaille ja yrityksille kunnan resurssit huomioon ottaen hyvät tekniset ja rakennettuun ympäristöön liittyvät palvelut.

Toteuma 66,2%

Teknisten palveluiden hallinnon vastualueen tuotto poikkeaa talousarvion luvusta pääasiassa sen takia, ettei sisäisiä IT-veloituksia ole huomioitu talousarviossa vuodelle 2023.

Kiinteistöt ja alueiden kunnossapito 410

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	968 068	866 935	1 001 200	1 122 987
Kulut	-984 374	-1 153 398	-953 623	-1 063 062
Netto	-16 307	-286 463	47 577	59 925

Rakennusten ja huoneistojen kunnan ja varustelutason päivittäminen nykyisen vaatimustason täyttäväksi sekä hyvä käytettävyys ja rakennusten hyvän kunnan säilyttäminen. Ylläpitokustannukset säilytetään kestävällä tasolla ja etsitään mahdollisuuksien mukaan säästötoimenpiteitä ylläpitokustannuksiin.

Toteuma 126,0%

Kiinteistöjen ja alueiden kunnossapidon vastuualueella tuotot ovat hiukan suuremmat kuin talousarviossa on arvioitu. Syynä tähän on pääasiassa Varhailta saatavat vuokratulot. Vastaavasti kustannukset ovat korkeammat toteutuneissa kuluissa lähinnä sähkönhinnan vaihtelun vuoksi ja Kiinteistö Oy Virastotalon kasvaneiden yhtiövastikkeiden vuoksi.

Maa- ja metsätilat 420

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	211			101 220
Kulut	-576	-4 922	-1 000	-119 674
Netto	-365	-4 922	-1 000	-18 454

Hoidetaan kunnan maa- ja metsätiloja ja toteutetaan hakkuut käytössä olevan päivitetyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti.

Toteuma 1845,4%

Metsätilojen hakkuusuunnitelmaa päivitettiin vuoden 2022 lopussa ja vuoden 2023 talousarvioon hakkuusuunnitelman euromääriä ei arvioitu.

Tiet ja yleiset alueet 430 ja 435

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	3 550	3 446	4 000	4 147
Kulut	-138 720	-136 538	-134 200	-166 168
Netto	-135 170	-133 092	-130 200	-162 021

Yksityisteiden nykyisen kunnan ylläpitäminen kunnan myöntämien avustusten turvin. Tuetaan tiekuntia avustuksin yksityistieverkon saattamiseksi mahdollisimman hyvään kuntoon ja eniten liikennöityjen teiden päällystäminen. Lisäksi kunnan omien hallinnoitavien ja ylläpidettävien teiden toimivuuden varmistaminen.

Toteuma 124,4%

Teiden ja yleisten alueiden talousarvion luvuissa ei ole huomioitu yhden vakinaisen henkilön palkkakuluja, joka on suurin syy talousarvion ja tilinpäätöksen poikkeamaan. Palveluiden ostot ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kohdassa on myös yleistä hintojen nousua ennakoitua enemmän sähkön ja rakennustarvikkeiden kustannusnousujen vuoksi.

Jätehuolto 440

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	51 648	53 145	45 000	63 384
Kulut	-61 183	-64 360	-59 500	-59 604
Netto	-9 535	-11 215	-14 500	3 780

Päivitettyjen kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti kattavat ja ajanmukaiset jätehuoltopalvelut yhdessä sopivimman alueella toimivan kumppanin kanssa. Ylläpidetään jätehuoltorekisteriä lain edellyttämällä tavalla.

Toteuma -26,1%

Jätehuollon toimintakulut ovat olleet hyvin ennakoitavissa ja loppuvuoden 2023 RYLA:n päätöksellä kerättävään EKO-maksuun tehtiin korotus, jotta jätehuollon kulut saadaan katettua. Korotus ei ollut vielä silloin tiedossa, kun vuoden 2023 talousarviota laadittiin.

Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi 450

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot	98 426	74 107	80 000	62 082
Kulut	-131 494	-108 078	-135 578	-136 532
Netto	-33 069	-33 971	-55 578	-74 449

Käsitellä luvanhakijoiden rakennus- ja toimenpideluvat sekä toimenpideilmoitukset MRL:n, MRA:n ja kunnan rakennusjärjestyksen edellyttämällä tavalla hyvää hallintotapaa noudattaen. Rakennustarkastajan myöntämien lupien käsittelyaika on keskimäärin kaksi viikkoa ja lautakunnan myöntämien noin kuusi viikkoa hakemuksen saapumisesta.

Toteuma 134,0%

Rakennusvalvonnan tuotot jäivät selvästi pienemmiksi, kuin talousarviossa oli ennakoitu. Suurimpana syynä on rakennuslupien määrän väheneminen alan suhdanteen huonon tilanteen vuoksi.

Ruokapalvelut 460

Tuottaa Taivassalon kunnan ateriapalvelut perusopetukseen, varhaiskasvatukseen ja henkilöstöruokailun Taivassalon kunnan henkilökunnalle.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Tuotot			421 000	455 743
Kulut			-418 180	-425 551
Netto			2 820	30 192

Tarjotaan laadukkaita ja maittavia ateriapalveluita ravitsemussuosituksien mukaisesti ja kustannustehokkaasti kaikille asiakasryhmille.

Toteuma 1070,6%

Ruokapalveluiden talous toteutui myyntituottojen arvioitua paremman toteuman myötä positiivisemmin kuin talousarvio.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä lautakunnan toiminnan ja talouden näkökulmasta

Teknisen toimialan tulevaisuuden näkymät ovat kohtuullisen hyvät. Toimialan perustekeminen on hyvällä tasolla ja toiminta on vakiintunut hyvälle tasolle osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön ansiosta.

Vastuualueittain kun käydään teknistä toimialaa läpi, niin suurin miettimisen tarve on rakennusvalvonnan vastuualueella. Pitää löytää keinot, millä rakennusvalvonnan toiminta muuttuu talouden näkökulmasta positiivisemmaksi. Toinen kehityskohde on teknisten palveluiden hallinto, joka tällä hetkellä näyttää suurelta kuluerältä. Kaiken kaikkiaan meidän pitää saattaa toimintamme niin läpinäkyväksi ja kohdistaa kustannukset sinne, missä ne syntyvät. Tämä valitettavasti tarkoittaa lisääntyviä sisäisiä laskutuskohteita ja paljon työtä tämän saavuttamiseksi.

E erityisen hyvä tilanne teknisellä toimialalla on ruokapalveluiden vastuualueella. Toiminta on jo nyt kannattavaa ja mahdollisilla uusilla ruoan ulosmyyntikuvioilla toimintaa saadaan entisestään vakautettua

Käyttötalous, ulkoiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset, € Rakennetun ympäristön ltk 40 Tekniset palvelut	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	82 000	0	82 000	225 310	143 310	174,77%	274,77%
MAKSUTUOTOT	125 000	0	125 000	123 507	-1 493	-1,19%	98,81%
MUUT TOIMINTATUOTOT	358 200	0	358 200	522 708	164 508	45,93%	145,93%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	565 200	0	565 200	871 525	306 325	54,2%	154,2%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-881 764	0	-881 764	-950 546	-68 782	-7,8%	107,8%
PALKAT JA PALKKIOT	-731 493	0	-731 493	-787 269	-55 776	-7,63%	107,63%
HENKILÖSIVUKULUT	-150 271	0	-150 271	-163 276	-13 005	-8,65%	108,65%
ELÄKEKULUT	-125 185	0	-125 185	-133 938	-8 753	-6,99%	106,99%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-25 086	0	-25 086	-29 338	-4 252	-16,95%	116,95%
PALVELUJEN OSTOT	-505 700	0	-505 700	-580 756	-75 056	-14,84%	114,84%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-585 500	0	-585 500	-604 422	-18 922	-3,23%	103,23%
AVUSTUKSET	-40 000	0	-40 000	-38 886	1 114	2,79%	97,22%
MUUT TOIMINTAKULUT	-37 500	0	-37 500	-64 802	-27 302	-72,8%	172,8%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 050 464	0	-2 050 464	-2 239 411	-188 947	-9,21%	109,21%
TOIMINTAKATE	-1 485 264	0	-1 485 264	-1 367 886	117 378	7,9%	92,1%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-373 500	-136 100	-509 600	-526 415	-16 815	-3,3%	103,3%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-373 500	-136 100	-509 600	-526 415	-16 815	-3,3%	103,3%
TILIKAUDEN TULOS	-1 858 764	-136 100	-1 994 864	-1 894 300	100 564	5,04%	94,96%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 858 764	-136 100	-1 994 864	-1 894 300	100 564	5,04%	94,96%

Käyttötalous, ulkoiset ja sisäiset määrärahat

Käyttötalous Ulkoiset ja sisäiset, € Rakennetun ympäristön ltk 40 Tekniset palvelut	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio- muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	548 000	0	548 000	726 405	178 405	32,56%	132,56%
MAKSUTUOTOT	125 000	0	125 000	125 147	147	0,12%	100,12%
MUUT TOIMINTATUOTOT	935 200	0	935 200	1 079 208	144 008	15,4%	115,4%
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 608 200	0	1 608 200	1 930 761	322 561	20,06%	120,06%
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-881 764	0	-881 764	-950 546	-68 782	-7,8%	107,8%
PALKAT JA PALKKIOT	-731 493	0	-731 493	-787 269	-55 776	-7,63%	107,63%
HENKILÖSIVUKULUT	-150 271	0	-150 271	-163 276	-13 005	-8,65%	108,65%
ELÄKEKULUT	-125 185	0	-125 185	-133 938	-8 753	-6,99%	106,99%
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-25 086	0	-25 086	-29 338	-4 252	-16,95%	116,95%
PALVELUJEN OSTOT	-516 700	0	-516 700	-612 710	-96 010	-18,58%	118,58%
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-585 500	0	-585 500	-604 422	-18 922	-3,23%	103,23%
AVUSTUKSET	-40 000	0	-40 000	-38 886	1 114	2,79%	97,22%
MUUT TOIMINTAKULUT	-37 500	0	-37 500	-85 302	-47 802	-127,47%	227,47%
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 061 464	0	-2 061 464	-2 291 865	-230 401	-11,18%	111,18%
TOIMINTAKATE	-453 264	0	-453 264	-361 105	92 159	20,33%	79,67%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-373 500	-136 100	-509 600	-526 415	-16 815	-3,3%	103,3%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-373 500	-136 100	-509 600	-526 415	-16 815	-3,3%	103,3%
TILIKAUDEN TULOS	-826 764	-136 100	-962 864	-887 519	75 345	7,83%	92,17%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-826 764	-136 100	-962 864	-887 519	75 345	7,83%	92,17%

2.3.4. Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelma Ulkoiset, € Taivassalon kunta	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio- muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	259 500	0	259 500	470 828	211 328	81,4 %	181,4 %
MAKSUTUOTOT	180 500	0	180 500	164 649	-15 851	-8,8 %	91,2 %
TUET JA AVUSTUKSET	25 000	0	25 000	37 899	12 899	51,6 %	151,6 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	375 200	0	375 200	574 698	199 498	53,2 %	153,2 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	840 200	0	840 200	1 248 075	407 875	48,5 %	148,5 %
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-3 728 568	0	-3 728 568	-3 624 757	103 811	2,8 %	97,2 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 952 644	0	-2 952 644	-2 916 659	35 985	1,2 %	98,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-775 924	0	-775 924	-708 098	67 826	8,7 %	91,3 %
ELÄKEKULUT	-679 810	0	-679 810	-594 806	85 004	12,5 %	87,5 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-96 114	0	-96 114	-113 292	-17 178	-17,9 %	117,9 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 351 290	0	-1 351 290	-1 418 098	-66 808	-4,9 %	104,9 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-742 975	0	-742 975	-754 237	-11 262	-1,5 %	101,5 %
AVUSTUKSET	-162 800	0	-162 800	-192 274	-29 474	-18,1 %	118,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-91 650	0	-91 650	-100 858	-9 208	-10,0 %	110,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 077 283	0	-6 077 283	-6 090 224	-12 941	-0,2 %	100,2 %
TOIMINTAKATE	-5 237 083	0	-5 237 083	-4 842 149	394 934	7,5 %	92,5 %
VEROTULOT	3 788 000	112 000	3 900 000	4 013 269	113 269	2,9 %	102,9 %
Kunnan tulovero	2 300 000	72 000	2 372 000	2 442 640	70 640	3,0 %	103,0 %
Kiinteistövero	1 259 000	30 000	1 289 000	1 321 060	32 060	2,5 %	102,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	229 000	10 000	239 000	249 569	10 569	4,4 %	104,4 %
VALTIONOSUUDET	1 695 000	-12 210	1 682 790	1 688 542	5 752	0,3 %	100,3 %
Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 344 000	0	1 344 000	1 356 648	12 648	0,9 %	100,9 %
Verotuloihin perustuva valtion	395 000	-3 000	392 000	392 070	70	0,0 %	100,0 %
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-380 000	-9 210	-389 210	-402 458	-13 248	-3,4 %	103,4 %
Verotulomenetysten kompensaa	336 000	0	336 000	342 282	6 282	1,9 %	101,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	2 000	0	2 000	16 112	14 112	705,6 %	805,6 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	5 000	0	5 000	89 856	84 856	1697,1 %	1797,1 %
KORKOKULUT	-100 000	-140 000	-240 000	-239 056	945	0,4 %	99,6 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 200	-50 000	-51 200	-1 505	49 695	97,1 %	2,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-94 200	-190 000	-284 200	-134 593	149 607	52,6 %	47,4 %
VUOSIKATE	151 717	-90 210	61 507	725 069	663 562	1078,8 %	1178,8 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-411 400	-154 900	-566 300	-584 524	-18 224	-3,2 %	103,2 %
Poistot aineettomista oikeuksi	0	0	0	-139	-139		
Poistot muista pitkävaik.menoi	0	-30 300	-30 300	-32 534	-2 234	-7,4 %	107,4 %
Poistot rakennuksista	-251 000	-20 000	-271 000	-297 906	-26 906	-9,9 %	109,9 %
Poistot kiint.rakenteista ja I	-117 000	-70 500	-187 500	-176 343	11 157	6,0 %	94,0 %
Poistot koneista ja kalustosta	-43 400	-34 100	-77 500	-77 602	-102	-0,1 %	100,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-411 400	-154 900	-566 300	-584 524	-18 224	-3,2 %	103,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-259 683	-245 110	-504 793	140 545	645 338	127,8 %	-27,8 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-259 683	-245 110	-504 793	140 545	645 338	127,8 %	-27,8 %

Tuloslaskelma Ulkoiset ja sisäiset, € Taivassalon kunta	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset 2023	Talousarvio muutosten jälk. 2023	Toteutuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	725 500	0	725 500	970 899	245 399	33,8 %	133,8 %
MAKSUTUOTOT	180 500	0	180 500	166 290	-14 210	-7,9 %	92,1 %
TUET JA AVUSTUKSET	25 000	0	25 000	37 899	12 899	51,6 %	151,6 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	952 200	0	952 200	1 131 436	179 236	18,8 %	118,8 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 883 200	0	1 883 200	2 306 523	423 323	22,5 %	122,5 %
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-3 728 568	0	-3 728 568	-3 624 757	103 811	2,8 %	97,2 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 952 644	0	-2 952 644	-2 916 659	35 985	1,2 %	98,8 %
HENKILÖSIVUKULUT	-775 924	0	-775 924	-708 098	67 826	8,7 %	91,3 %
ELÄKEKULUT	-679 810	0	-679 810	-594 806	85 004	12,5 %	87,5 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-96 114	0	-96 114	-113 292	-17 178	-17,9 %	117,9 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 817 290	0	-1 817 290	-1 920 047	-102 757	-5,7 %	105,7 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-742 975	0	-742 975	-754 237	-11 262	-1,5 %	101,5 %
AVUSTUKSET	-162 800	0	-162 800	-192 274	-29 474	-18,1 %	118,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-668 650	0	-668 650	-657 358	11 292	1,7 %	98,3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 120 283	0	-7 120 283	-7 148 673	-28 390	-0,4 %	100,4 %
TOIMINTAKATE	-5 237 083	0	-5 237 083	-4 842 149	394 934	7,5 %	92,5 %
VEROTULOT	3 788 000	112 000	3 900 000	4 013 269	113 269	2,9 %	102,9 %
Kunnan tulovero	2 300 000	72 000	2 372 000	2 442 640	70 640	3,0 %	103,0 %
Kiinteistövero	1 259 000	30 000	1 289 000	1 321 060	32 060	2,5 %	102,5 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	229 000	10 000	239 000	249 569	10 569	4,4 %	104,4 %
VALTIONOSUUDET	1 695 000	-12 210	1 682 790	1 688 542	5 752	0,3 %	100,3 %
Kunnan peruspalv.valt.osuus	1 344 000	0	1 344 000	1 356 648	12 648	0,9 %	100,9 %
Verotuloihin perustuva valtion	395 000	-3 000	392 000	392 070	70	0,0 %	100,0 %
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-380 000	-9 210	-389 210	-402 458	-13 248	-3,4 %	103,4 %
Verotulomenetysten kompensaati	336 000	0	336 000	342 282	6 282	1,9 %	101,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	2 000	0	2 000	16 112	14 112	705,6 %	805,6 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	5 000	0	5 000	89 856	84 856	1697,1 %	1797,1 %
KORKOKULUT	-100 000	-140 000	-240 000	-239 056	945	0,4 %	99,6 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 200	-50 000	-51 200	-1 505	49 695	97,1 %	2,9 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-94 200	-190 000	-284 200	-134 593	149 607	52,6 %	47,4 %
VUOSIKATE	151 717	-90 210	61 507	725 069	663 562	1078,8 %	1178,8 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-411 400	-154 900	-566 300	-584 524	-18 224	-3,2 %	103,2 %
Poistot aineettomista oikeuksi	0	0	0	-139	-139		
Poistot muista pitkävaik.menoi	0	-30 300	-30 300	-32 534	-2 234	-7,4 %	107,4 %
Poistot rakennuksista	-251 000	-20 000	-271 000	-297 906	-26 906	-9,9 %	109,9 %
Poistot kiint.rakenteista ja l	-117 000	-70 500	-187 500	-176 343	11 157	6,0 %	94,0 %
Poistot koneista ja kalustosta	-43 400	-34 100	-77 500	-77 602	-102	-0,1 %	100,1 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-411 400	-154 900	-566 300	-584 524	-18 224	-3,2 %	103,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-259 683	-245 110	-504 793	140 545	645 338	127,8 %	-27,8 %
TILIKAUDEN YLJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-259 683	-245 110	-504 793	140 545	645 338	127,8 %	-27,8 %

Valtuusto on päätöksellään 18.3.2024 § 8 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

2.3.5. Investointien toteutuminen

Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
10 Korvausinvestoinnit							
100 KI / Aineettomat oikeudet							
9166 Osallistava budjetointi	-10 000	0	-10 000	-7 044	2 956	29,6 %	70,4 %
Menot	-10 000	0	-10 000	-7 044	2 956	29,6 %	70,4 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9460 IT-palveluna	-30 000	0	-30 000	-27 686	2 314	7,7 %	92,3 %
Menot	-30 000	0	-30 000	-27 686	2 314	7,7 %	92,3 %
Tulot	0	0	0	0	0		
100 KI / Aineettomat oikeudet yhteensä	-40 000	0	-40 000	-34 730	5 270	13,2 %	86,8 %
Menot	-40 000	0	-40 000	-34 730	5 270	13,2 %	86,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
111 KI / Rakennukset							
9346 Nuorisotila	-100 000	0	-100 000	-137 570	-37 570	-37,6 %	137,6 %
Menot	-100 000	0	-100 000	-137 570	-37 570	-37,6 %	137,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9421 Jätehuolto	-45 000	0	-45 000	0	45 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-45 000	0	-45 000	0	45 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9431 Varikon hallin vesikatko ja ju	-50 000	0	-50 000	-37 406	12 594	25,2 %	74,8 %
Menot	-50 000	0	-50 000	-37 406	12 594	25,2 %	74,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9485 Viljavaraston purku	-25 000	-70 000	-95 000	-52 435	42 565	44,8 %	55,2 %
Menot	-25 000	-70 000	-95 000	-52 435	42 565	44,8 %	55,2 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9486 Virastotalon ikkunat ja sähkö	-100 000	0	-100 000	-52 111	47 889	47,9 %	52,1 %
Menot	-100 000	0	-100 000	-52 111	47 889	47,9 %	52,1 %
Tulot	0	0	0	0	0		
111 KI / Rakennukset yhteensä	-320 000	-70 000	-390 000	-279 522	110 478	28,3 %	71,7 %
Menot	-320 000	-70 000	-390 000	-279 522	110 478	28,3 %	71,7 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait.							
9410 Kaavateiden kunnostu	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9418 Linja-autopys. siirt	-40 000	0	-40 000	-11 173	28 827	72,1 %	27,9 %
Menot	-40 000	0	-40 000	-11 173	28 827	72,1 %	27,9 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9468 Urheilukenttä	-100 000	0	-100 000	-4 608	95 392	95,4 %	4,6 %
Menot	-100 000	0	-100 000	-4 608	95 392	95,4 %	4,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
113 KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-190 000	0	-190 000	-15 781	174 219	91,7 %	8,3 %
Menot	-190 000	0	-190 000	-15 781	174 219	91,7 %	8,3 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
116 KI / Koneet ja kalusto							
9200 Atk-laitteet	-20 000	0	-20 000	-16 362	3 638	18,2 %	81,8 %
Menot	-20 000	0	-20 000	-16 362	3 638	18,2 %	81,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9205 IVT-laitehank (perus	-25 000	0	-25 000	-15 344	9 656	38,6 %	61,4 %
Menot	-25 000	0	-25 000	-15 344	9 656	38,6 %	61,4 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9477 Koulun astianpesukone	-30 000	0	-30 000	-19 926	10 074	33,6 %	66,4 %
Menot	-30 000	0	-30 000	-19 926	10 074	33,6 %	66,4 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9478 Kuivausrumpu päiväkodille	-10 000	0	-10 000	-8 313	1 687	16,9 %	83,1 %
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 313	1 687	16,9 %	83,1 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9480 Moppikone koululle	-5 000	0	-5 000	-4 480	520	10,4 %	89,6 %
Menot	-5 000	0	-5 000	-4 480	520	10,4 %	89,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
116 KI / Koneet ja kalusto yhteensä	-90 000	0	-90 000	-64 425	25 575	28,4 %	71,6 %
Menot	-90 000	0	-90 000	-64 425	25 575	28,4 %	71,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
10 Korvausinvestoinnit yhteensä	-640 000	-70 000	-710 000	-394 457	315 543	44,4 %	55,6 %
Menot	-640 000	-70 000	-710 000	-394 457	315 543	44,4 %	55,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
20 Laajennusinvestoinnit							
216 LI / Koneet ja kalusto							
9224 Kirjaston hyllyt	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
216 LI / Koneet ja kalusto yhteensä	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
20 Laajennusinvestoinnit yhteensä	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 883	1 118	11,2 %	88,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
30 Uusinvestoinnit							
302 UI / Muut pitkävaik.menot							
9165 Matka sekä R&S -messut	-30 000	0	-30 000	-15 798	14 202	47,3 %	52,7 %
Menot	-30 000	0	-30 000	-15 798	14 202	47,3 %	52,7 %
Tulot	0	0	0	0	0		
302 UI / Muut pitkävaik.menot yhteensä	-30 000	0	-30 000	-15 798	14 202	47,3 %	52,7 %
Menot	-30 000	0	-30 000	-15 798	14 202	47,3 %	52,7 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
311 UI / Rakennukset							
9470 Yhtkoulun piha- ja roskakatoks	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9476 Kota päiväkodille	-30 000	0	-30 000	-5 080	24 920	83,1 %	16,9 %
Menot	-30 000	0	-30 000	-5 080	24 920	83,1 %	16,9 %
Tulot	0	0	0	0	0		
311 UI / Rakennukset yhteensä	-80 000	0	-80 000	-5 080	74 920	93,7 %	6,3 %
Menot	-80 000	0	-80 000	-5 080	74 920	93,7 %	6,3 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
313 UI / Kiinteät rakent. ja lait.							
9437 Hakkenpään suunnittelu	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9475 Koirapuisto	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-30 000	0	-30 000	0	30 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9484 Sähköautojen latauspiste	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
313 UI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-130 000	0	-130 000	0	130 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-130 000	0	-130 000	0	130 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
316 UI / Koneet ja kalusto							
9225 Liukuesteet	-15 000	0	-15 000	-13 066	1 934	12,9 %	87,1 %
Menot	-15 000	0	-15 000	-13 066	1 934	12,9 %	87,1 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9481 Pakettiauto	-35 000	0	-35 000	-28 222	6 778	19,4 %	80,6 %
Menot	-35 000	0	-35 000	-28 222	6 778	19,4 %	80,6 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9482 Pesukone päiväkodille	-12 000	0	-12 000	-6 500	5 500	45,8 %	54,2 %
Menot	-12 000	0	-12 000	-6 500	5 500	45,8 %	54,2 %
Tulot	0	0	0	0	0		
9487 Yhdistelmäkone päiväkoti	-4 000	0	-4 000	-3 339	661	16,5 %	83,5 %
Menot	-4 000	0	-4 000	-3 339	661	16,5 %	83,5 %
Tulot	0	0	0	0	0		
316 UI / Koneet ja kalusto yhteensä	-66 000	0	-66 000	-51 127	14 873	22,5 %	77,5 %
Menot	-66 000	0	-66 000	-51 127	14 873	22,5 %	77,5 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
318 UI / Muut aineelliset hyöd.							
9000 Kiinteistöjen osto/m	-100 000	0	-100 000	0	100 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-100 000	0	-100 000	0	100 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
9162 Markkinointi	0	0	0	803	803		
Menot	0	0	0	803	803		
Tulot	0	0	0	0	0		
9466 Tervetuloa -kyltit	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0 %	0,0 %
Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	100,0 %	0,0 %
Tulot	0	0	0	0	0		
318 UI / Muut aineelliset hyöd. yhteensä	-110 000	0	-110 000	803	110 803	100,7 %	-0,7 %
Menot	-110 000	0	-110 000	803	110 803	100,7 %	-0,7 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
30 Uusinvestoinnit yhteensä	-416 000	0	-416 000	-71 202	344 798	82,9 %	17,1 %
Menot	-416 000	0	-416 000	-71 202	344 798	82,9 %	17,1 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		
Investointien toteuma 2023 Taivassalon kunta	TA2023 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	TA2023 muutosten jälkeen	Toteuma 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
RAPORTTI YHTEENSÄ	-1 066 000	-70 000	-1 136 000	-474 541	661 459	58,2 %	41,8 %
Menot	-1 066 000	-70 000	-1 136 000	-474 541	661 459	58,2 %	41,8 %
Tulot	0	0	0	0	0		
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0		
Pysyvien vastaavien myynnit	0	0	0	0	0		

Valtuusto on päätöksellään 18.3.2024 § 8 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

2.3.6. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelma € Taivassalon kunta	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
VUOSIKATE	151 717	-90 210	61 507	725 069	663 562	1 078,84%	1 178,84%
	151 717	-90 210	61 507	725 069	663 562	1 078,84%	1 178,84%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
INVESTOINTIMENOT	-1 066 000	-70 000	-1 136 000	-474 541	661 459	58,23%	41,77%
	-1 066 000	-70 000	-1 136 000	-474 541	661 459	58,23%	41,77%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-914 283	-160 210	-1 074 493	250 528	1 325 021	123,32%	-23,32%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET							
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	0	0	0	33 552	33 552		
	0	0	0	33 552	33 552		
LAINAKANNAN MUUTOKSET							
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	0	0	0	-291 734	-291 734		
	0	0	0	-291 734	-291 734		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET							
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0	0	0	-520	-520		
SAAMISTEN MUUTOS	0	0	0	32 124	32 124		
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0	0	0	-249 260	-249 260		
	0	0	0	-217 656	-217 656		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0	-475 838	-475 838		
RAHAVAROJEN MUUTOS	-914 283	-160 210	-1 074 493	-225 311	849 182	79,03%	20,97%
RAHAVARAT 31.12.			6 471 255				
RAHAVARAT 1.1.			6 696 566	-225 311			

Valtuusto on päätöksellään 18.3.2024 § 8 myöntänyt ylitys-/alitusoikeudet.

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	470 828,34	792 846,93
Maksutuotot	164 649,42	223 367,32
Tuet ja avustukset	37 899,30	259 812,47
Muut toimintatuotot	574 697,59	356 945,03
Toimintatuotot	1 248 074,65	1 632 971,75
Valmisteverastojen muutos	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 916 659,22	-4 486 253,34
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-594 806,06	-949 413,57
Muut henkilösivukulut	-113 291,79	-175 937,14
Palvelujen ostot	-1 418 098,12	-6 153 088,29
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-754 237,04	-810 980,74
Avustukset	-192 274,24	-244 649,59
Muut toimintakulut	-100 857,60	-267 831,36
Toimintakulut	-6 090 224,07	-13 088 154,03
TOIMINTAKATE	-4 842 149,42	-11 455 182,28
Verotulot	4 013 268,80	7 040 931,07
Valtionosuudet	1 688 542,00	5 050 805,91
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 111,80	16 444,00
Muut rahoitustuotot	89 856,44	34 005,08
Korkokulut	-239 055,50	-97 615,09
Muut rahoituskulut	-1 505,34	-143 997,33
Rahoitustuotot ja -kulut	-134 592,60	-191 163,34
VUOSIKATE	725 068,78	445 391,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-584 523,94	-608 476,87
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset	-584 523,94	-608 476,87
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	140 544,84	-163 085,51
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	140 544,84	-163 085,51

3.2. Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	725 068,78	445 391,36
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	1 057,00
	725 068,78	446 448,36
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-474 541,21	-486 526,22
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	20 912,99
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	2 565,00
	-474 541,21	-463 048,23
Toiminnan ja investointien rahavirta	250 527,57	-16 599,87
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	33 551,80	33 219,60
	33 551,80	33 219,60
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-291 734,00	-291 734,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
	-291 734,00	-291 734,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-520,00	-580,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	32 124,09	335 945,36
Korottomien velkojen muutos	-249 260,14	353 016,03
	-217 656,05	688 381,39
Rahoituksen rahavirta	-475 838,25	429 866,99
Rahavarojen muutos	-225 310,68	413 267,12
Rahavarat 31.12.	6 471 255,21	6 696 565,89
Rahavarat 1.1.	6 696 565,89	6 283 298,77
Rahavarojen muutos	-225 310,68	413 267,12

3.3. Tase

VASTAAVAA

	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8 037,83	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	104 873,72	64 702,76
Aineettomat hyödykkeet	112 911,55	64 702,76
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 854 243,05	1 854 243,05
Rakennukset	8 402 067,88	8 482 051,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	724 492,61	878 928,23
Koneet ja kalusto	187 647,14	163 848,86
Muut aineelliset hyödykkeet	44 760,00	44 760,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	191 123,15	140 386,10
Aineelliset hyödykkeet	11 404 333,83	11 564 218,12
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 105 385,64	2 151 384,83
Muut lainasaamiset	1 546 195,16	1 579 746,96
Muut saamiset	35 600,00	35 600,00
Sijoitukset	2 687 180,80	3 766 731,79
PYSYVÄT VASTAAVAT	14 204 426,18	15 395 652,67
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	207 337,57	214 565,57
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	207 337,57	214 565,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	183 646,26	103 192,43
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	43 776,44	62 353,62
Siirtosaamiset	11 664,56	105 665,30
Lyhytaikaiset saamiset	239 087,26	271 211,35
Saamiset	239 087,26	271 211,35
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	6 471 255,21	6 696 565,89
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 710 342,47	6 967 777,24
VASTAAVAA	21 122 106,22	22 577 995,48

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040 138,99	3 799 368,33
Arvonkorotusrahasto	1 097 966,73	1 097 966,73
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 558 395,95	8 721 481,46
Tilikauden yli-/alijäämä	140 544,84	-163 085,51
OMA PÄÄOMA	12 837 046,51	13 455 731,01
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	240 511,84	248 259,84
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	240 511,84	248 259,84
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 454 425,00	6 746 159,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 454 425,00	6 746 159,00
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	291 734,00	291 734,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	117 854,86	15 913,03
Ostovelat	327 520,73	276 718,40
Muut velat	71 460,62	90 417,10
Siirtovelat	781 552,66	1 453 063,10
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 590 122,87	2 127 845,63
VIERAS PÄÄOMA	8 044 547,87	8 874 004,63
VASTATTAVAA	21 122 106,22	22 577 995,48

3.4. Konsernilaskelmat

3.4.1. Konsernin tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot	2 054 268,50	8 058 311,47
Toimintakulut	-6 831 885,11	-19 151 317,73
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	-4 131,08
TOIMINTAKATE	-4 777 616,61	-11 097 137,34
Verotulot	3 993 420,76	7 022 467,83
Valtionosuudet	1 688 542,00	5 050 805,91
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 262,52	1 012,00
Muut rahoitustuotot	90 200,31	20 617,95
Korkokulut	-249 618,23	-138 615,89
Muut rahoituskulut	-1 713,40	-145 129,14
Rahoitustuotot ja -kulut	-159 868,80	-262 115,08
VUOSIKATE	744 477,35	714 021,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-712 110,00	-963 354,62
Omistuksen eliminointierot	0,00	22 411,69
Arvonalentumiset	0,00	-403,09
Poistot ja arvonalentumiset	-712 110,00	-941 346,01
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	32 367,35	-227 324,70
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Tilikauden verot	12,59	0,00
Laskennalliset verot	0,00	0,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	32 577,95	880,63
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	64 957,89	-226 444,07

3.4.2. Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	744 477,35	714 021,32
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	12,59	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-1 928,14
	744 489,94	712 093,18
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-474 541,21	-1 923 236,67
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	58 592,03
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	12 052,52
	-474 541,21	-1 852 592,11
Toiminnan ja investointien rahavirta	269 948,73	-1 140 498,93
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	1 548 011,82
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-316 796,88	-835 286,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	186 828,31
	-316 796,88	899 553,34
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-520,00	-337,23
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	11 103,75
Saamisten muutos	31 285,05	389 223,40
Korottomien velkojen muutos	-253 242,72	364 554,80
	-222 477,68	764 544,72
Rahoituksen rahavirta	-539 274,56	1 664 098,05
Rahavarojen muutos	-269 325,83	523 599,12
Rahavarat 31.12.	6 774 562,60	7 310 953,61
Rahavarat 1.1.	7 043 888,42	6 787 354,49
Rahavarojen muutos	-269 325,83	523 599,12
<i>V-S Sairaanhoidopiirin Ky 31.12.</i>	<i>-238 265,42</i>	
<i>V-S Erityishuoltopiirin Ky 31.12.</i>	<i>-28 799,77</i>	
<i>HVA muutos yhteensä</i>	<i>-267 065,19</i>	
Rahavarojen muutos	-269 325,83	

3.4.3. Konsernin tase

VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	8 037,83	354,30
Konserniliikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	104 873,72	66 409,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet	112 911,55	66 764,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	893 402,60	969 080,67
Rakennukset	9 158 225,91	12 394 144,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 134 250,11	1 308 305,76
Koneet ja kalusto	208 690,74	588 702,61
Muut aineelliset hyödykkeet	57 508,40	60 300,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	191 123,15	287 383,18
Aineelliset hyödykkeet	11 643 200,91	15 607 917,51
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	69 544,71
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	62 361,02	82 166,40
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	3 700,13	3 700,13
Muut saamiset	35 600,00	44 873,41
Sijoitukset	101 661,15	200 284,65
PYSYVÄT VASTAAVAT	11 857 773,61	15 874 966,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	20 051,86	15 993,26
Lahjoitusrahastojen varat	207 337,57	223 111,58
Muut toimeksiantojen varat	44 363,07	40 008,40
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	271 752,50	279 113,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	70 901,74
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus	0,00	70 901,74
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	268 599,72	242 262,79
Lainasaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	2 808,12
Pitkäaikaiset saamiset	268 599,72	245 070,91
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	165 031,78	338 349,30
Lainasaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	55 635,29	172 408,19
Siirtosaamiset	12 693,53	185 224,86
Lyhytaikaiset saamiset	233 360,60	695 982,35
Saamiset	501 960,32	941 053,26
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1,44	1,44
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut arvopaperit	0,00	8 009,06
Rahoitusarvopaperit	1,44	8 010,49
Rahat ja pankkisaamiset	6 774 561,16	7 302 943,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 276 522,91	8 322 908,62
VASTAAVAA	19 406 049,02	24 476 988,25

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 040 138,99	3 799 368,33
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	265,03
Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	22 117,72	25 482,13
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 424 812,15	7 747 069,93
Tilikauden yli-/alijäämä	64 957,89	-226 444,07
OMA PÄÄOMA	10 552 026,75	11 345 741,36
VÄHEMMISTÖOSUUDET	35 652,35	74 434,19
KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	736,20
Muut pakolliset varaukset	0,00	228 446,02
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	229 182,22
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	20 051,86	15 993,26
Lahjoitusrahastojen pääomat	240 511,84	256 778,08
Muut toimeksiantojen pääomat	44 363,07	40 008,40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	304 926,77	312 779,74
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 728 023,04	8 655 195,97
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	518,54
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	23 472,08	17 665,38
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	26 405,09	8 254,11
Siirtovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	6 777 900,21	8 681 633,99
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	316 796,88	738 572,87
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	120 721,70	64 985,78
Ostovelat	419 147,19	750 654,48
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat	93 009,82	191 726,39
Siirtovelat	785 867,36	2 087 277,23
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 735 542,95	3 833 216,74
VIERAS PÄÄOMA	8 513 443,16	12 514 850,74
VASTATTAVAA	19 406 049,02	24 476 988,24

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Tilikaudella jaksotettiin menoajämäpalkkoja 7.633,47 e (20.204,40 e v.2022).

Lomapalkkavelan muutosta kirjattiin 16.430,52 e (lisäystä 39.000,80 e v.2022).

Lomapalkkavelan määräksi taseeseen muodostui 410.031,85 e (714.924,99 e v.2022).

Vuoden 2023 avaavassa taseessa kirjattiin lomapalkkavelan HVA muutosta -288.462,62 e.

Taivassalon kunnan osuus Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky:n alijäämän kattamisesta 35.100,00 e jaksotettiin ennakkotiedon (23.1.2023) perusteella. Lopullinen osuus alijäämän kattamisesta oli 10.063,80 e. Muutos jätettiin huomioimatta tilinpäätöksessä 2022.

Muutos tuloutettiin muihin tuottoihin tp2023.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Taivassalon kunta on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen (Kvalt 26.1.2009).

Poistoajkoja ei ole muutettu tilikaudella Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden yleisohjeen suositusten mukaisiksi. Pienhankintaraja on 3.000,00 euroa.

Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11, suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa määräisinä. Kunnalla ei ole vaihto-omaisuutta eikä rahoitusarvopapereita.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa.

Tilikaudella on luottotappioitu perintäyhtiön ehdotuksen mukaisesti myyntisaamisia yhteensä 4.594,65 euroa.

2. Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelma ja tase on laadittu kirjanpitolain säännösten sekä kuntajaoston yleisohjeiden (v.2019) mukaisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kuntajaoston yleisohjetta (v.2016) tilinpäätöksen liitetiedoista sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46.

3. Tilinpäätöksessä ei ole tehty oikaisuja edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että vuoden 2023 alussa sosiaali-, terveys- sekä pelastuspalvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle.

Siirron seurauksena Taivassalon kunnan taseessa vähenivät kuntayhtymäosuudet 1.045.999,19 e, peruspääoma 751.499,79 e, lomapalkkavelka 288.462,62 e ja irtain omaisuus 1.692,77 e.

Siirtyneiden sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen vaikutus edellisen vuoden tuloksessa oli merkittävä, tuloslaskelman luvut eivät ole vertailukelpoisia 2022-2023.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuottoja ja kuluja sekä virheiden korjauksia ei ole.

4.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä esittämistapa

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Konsernitase on esitetty lyhennetyllä tasekaavalla.

Vuoden 2023 konsernin tulokseen vaikuttavat ainoastaan vuoden 2023 liiketapahtumat ja eliminointi- ja yhdistelykirjausten muutokset. Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä johtuvat muutokset vaikuttavat konsernitaseen edellisten tilikausien yli- tai alijäämään.

Tilikaudella konsernitilinpäätöksessä tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialueille siirtyneiden omaisuus- ja pääomaerien aiheuttamat muutokset:

Sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevasta lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 4 luku sisältää säännökset uudistuksen omaisuusjärjestelyistä, mitä on noudatettu tämän tilinpäätöksen laadinnassa.

Omaisuusjärjestelyt vaikuttavat siihen, mitkä yhteisöt on yhdistelty kuntakonsernin konsernitilinpäätökseen ja siten myös konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

Voimaanpanolain mukaan hyvinvointialueelle siirtyi konserniin kuuluvista yhteisöistä kokonaisuudessaan Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ja Varsinais-Suomen Erytishuoltopiirin kuntayhtymä sekä Vehmassalon kuntayhtymä.

Muutoksen vaikutus konsernin avaavan taseen loppusummaan -4.533.944,83 e, pysyviin vastaaviin -3.779.624,00 e ja omaa pääomaan -858.672,50 e.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kolme kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan kaksi tytäryhteisöä sekä yksi kunnan osakkuusyhteisö.

Tilikaudella konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot, kulut ja rahoitustapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Konsernitytäryhtiöiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä kunnan verotuloja vastaan 14.101,30 e (18.463,24 euroa v.2022).

Taivassalon Vesi Oy:llä ei ole liittymismaksuja taseessa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaa pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä jäsenkuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty eliminoimalla kunnan osakkeiden ja osuuksien hankintameno konserniyhtiöiden oman pääoman eriä vastaan.

Eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Jos yhtiön oma pääoma on muodostunut negatiiviseksi, ei vähemmistöosuutta ole erotettu.

Arvonkorotukset

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen (kunta) arvonkorotukset on purettu omaisuutta koskevien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden poistot on tehty suunnitelman mukaisesti tilikausittain ja vastaavat olennaisin osin kunnan suunnitelman mukaisia poistoaikoja, joten poistoeroja ei ole olennaisuuden periaatteella kirjattu.

Taivassalon kunnan konsernirakenne	Kotikunta	Omistus%
<i>Kuntayhtymät</i>		
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	Turku	0,630309 31.12.2022 saakka
Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin ky	Paimio	0,5043 31.12.2022 saakka
Varsinais-Suomen liitto	Turku	0,33
<i>Tytäryhteisöt</i>		
Taivassalon vuokratalot Oy	Taivassalo	100,00
Taivassalon vesi oy	Taivassalo	100,00
Koy Taivassalon Virastotalo	Taivassalo	53,96 23.9.2022 alkaen
<i>Osakkuusyhteisöt</i>		
Kiinteistöosakeyhtiö Taivassalon virastotalo	Taivassalo	39,00 23.9.2022 saakka

4.3. Tuloslaskelman liitetiedot

6.	<i>Tuloslaskelman toimintatuotot, ulkoiset</i>	<i>Konserni</i>		<i>Kunta</i>	
		<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	Konsernihallinto	84 871,67	138 364,02	84 871,67	114 209,34
	Peruspalvelut	0,00	6 319 034,31	0,00	620 394,98
	Sivistyspalvelut	292 325,06	396 557,89	292 325,06	396 557,89
	Tekniset palvelut	1 059 330,73	534 166,31	870 877,92	501 809,54
	Vesilaitos	617 741,06	671 727,78	0,00	0,00
	Toimintatuotot yhteensä	2 054 268,50	8 059 850,31	1 248 074,65	1 632 971,75
7.	<i>Verotulojen erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	Kunnan tulovero	2 442 639,63	5 387 733,79		
	Osuus yhteisöveron tuotosta	249 569,05	369 012,30		
	Kiinteistövero	1 321 060,12	1 284 184,98		
	Muut verotulot				
	Verotulot yhteensä	4 013 268,80	7 040 931,07		
8.	<i>Valtionosuuksien erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 356 648,00	3 508 032,75		
	Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	392 070,00	823 998,65		
	Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00		
	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-402 458,00	-377 075,00		
	Verotulomenetyksen korvaus	342 282,00	1 095 849,51		
	Valtionosuudet yhteensä	1 688 542,00	5 050 805,91		
9.	<i>Palvelujen ostojen erittely</i>	<i>Kunta</i>			
		<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	Asiakaspalvelujen ostot	143 323,23	4 980 747,23		
	Muiden palvelujen ostot	1 274 774,89	1 172 341,06		
	Kunnan palvelujen ostot yhteensä	1 418 098,12	6 153 088,29		
10.	<i>Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä (KuntaL 19.2 §)</i>	<i>Kunta</i>			
		<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	0,00	0,00		

11. *Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista*

Taivassalon kunta on vahvistanut suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2009 alkaen. Pienhankintarajaksi on vahvistettu 3.000,00 euroa.

Poistosuunnitelman poistomenetelmät ja poistoajat omaisuusryhmittäin

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
- Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	Tasapoisto
- Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Talousrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
- Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
- Asuinrakennukset	50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
- Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
- Sillat, laiturit, uimalat	25 %	Menojäännöspoisto
- Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
- Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
- Kaukolämpöverkko	15 %	Menojäännöspoisto
- Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
- Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	22 %	Menojäännöspoisto
- Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
- Muut kuljetusvälineet	30 %	Menojäännöspoisto
- Atk-laitteet	40 %	Menojäännöspoisto
- Muut laitteet ja kalusto	40 %	Menojäännöspoisto

12. *Kunnalla ei ole pakollisia varauksia taseessa tilikaudella eikä vertailukaudella*

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu	736,20		0,00	
HVA muutos	-736,20		0,00	
Eläkevaraus 1.1.	0,00	721,07	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	15,13	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	736,20	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	228 446,03		0,00	
HVA muutos	-228 446,03		0,00	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	233 277,28	0,00	
Lisäykset tilikaudella	0,00	187,33	0,00	
Vähennykset tilikaudella	0,00	-5 018,58	0,00	
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	228 446,03	0,00	
Pakolliset varaukset 31.12 yhteensä	0,00	229 182,23	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja myyntitappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueet	0,00	774,20	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	1 876,15		
Luovutusvoitot yhteensä	0,00	2 650,35	0,00	0,00
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueet	0,00	1 057,00	0,00	1 057,00
Muut myyntitappiot	0,00	350,26		
Luovutustappiot yhteensä	0,00	1 407,26	0,00	1 057,00

14. <i>Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely</i>	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		
Satunnaiset kulut			0,00	
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. <i>Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely</i>	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	4 070,84	4 033,25
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	584,00	28 514,99
Yhteensä	4 654,84	32 548,24

16. *Kunnalla ei ole poistoerojen muutoksia*

4.4. Tasetta koskevat liitetiedot

4.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

18. Maa-alueiden arvonorotukset v. 2011	Kunta		
	1.1.2023	Muutokset	31.12.2023
- Hurunkorpi arvonorotus	358 709,65		358 709,65
- Koilanmaa arvonorotus	203 683,63		203 683,63
- Saarela arvonorotus	123 365,76		123 365,76
- Saarelanranta arvonorotus	146 804,43		146 804,43
- Saha arvonorotus	265 403,26		265 403,26
Arvonorotukset yhteensä	1 097 966,73	0,00	1 097 966,73

19. Pysyvät vastaavat, Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset tase-eräkohtaisesti	1.1.2023	siirrot	*) ostot +	myynnit / rah.osuudet	poistot	31.12.2023
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet	0,00	8 176,72	0,00	0,00	138,89	8 037,83
Muut pitkävaikutteiset menot	64 702,76	22 177,47	50 493,97	0,00	32 500,48	104 873,72
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	64 702,76	30 354,19	50 493,97	0,00	32 639,37	112 911,55
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	756 276,32	0,00	0,00	0,00	0,00	756 276,32
Maa- ja vesialueiden arvonorotus	1 097 966,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1 097 966,73
Rakennukset	8 482 051,88	28 241,26	189 680,07	0,00	297 905,33	8 402 067,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Poistamaton hankintameno	878 928,23					
HVA muutos	-41,29					
Kiinteät rakenteet ja laitteet	878 886,94	0,00	21 948,69	0,00	176 343,02	724 492,61
Koneet ja kalusto						
Poistamaton hankintameno	163 848,86					
HVA muutos	-1 651,48					
Koneet ja kalusto	162 197,38	566,41	102 485,57	0,00	77 602,22	187 647,14
Arvo- ja taide-esineet	44 760,00	0,00	0,00	0,00	0,00	44 760,00
Keskeneräiset	140 386,10	-59 161,86	113 133,13	0,00	0,00	191 123,15
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11 562 525,35	-30 354,19	427 247,46	0,00	551 850,57	11 404 333,83
Sijoitukset						
Tytäryhteisöosakkeet	1 042 646,55	0,00	0,00	0,00	0,00	1 042 646,55
Kuntayhtymäosuudet						
Hankintameno	1 047 138,16					
HVA muutos	-1 045 999,19					
Kuntayhtymäosuudet	1 138,97	0,00	0,00	0,00	0,00	1 138,97
Osakkuusyhteisöosakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	61 600,12	0,00	0,00	0,00	0,00	61 600,12
Sijoitukset yhteensä	1 105 385,64	0,00	0,00	0,00	0,00	1 105 385,64
Sijoitusten saamiset						
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	1 576 046,83	-33 551,80	0,00	0,00	0,00	1 542 495,03
Muut lainasaamiset muilta	3 700,13	0,00	0,00	0,00	0,00	3 700,13
Muut saamiset, liittymismaksut	35 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35 600,00
Sijoitusten saamiset yhteensä	1 615 346,96	-33 551,80	0,00	0,00	0,00	1 581 795,16
Pysyvät vastaavat yhteensä	14 347 960,71	-33 551,80	477 741,43	0,00	584 489,94	14 204 426,18
Tilikauden investointimenot yhteensä						
Tilikauden myynnit yhteensä						
Tilikauden rahoitusosuudet yhteensä						

20.- 22) Omistukset muissa yhteisöissä	kotipaikka	kunnan om.os. %	konsernin om.os. %	kuntakonsernin osuus (1000e)		tilikauden voitosta/tappiosta
				OPO:sta	VPO:sta	
20. Tytäryhteisöt						
Taivassalon vuokralat Oy	Taivassalo	100	100	161	334	5
Taivassalon Vesi Oy	Taivassalo	100	100	354	1 695	-78
Koy Taivassalon virastotalo	Taivassalo	100	53,96	452	17	1
<i>Tytäryhteisöt yhteensä</i>				967	2 046	-73
21. Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen sairaanhoitop.ky	Turku	0,630309	0,63	0	0	0
Varsinais-Suomen erityishuoltop.ky	Paimio	0,5043	0,50	0	0	0
Varsinais-Suomen liitto	Turku	0,33	0,33	8	6	0
<i>Kuntayhtymät yhteensä</i>				8	6	0

23. Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
<i>Konsernin keskinäisten saamisten erittely</i>				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	39 179,30		13 248,38
Muut saamiset				
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	327 472,39
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>39 179,30</i>	<i>0,00</i>	<i>340 720,77</i>

24.	KONSERNI		KUNTA	
	2023	2022	2023	2022
<i>Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät</i>				
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Siirtyvät korot muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä, peruspääoman korot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset muilta	12 693,53	185 224,86	11 664,56	105 665,30
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>12 693,53</i>	<i>185 224,86</i>	<i>11 664,56</i>	<i>105 665,30</i>

Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset ovat ajantasaiset. Kunnan omistamat rakennukset ovat pääosin hallinto- ja laitosrakennuksia. Erityyppisten rakennusten tekninen käyttöikä vaihtelee rakennuksen käyttötarkoituksen sekä rakennuksen ominaisuuksien mukaan. Yksittäisten rakennusten käyttöikä voi vaihdella käytetyistä rakennustyypeistä, rakennusmateriaaleista ja eri järjestelmistä johtuen huomauttavasti. Rakennusten käyttöikää laskettaessa rakennuksessa on kulumattomia rakennusosia kuten rakennuksen perustukset ja kantavat rakenteet. Kulumattomia rakennusosia lasketaan rakennuksissa olevan noin 30 prosenttia ja kuluvia rakenteita noin 70 prosenttia. Näiden kuluviin rakennusosien tekninen ikä vaihtelee hyvin paljon.

Rakennukset kuluvat käytössä, ja jos säännöllinen huolto- ja kunnossapitotoiminta laiminlyödään, rakennuksen kunto heikkenee kiihtyvällä tahdilla suunniteltua nopeammin. Ajan kuluessa myös rakennuksen toiminnallisuus heikkenee käyttäjien vaatimustason ja uudisrakennusten tason kohotessa. Lämmön- ja ääneneristysvaatimukset kiristyvät, tilaratkaisut ja talotekniikka kehittyi. Tästä syystä rakennus on kerran tai kahdesti elinkaarensa aikana perusparannettava, jolloin sen ominaisuuksia kohotetaan lähemmäksi uudisrakentamisen tasoa ja samalla pidennetään rakennuksen elinikään.

Taivassalon kunnan osalta on tarkasteltu viime vuosien perusparannettujen rakennusten korjausväliä, joka on ollut keskimäärin 50-60 vuotta.

Rakennusmateriaalit ja työtavat ovat menneet eteenpäin viime vuosikymmenten aikana, mikä näkyy tänä päivänä erityisesti taloteknisten järjestelmien ja ratkaisuiden laatuolosuhteissa ja käyttöikien pituudessa. Esim. tämän päivän ikkunoiden käyttöikäksi voidaan hyvin laskea 75 vuotta, jolloin ikkunat on huoltokorjattu vähintään kerran.

Kuntien palvelurakennukset toimivat yleensä pitkään siihen suunnitellussa käyttötarkoituksessa. Julkiset rakennukset on suunniteltu kyseistä käyttötarkoitusta varten, jolloin suunnittelussa on jo huomioitu eri järjestelmissä ja materiaalivalinnoissa laatu sekä rakenteiden pitkäikäisyys. Poistosuunnitelmassa esitetyt rakennusten poistoajat perustuvat edellä mainitun lisäksi käytännön kokemusperäiseen tietoon, teknologiseen parantumiseen huoltokirjoihin.

4.4.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma	3 799 368,33	3 799 368,33	3 799 368,33	3 799 368,33
HVA muutos*	-759 229,34		-759 229,34	
Peruspääoma 1.1	3 040 138,99	3 799 368,33	3 040 138,99	3 799 368,33
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	3 040 138,99	3 799 368,33	3 040 138,99	3 799 368,33
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	265,03	265,03		
HVA muutos	-265,03	0,00		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0,00	265,03		
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0,00	265,03		
Arvonkorotusrahasto 1.1.			1 097 966,73	1 097 966,73
Muutokset tilikaudella			0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12			1 097 966,73	1 097 966,73
Muu omat rahastot	25 482,13			
HVA muutos	-3 364,41			
Muut omat rahastot 1.1.	22 117,72	25 482,13		
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00		
Muut omat rahastot 31.12	22 117,72	25 482,13		
Edellisten tilikausien ylijäämä	7 747 069,93			
HVA muutos	-95 813,72			
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 424 812,15	7 747 069,93	8 558 395,95	8 721 481,46
Muutokset tilikaudella	0,00	0,00		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 424 812,15	7 747 069,93	8 558 395,95	8 721 481,46
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	64 957,89	-226 444,07	140 544,84	-163 085,51
Oma pääoma yhteensä	10 552 026,75	11 345 741,36	12 837 046,51	13 455 731,01

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen (kunta) arvonkorotukset on purettu omaisuutta koskevien tietojen yhdenmukaisuuden varmistamiseksi.

Kunnan vertailuvuoden tilikauden yli-/alijäämän (122.112,73 euroa) ja oman pääoman (13.740.929,25 euroa) luvut olleet virheelliset.

Konsernin vertailuvuoden tk:n yli-/alijäämän (58.754,18 euroa) ja oman pääoman (11.630.939,60 euroa) luvut olleet virheelliset.

Tiedot muutettu taulukkoon.

*Alkusaldomuutokset:

VSSHP, V-S Erityishuoltopiirin ja Vehmassalon Ky:n peruspääoman alaskirjaus	-1 045 999,19
HVA:lle siirtynyt lomapalkkavelka	288 462,62
	<u>-757 536,57</u>

Konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämän avaavan taseen muutosten laskelma (milj.€)	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	7,50
V-S Sairaanhoidopiirin ky siirtynyt hyvinvointiyhtymälle	0,09
V-S Erityishuoltopiirin ky siirtynyt hyvinvointiyhtymälle	<u>0,01</u>
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.2023	7,40

26. Erittely poistoeroista; Taivassalon kunnalla ei ole investointivaraukseen tai EVL-poistoihin liittyviä poistoeroja

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Velat ja velkojen osat jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
yli 5 v:n kuluttua erääntyvät velat	6 122 735,98	7 057 115,61	5 531 348,00	5 823 082,00

28. Kunnalla ei ole joukkovelkakirjalainoja

29. Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevaraus	0,00	736,20	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00	228 446,02	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	0,00	229 182,22	0,00	0,00

30. Vieras pääoma Konsernin keskinäisten velkojen erittely	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		0,00		15 227,41
Siirtovelat				
Velat tytäryhteisöille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		11 756,30		0,00
Siirtovelat				
Konsernin keskinäiset velat yhteensä	0,00	11 756,30	0,00	15 227,41
Velat muille				
Ostovelat		315 764,43		261 490,99
Siirtovelat		37 975,51		211 906,80
Velat muille yhteensä	0,00	365 496,24	0,00	473 397,79

31. Kunnalla ei ole taseeseen merkittyä luotollista sekkivelkaa

32. Kunnalla ei ole liittymismaksuja muissa veloissa

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät Lyhytaikaiset siirtovelat	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Siirtyvät korot muille			27 325,82	24 454,84
Lomapalkkavelkajaksotus	412 621,07	1 187 552,29	410 031,85	714 924,99
Valtionosuusennakot			0,00	0,00
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille			0,00	35 100,00
Muut siirtovelat muille	345 920,47	457 018,37	37 975,51	170 849,08
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	758 541,54	1 644 570,66	475 333,18	945 328,91

Kunnalla ei ollut vuonna 2023 koronapotilaiden hoitoon osallistunutta henkilöstöä.

4.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34.-37.) Kunta ei ole antanut lainojen vakuudeksi kiinnityksiä kiinteistöihin, pantannut osakkeita tai arvopapereita

38. Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	7 044,78	695 116,77	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 281,00	58 495,11	0,00	0,00
Myöhemmin maksettavat				
Leasingvastuut yhteensä	13 425,29	74 648,00	13 287,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 503,43	26 819,95	4 429,00	0,00
Myöhemmin maksettavat			0,00	0,00
Yhteensä	20 470,07	769 764,77	13 287,00	0,00

39. Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Tytäryhtiöt				
Alkuperäinen pääoma	390 909,02	390 909,02	390 909,02	390 909,02
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	298 660,92	323 723,80	298 660,92	323 723,80
Erittely kunnan takauksista tytäryhtiölle		<i>pääoma</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
Taivassalon vuokralatot oy v.2019 -	F129 5456 0280 5469 51	290 909,02	278 660,92	293 723,80
Taivassalon Vesi Oy 21.12.2015 -	F179 5456 0280 5376 12	100 000,00	20 000,00	30 000,00
Muut kunnan vastuusitoumukset yhteensä 31.12.		390 909,02	298 660,92	323 723,80

40. Muut kunnan vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	432 000,00	432 000	432 000,00	432 000
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	61 289,85	92 515	61 289,85	92 515
Erittely kunnan takauksista muiden puolesta		<i>pääoma</i>	<i>2022</i>	<i>2022</i>
Taivassalon vanhustenkotiyhdistys ry 26.2.2010 -	F197 5456 0280 5199 25	332 000,00	33 191,00	55 325,00
Taivassalon Vanhustenkotiyhdistys v. 2016	F171 4350 0080 0730 65	100 000	28 098,85	37 189,80
Muut kunnan vastuusitoumukset yhteensä 31.12.		432 000	61 289,85	92 514,80

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	14 028 247,00	12 695 927,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk.rahastoista 31.12	11 167,00	7 342,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Osuus V-S Sairaanhoidopiirin tappiosta	0,00	0,00	0,00	35 100,00

Arvonlisäveron palautusvastuu	alkup. alv -pal.vastuu	Kunta	
		2023	2022
Vuoden 2012 hankkeet; (palautusvastuu 8 v 31.12.2014)			
<i>Arvonlisäveron palautusvastuuta ei ole eritelty vuosista 2009-2012</i>			
<i>Sairaankuljetustilojen peruskorjaus</i>			
<i>Karhulan koulun peruskorjaus ja laajennus</i>			
Vuoden 2013 hankkeet; palautusvastuu 9 v 31.12.2014			
<i>Vuoden 2013 hankkeet ovat keskeneräisissä.</i>			
<i>Vuoden 2014 hankkeet ovat keskeneräisissä.</i>			
v. 2015			
Yhtenäiskoulu	2	232 946,52	349 419,80
Nuortenkodin julkisivuremontti	2	746,80	1 120,19
Pikkulukkarin peruslaatta	2	617,03	925,54
Päiväkoti Pikkulukkari	2	61 820,07	92 730,12
v. 2016			
Palvelukeskus Poijun saneeraus	3	355,20	473,60
Kalanajittelutilan kunnostus	3	7 860,70	10 480,92
v. 2017			
Palvelukeskus Poijun saneeraus	4	193,56	241,95
v. 2018			
Jätteenkäsittelypiste	5	4 586,56	5 503,88
v. 2020			
Entisen Kelan tilojen remontointi	7	11 609,68	13 268,20
Kunnanviraston remontti+kalustus	7	16 057,96	18 351,96
v. 2021			
Pikkupoiju remontti+kalustus	8	73 934,86	83 176,72
Laavu kuntoradan maastoon	8	651,61	733,06
v. 2022			
Terveysaseman remontti	9	108 979,66	121 088,51
Pikkupoiju remontti+kalustus	9	4 002,08	4 446,76
Laavu kuntoradan maastoon	9	393,12	436,80
v. 2023			
Nuorisotila	10	37 565,34	
<i>Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä, kunta</i>		<i>524 755,41</i>	<i>702 398,01</i>
<i>Konsernin arvonlisäveron palautusvastuut</i>		<i>0,00</i>	<i>2 072,73</i>
<i>Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä</i>		<i>524 755,41</i>	<i>704 470,74</i>

Arvonlisäveron osuudet hankkeissa (10 v:n saastumisaika), rakennushankkeissa ei ole rakentamivuotena palautusvastuuta

Johdannaissopimukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky				
Koronvaihtosopimus				
Pohjola Pankki Oyj 75324				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät				
vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	4 000 000,00		
Markkina-arvot	0,00	-11 911,10		
Koronvaihtosopimus 1				
Pohjola Pankki Oyj 268481				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät				
vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	20 000 000,00		
Markkina-arvot	0,00	103 931,91		
Koronvaihtosopimus 2				
Kuntarahoitus Oyj 32062				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät				
vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	0,00		
Markkina-arvot	0,00	0,00		
Koronvaihtosopimus 3				
Kuntarahoitus Oyj 67380				
Sopimus on jatko-oikeudellinen koronvaihtosopimus, jolla on olemassa				
olevan, samaan aikaan pööttyvän lainan korko vaihdettu kiinteäksi 25.1.2021				
saakka. Tämän jälkeen sopimuskompanilla on 20 vuoden jatko-oikeus				
kiinteään 2,5 % korkoon. Mikäli jatko-oikeutta käytetään, kohdistetaan jäl-				
leenrahoitustarvetta varten nostettava tuleva laina sopimusta vastaavasti.				
Nimellisarvot	0,00	0,00		
Markkina-arvot	0,00	0,00		
Koronvaihtosopimus 4				
Kuntarahoitus Oyj 67429				
Sopimus on purkuoikeudellinen koronvaihtosopimus. Sopimuskompanilla on				
mahdollisuus käyttää purkuoikeutta 30.3.2022, johon saakka sopimuksella				
on vaihdettu olemassa olevan lainan vaihtuva korko kiinteäksi. Mikäli				
Purkuoikeutta käytetään, on purun kustannus shp:lle pieni. Mikäli purkuoike-				
utta ei käytetä, kohdistetaan jälleenrahoitustarvetta varten nostettava tuleva				
laina sopimusta vastaavasti				
Nimellisarvot	0,00	30 000 000,00		
Markkina-arvot	0,00	4 166 058,56		
Koronvaihtosopimus 5				
Kuntarahoitus Oyj 199093				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja				
koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät				
vastaavat toisiaan.				
Nimellisarvot	0,00	20 000 000,00		
Markkina-arvot	0,00	1 516 451,12		

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut	Kunta	
	2023	2022
Ympäristötuotot	0,00	0,00
Ympäristökulut	14 474,20	5 550,00
Ympäristökulut netto	-14 474,20	-5 550,00

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkäaikaisia ympäristömenoja	Kunta	
	2023	2022
	0,00	0,00
	0,00	0,00

4.6. Henkilöstöä koskevat ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtävälueittain	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	2	2	2	2
Sosiaalityö	0	101	0	43
Sivistystoimi	53	64	53	64
Tekninen toimi	19	23	19	23
Vesilaitos	4	3	3	2
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	78	193	77	134

43. Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoitavat henkilöstömenot

Henkilöstökulut	Kunta	
	2023	2022
Palkat ja palkkiot	2 918 887,73	4 569 189,18
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	594 806,06	949 413,57
Muut henkilösivukulut	113 291,79	98 001,30
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	3 626 985,58	5 616 604,05
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä 31.12.	3 626 985,58	5 616 604,05

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut	Kunta	
	2023	2022
Suomen Keskusta	1 653,85	1 606,94
Kansallinen kokoomus / Taivassalon kokoomus	501,00	797,03
Sosiaalidemokraattinen puolue / Taivassalon sosiaalidemokraatit	4,00	0,00
Vakka-Suomen Vihreät	0,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 158,85	2 403,97

45. Tilintarkastajan palkkiot	Kunta	
	2023	2022
Tarkastusyhteisö BDO Audiator oy		
Tilintarkastuspalkkiot	10 060,12	6 202,64
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	2 417,01	944,63
Muut palkkiot	699,05	3 449,88
Palkkiot yhteensä	13 176,18	10 597,15

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisiä liiketoimia ei ollut vuonna 2023.

5. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätöksen allekirjoitus

TILINPÄÄTÖS 2023

TAIVASSALON KUNNANHALLITUKSEN JA KUNNANJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Taivassalossa 27. päivänä maaliskuuta 2024

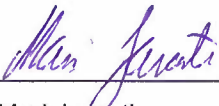
Niina Anttila
hallituksen puheenjohtaja

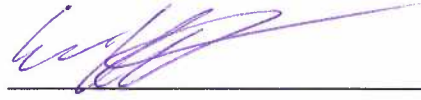
Pia Lahtinen
hallituksen varapuheenjohtaja

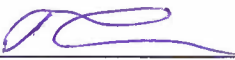
Stefan Abrahamsson
hallituksen jäsen

Mari Jaranti
hallituksen jäsen

Esa Kyynäräinen
hallituksen jäsen

Teemu Seikkula
hallituksen jäsen

~~Mikko Sirkama~~ Rami Anttalainen
hallituksen jäsen hallituksen varajäsen

Sanna Häkli
kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Tarkastuksesta olen tänään antanut tilintarkastuskertomuksen.

Taivassalossa 30 päivänä touko kuuta 2024

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Kirsi Ehrlund
tilintarkastaja, HT, JHT

6. Luettelot ja selvitykset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

Tilinpäätös 31.12.2023

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

		Säilytys
Tasekirja, tilinpäätös ja toimintakertomus	nidottu	
Päiväkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	atk-tuloste	10 vuotta
Talousarvion toteutusvertailut	atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontra	atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt ja saldonselvitykset	arkistokansi	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	arkistokansi	10 vuotta

LUETTELO TOSITELAJEISTA

Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Ceepos	CPU
Käyttöomaisuustositt	KOMMUI
Käyttöomaisuustositt	KOMTOS
Muistiotos Rondo	MUIRO2
Muistiotos Rondo	MUIRS2
Muistio sisäinen	MUISIS
Muistiotositteet 1	MUIST1
Muistiotositteet 2	MUIST2
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostoreskontra maksut	ORPMAK
Ostolaskut	ORPRO
Ostolaskut	OSTOT
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
Sisäiset laskut	SISROP
Laskulaji 10	MRP10
Laskulaji 11	MRP11
Laskulaji 27	MRP27
Laskulaji 38	MRP38
Laskulaji 44	MRP44
Laskulaji 48	MRP48
Laskulaji 52	MRP52
Laskulaji 53	MRP53
Laskulaji 55	MRP55
Laskulaji 64	MRP64
Laskulaji 68	MRP68
Laskulaji 75	MRP75
Laskulaji 79	MRP79
Hyvityslask. kuittaus	MRPHYV
Tileistä poisto	MRPK
Manuaalisuoritukset	MRPMAN
Viitesuoritukset	MRPVII
Vyörytyserät	VYÖR
Budjetointitositteet	ZBF